

FLACARA
Revista Cultural
Región 2
Nr. 5 (30) 1 MARTIE 1954

Viitorii agronomi, cărora le va reveni mîine sarcina să lupte pentru sporirea recoltelor prin aplicarea celor mai înaintate metode de cultivare a pămîntului, sînt temeinic instruiți în institutele agronomice ale patriei noastre. În fotografie: la Institutul Agronomic din București, studenții Stan Constantin și Maria Galer primesc din partea asistentului Victor Oroș îndrumări cu privire la folosirea aparatului termohigrograf în cercetările asupra culturii de seră a castraveților și ardeilor.

COPERTA I-a: Stahanovistul laminorist Gîrdileanu Augustin de la Uzinele „Boleslaw Bieru” din București, în fața cuptorului.

COPERTA IV-a: Invățămîntul profesional pregătește cadre calificate pentru industria noastră socialistă. În fotografie: elevele Viorica Minciu și Rada Toma, de la Centrul școlar profesional textile-pielărie din Capitală, pregătesc în laborator soluții chimice pentru albirea pieilor.

IOSIF VISSARIONOVICI STALIN

IOSIF VISSARIONOVICI STALIN

Se împlinește, la 5 martie, un an de când a încetat să mai bată inima celui care a fost discipolul și cel mai credincios tovarăș de idei al lui V. I. Lenin, continuatorul operei lui Marx, Engels, Lenin — Iosif Vișariionovici Stalin.

Viața lui I. V. Stalin constituie o pildă pentru generații întregi de revoluționari. Născut în anul 1879, el a intrat încă de la vârsta de 15 ani în mișcarea muncitorească, căreia avea să-i dedice toate preocupările, toate puterile sale, întreaga sa energie. Anii tinereții sale, petrecută în frământata epocă de la sfârșitul secolului trecut și începutul celui actual, fiind proletariatul rus își căuta cu înfrigurare calea — cale pe care i-a indicat-o, în mod concret, genialul Lenin — au fost ani de aprofundare a învățaturii marxiste, de însușire entuziastă a leninismului, de luptă activă, în mijlocul muncitorilor transcaucazieni, pentru făurirea partidului de tip nou, pentru demascarea și izolarea oportuniștilor din mișcarea muncitorească, pentru răspîndirea ideilor leniniste în masele muncitorești.

Nici teroarea țaristă, nici nesfârșitele urmărituri, arestări, deportări etc., nici manevrele trădătorilor n-au putut înfrina elanul revoluționar al lui Stalin. Else află de la început în rîndurile bolșevicilor, în rîndurile adepților lui Lenin, militează energic pentru triumful ideilor leniniste și, încă în anii dinaintea Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, sintetizează în chip strălucit în lucrările sale unele importante teze leniniste.

Răsturnarea țarismului, în februarie 1917, îl aduce pe Stalin la Moscova unde, alături de Lenin și sub directa lui conducere, luptă pentru victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Membru al primului Soviet al Comisarilor Poporului, condus de Lenin, Stalin primește după victoria Revoluției sarcini de cea mai mare importanță pentru apărarea cuceririlor Revoluției împotriva bandelor albe contra-revoluționare și a intervenționiștilor străini. Iar în 1922 este ales, în urma propunerii lui Lenin, Secretar General al C. C. al Partidului, post în care a lucrat pînă la sfârșitul vieții sale.

Moartea lui Lenin în 1924, puternică pierdere pentru partidul bolșevicilor, pentru statul și poporul sovietic, pentru clasa muncitoare din întreaga lume, dă dușmanilor Puterii Sovietice speranța că ar putea abate suzul uriaș al Revoluției de pe albia leninistă, că ar putea împinge ținăra republică sovietică pe calea restaurării capitalismului. Dar, în frunte cu nucleul leninist al Comitetului Central al Partidului, întregul partid își strînge rîndurile, fiind neclintit pe poziția de apărare a cuceririlor Revoluției, pe poziția de apărare a învățaturii leniniste, de împlinire a chemărilor lui Lenin. În fruntea tovarășilor credincioși de luptă al lui Lenin se află Stalin. Sub conducerea Comitetului Central în frunte cu I. V. Stalin, Partidul Comunist și poporul sovietic dau o bătălie aprigă pentru păstrarea unității și purității partidului — împotriva tuturor uneltirilor dușmanilor făturiști sau camuflați ai Revoluției — pentru victoria socialismului în U.R.S.S., pentru făurirea unității moral-politice de nezdruccinat a poporului sovietic.

I. V. Stalin dezvoltă tezele leniniste cu privire la rolul și sarcinile partidului și cu privire la posibilitatea construirii socialismului într-o singură țară. El dezvoltă ideile leniniste privitoare la industrializarea socialistă a țării și la colectivizarea agriculturii.

Sub conducerea Comitetului Central al Partidului, în frunte cu Stalin, este dusă cu o forță deosebită lupta împotriva trădătorilor troțkisto-buhriniști, care sînt rînd pe rînd demascați și izolați. Partidul se întărește necontenit și, sub îndrumarea sa, poporul sovietic trece la îndeplinirea mărețelor planuri cincinale. Se înfăptuiește astfel, prin muncă dîră, industrializarea socialistă și colectivizarea agriculturii, întărindu-se necontenit alianța strînsă dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare. Pe cea de a șasea parte a globului, datorită politicii înțelepte a Partidului și a Comitetului său Central în frunte cu I. V. Stalin, este lichidată exploatarea, triumfi ordnău socialismul.

Constituția U.R.S.S., elaborată în 1936 de o comisie specială sub conducerea lui I. V. Stalin, consfințește victoria socialismului. Iar Congresul al XVIII-lea al Partidului trasează programul de luptă pentru înfăptuirea trecerii la faza superioară a comunismului, enunțînd sarcina de a ajunge și depăși și din punct de vedere economic cele mai dezvoltate țări capitaliste.

Dar Uniunea Sovietică era înconjurată de dușmani, lupi turbați gata să se arunce asupra primului stat al muncitorilor și țărănilor, pentru a-l sfîșia. Dușmanii ignorau faptul că există un partid, care, păzind cu sfîntenie învățătura leninistă, stă de veghe. Și atunci cînd, sprijiniți de reacțiunea internațională, bandiții hitleristi și-au băgat ritul lor de pore în grădina sovietică, poporul sovietic, mobilizat de partid, a știut să le dea riposta cuvenită.

La conducerea statului sovietic și a Armatei Sovietice a stat Comitetul Central al Partidului, în frunte cu I. V. Stalin, care a organizat și avîntat în luptă poporul sovietic și a ținut trează, în inimile a milioane de oameni iubitori de libertate din întreaga lume, făclia speranței în victorie.

Grandioasa epocă a Marii Război pentru Apărarea Patriei a însemnat nu numai înfrîngerea militară a fascismului, nu numai o strălucită victorie militară, dar și confirmarea triumfului orînduirii socialiste sovietice și a unității moral-politice a poporului sovietic condus de partidul ce a ținut sus gloriosul steag al lui Lenin. Pe fronturile de luptă, în uzinele și pe ogoarele din spatele frontului, ca și prin acțiunile de partizană din spatele frontului inamic, poporul sovietic — din rîndurile cărora s-au ridicat eroii legendari — a dat lovitură nemicitoare unui inamic sălbatic, lacom și laș, alungîndu-l de pe teritoriul sovietic, apoi urmărindu-l și distrugîndu-l în propriul său birlog.

Unui uriaș bătălie i-a avut de făcut față poporul sovietic după terminarea victorioasă a războiului: luptei pentru reconstrucție. Sub

conducerea înțeleaptă a Comitetului Central al Partidului în frunte cu I. V. Stalin, și această bătălie a fost transformată într-o grandioasă victorie. Rănille războiului au fost grabnic lichidate, poporul sovietic ridicînd pe o treaptă și mai înaltă economia și cultura patriei sale, ridicîndu-și necontenit nivelul său de trai. Au fost create în U.R.S.S. condițiile pentru trecerea la făurirea celui mai avîntat vis al omenirii muncitoare: construirea comunismului.

Congresul al XIX-lea al P.C.U.S. trasează noi și grandioase perspective de dezvoltare în toate direcțiile vieții economice și culturale.

Cuvîntarea lui I. V. Stalin la Congresul al XIX-lea dezvoltînd învățătura marxist-leninistă despre rolul de conducător al proletariatului în lupta pentru pace, democrație și socialism, constituie o nouă armă ideologică în mîinile partidelor comuniste și muncitorești din țările capitaliste.

Astăzi, datorită înfăptuirii planurilor concepute de P.C.U.S., Uniunea Sovietică prezintă aspectul unui vast șantier, în care omul luptă biruitor cu natura și izbutește să o transforme, să și-o supună. Se înalță uriașe centrale electrice, se sapă mări artificiale și gigantice canale, se construiesc fabrici automatizate, se mecanizează și se electrifică agricultura, cultura atinge culmi nebănuite în trecut.

Partidul Comunist al Uniunii Sovietice pune în centrul preocupărilor sale grija pentru satisfacerea maximă a nevoilor materiale și culturale mereu crescînde ale poporului sovietic. Numai în anul 1953 au fost construite case de locuit în suprafață totală de 28 milioane metri pătrați. Guvernul Sovietic a înfăptuit din 1947 pînă în 1953 șase reduceri consecutive ale prețurilor mărfurilor de larg consum. Numai ultima dintre ele, cea din 1953, a adus poporului sovietic o economie de 50 miliarde ruble.

Zorii comunismului încep să lumineze cerul sovietic! De nezdruccinat a devenit unitatea de monolit dintre partid, guvern și poporul sovietic.

În același timp, datorită politicii juste a Partidului și Guvernului Sovietic, a crescut necontenit simpatia de care se bucură în rîndurile tuturor popoarelor lumii și prestigiul internațional al Uniunii Sovietice. Către Uniunea Sovietică se îndreaptă privirile sutelor de milioane de oameni, care văd în ea bastionul de neclintit al păcii în lume. Istoria Statului Sovietic este strîns legată de lupta pe care Partidul Comunist, sub conducerea directă a lui V. I. Lenin și, după moartea acestuia, sub conducerea Comitetului său Central în frunte cu I. V. Stalin, a dat-o pentru apărarea păcii în întreaga lume. Tezele leniniste cu privire la posibilitatea coexistenței pașnice a celor două sisteme au găsit în I. V. Stalin nu numai un puternic apărător, dar și un conducător de stat încercat, care le-a dezvoltat și transpus în politica de zi cu zi a puternicului stat sovietic. Lupta pentru destinderea în relațiile internaționale, pentru reducerea generală a înarmărilor, pentru interzicerea armelor atomice și a tuturor armelor de exterminare în masă, pentru încetarea războaielor în curs și rezolvarea pe calca tratativelor a oricărui probleme în litigiu — iată principiul de bază al politicii externe înfăptuite de Statul Sovietic sub conducerea C.C. al P.C.U.S. în frunte cu Stalin, principiu ce a devenit lozincă de luptă nu numai a poporului sovietic, ci a tuturor popoarelor lumii.

Mulțumită ajutorului dezinteresat al Statului Sovietic, popoarele dintr-o serie de țări eliberate prin lupta Armatei Sovietice au izbutit să se smulgă din lanțul imperialist și să treacă la construirea unei noi orînduirii, lipsită de exploatare și asuprire. Din marca Clină pînă în centrul Europei se întinde astăzi, ocupînd a patra parte a suprafeței globului și avînd o treime din întreaga sa populație, imensul lagăr al socialismului. Viața tot mai prosperă a popoarelor din țările acestui lagăr a dat un nou impuls luptei pentru libertate a popoarelor din țările coloniale și dependente și a contribuit la adîncirea contradicțiilor și derutei în tabăra imperialistă.

Pîntre țările eliberate și sprijinite de Uniunea Sovietică se află și patria noastră. Credincioși principiului internaționalismului proletar, C.C. al P.C.U.S. și Guvernul Sovietic, sub conducerea lui I. V. Stalin, ne-au dat un puternic sprijin multilateral — politic, diplomatic, economic, tehnic, științific, cultural etc.

Învățătura leninistă, apărată și dezvoltată de I. V. Stalin, a devenit un bun și al poporului nostru. În lupta pentru construirea socialismului, clasa noastră muncitoare, în alianță cu țărănimea muncitoare, sub conducerea partidului, folosește experiența construirii socialismului în U.R.S.S. și a mișcării muncitorești internaționale, sintetizată de I. V. Stalin în opera sa. Ideile ascuțirii luptei de clasă în perioada de trecere de la capitalism la socialism, ale necesității industrializării socialiste și transformării socialiste a agriculturii, ale rezolvării leninist-staliniste a problemelor naționale — toate aceste principii marxist-leniniste călăuzesc politica partidului nostru. Ele sînt din ce în ce mai mult însușite de mase, devenind o forță materială de neînving. Principiul leninist, alături de consecvent apărare de conducătorii P.C.U.S. și al Statului Sovietic în frunte cu Stalin, potrivit căruia omul este cel mai prețios capital, spre satisfacerea nevoilor cărora trebuie să fie îndreptate toate eforturile, a devenit o călăuză și a activității partidului nostru. Hotărârile plenarei largite a C.C. al P.M.R. din 19—20 august 1953 și toate măsurile luate pentru ridicarea nivelului de trai al poporului, sînt o confirmare în acest sens.

Viața și opera lui I. V. Stalin sînt un exemplu luminos de slujire fără margini a cauzei eliberării popoarelor, un exemplu de nețărmurit devotament și credință față de cauza comunismului și a păcii. Sub conducerea înțeleaptă a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, poporul nostru muncitor merge victorios înainte sub steagul lui Marx-Engels-Lenin-Stalin, pentru victoria socialismului în scumpa noastră patrie.

SĂ PREGĂTIM BINE CAMPANIA AGRICOLĂ DE PRIMĂVARĂ!

Zăpada abundantă care a căzut protutindeni, pe întinsul patriei noastre, a pricinuit țărănimii muncitoare multe greutăți. De aceea campania agricolă de primăvară va trebui să aibă un ritm mai rapid, iar forțele vor trebui să fie înzecite. Cu ajutorul științei agrotehnice și cu utilajul mecanizat, care stă la dispoziția celor ce muncesc în domeniul agricol, vor trebui smulse pământului tot mai multe roade.

Pregătirile din vreme pentru însămînțările de primăvară au o importanță covârșitoare. Timpul nu îngăduie, în această privință, nici un fel de târăgănări. Acolo unde arăturile de toamnă nu s-au făcut, este necesar să se dea un adevărat asalt pentru a se asigura desfășurarea normală a însămînțărilor. Și viscolul ne-a înțirziat întrucîtva. Drumurile troienite, circulația defectuoasă, toate aceste urmări ale viornitiei, care ne-au pus la grea încercare în februarie, nu trebuie să stea în calea îndeplinirii unei sarcini atât de importante. Străduindu-se să traducă în viață măsurile indicate de Hotărîrea guvernului și partidului din 3 martie, în vederea sporirii producției la hectar, satele se pregătesc cu sîrg pentru însămînțări. În ciuda viscolului, membrii gospodăriei agricole colective „Zorile” din comuna Urecheni (Bacău) și-au reparat din timp plugurile, grapele și celelalte unelte agricole. La această gospodărie au fost făcute zece probe de germinație a semințelor de porumb, orz, ovăz și floarea-soarelui. Colectiviștii din Urecheni au selecționat totodată înbraga cantitate de sămînță și au cărat pe cîmp peste zece vagoane gunoi de grajd. Grijiuli față de soarta gospodăriei, ei au încheiat din timp contractul de lucrări cu S.M.T.-Tg. Noamț, pentru 57 hectare arătură, 66 hectare însămînțat și 50 hectare cultivat. Nu este oare acest exemplu îmbietor și pentru alți colectiviști?

La gospodăria agricolă colectivă „Vasia Vasilescu” din Roșeți (raionul Călărași), adunarea generală a colectiviștilor a aprobat în unanimitate primirea în gospodărie a încă 13 familii de țărani muncitori. La Roșeți gospodăria colectivă crește și devine tot mai prosperă. Timpul care a mai rămas pînă la începerea însămînțărilor de primăvară este bine folosit aici. Meșterii fierari Leon Tomescu și

Zamfir Apostol au reparat 13 pluguri, 9 semănătoare, 6 grape și 30 căruțe.

Asemenea exemple sînt numeroase. Iată încă unul din comuna Valea Călugărească (Ploești). Această comună, renumită pentru viile sale, are și un sector agricol destul de dezvoltat. Harnici și prevăzători, țărani muncitori din Valea Călugărească se pregătesc de mult timp pentru însămînțări. Ei știu că dacă vrei să strîngi recoltă bună la vară, trebuie să semeni acum în primăvară sămînța de soi, sănătoasă și curată. De aceea tot mai mulți țărani muncitori se duc la bazele de recepție pentru a-și schimba sămînța lor cu sămînță selecționată. Schimbul se face fără nici un spor pentru diferența de calitate. E încă un ajutor direct pe care-l dă statul țărănimii muncitoare.

La Valea Călugărească, cei dintîi care și-au schimbat grîul de sămînță au fost Dobro Spirache și Avram Constantin; pilda lor a fost repede urmată și astăzi o bună parte din țărani muncitori din comună și-au asigurat sămînță de calitate superioară. De curînd au fost organizate la Valea Călugărească și centre de selecționare și tratare a semințelor. De asemenea funcționează aici 4 centre de reparat unelte.

Și în această campanie clasa muncitoare vine în sprijinul aliatului ei, țărănimii muncitoare: S.M.T.-urile mai numeroase și mai bine utilate ca-n anii trecuți nu preocupăse nici un efort pentru ca îndată ce pământul se va zbieci să împinzească ogoarele țării cu zece de mii de tractoare, de mașini agricole de tot felul.

Zăpada abundantă căzută în această iarnă nici nu va fi topită cu totul cînd primele tractoare vor intra cu plugurile pe ogoare. De aceea în toate stațiunile de mașini și tractoare, revizia tractoarelor e în toi. La S. M. T. Hărman, din regiunea Stalin, tractoriștii fruntași Willy Promer și Gerhard Tiz fac proba unui tractor K. D. ieșit din revizie.

Pregătirile au început de mult în aceste stațiuni. La S.M.T. - Bărcănești (Ploești), de pildă, mecanicii au terminat planul de reparații la tractoare înainte de termen, în ciuda viscolului care a bîntuit puternic aici. Cele 13 tractoare reparate la Bărcănești, peste programul prevăzut, fac desigur cinste muncitorilor de la această stațiune. Unul dintre acești mecanici fruntași este șeful de echipă Vasile Dima care, organizîndu-și mai bine munca în cadrul echipei, a reușit să repare 4 tractoare înainte de termen.

Pregătirea și începerea la timp a muncilor agricole de primăvară sînt o datorie patriotică de mare însemnătate. Multilateralul ajutor pe care l-a dat și-l dă statul țărănimii muncitoare a creat condiții prielnice pentru ca muncile agricole să se desfășoare și în această primăvară cu toată intensitatea. Țărănimia muncitoare are datorie să nu preocupăsească la rîndul ei nici un efort pentru a obține o recoltă sporită la hectar, și să asigure astfel piinea țării.

Cu toate că zăpada mai stăruie pe cîmp, pregătirile pentru campania agricolă de primăvară sînt tot mai intense. Gospodarul Costache Nicolae din comuna Valea Călugărească, regiunea Ploești, a venit din timp la centrul de tratare a semințelor unde-și triorează grîul.

Grîu bun, care să dea roadă bogată, se obține numai dacă semințele sînt tratate cu substanțe chimice care țin de boală. În fotografie, țărani mijlocăși Petre Caramalău din comuna Valea Călugărească își tratează în porzolat grîul pe care-l va însămînța.

- Nu.
— De ce?
— Păi, pentru așa ceva...

— Rău faci! Trebuie să fim aproape de popor... alături de popor. Joacă la nunți. Firește, fără să-ți pierzi capul cu băutura... — Stalin așteptă o clipă — și ochii lui priviră din nou undeva departe, dincolo de Chiril, de Sivașov, dincolo de zidurile Kremlinului, undeva departe în zare; apoi „înapoiindu-se” se aprinseră, se în-sufletiră. — Există o poveste, o legendă despre un uriaș din antichitate, Anteu. N-ai cîtit-o? Citește-o! De fiecare dată cînd, în luptă cu dușmanul, Anteu se simțea slab, atîngea pieptul mamei sale „Pămîntul”, își aduna din nou puterile și devenea de neîn-vins. Numai Hercule, — Stalin își înălță glasul și își avîntă mîinile deasupra capului de parcă ar fi ridicat pe cineva, — numai Hercule, smulgîndu-l pe Anteu de la mama lui, „Pămîntul” a izbutit să-l sugrume în aer... Iar mama noastră e poporul.

Rostii aceste cuvinte cu înflăcărare, tulburat — și parcă pentru întâia dată își deschise suflul, se dezvăluî în întregime; dar îndată după aceea mișcările mîinilor sale deveniră line, puțin piezișe, zgîrcite.

„O-o-o! Va să zică iată ce fel de om e!” exclamă în gînd Chiril.

Impresia aceea că Stalin ar fi de neatîns, care parcă-l încătușase la început, dispăru cu înțeala fulgerului și văzu în față sa un alt Stalin, acel Stalin pe care-l cunoștea din inimile poporului, din lupta cu dușmanii partidului, de pe front. „Ești al nostru... al nostru... ai singele nostru!” îi venea să spună. Dar cuvintele îi părură prea pompoase și atunci, ca să illustreze ideea expusă de Stalin cu privire la popor, Chiril începu să vorbească despre unchiul său, Nichita Gurianov. Povesti despre călătoria acestuia în căutarea „țării Muravia unde nu e colectivizare” și isprăvi cu vorba lui Nichita: — „Dacă ai zile să trăiești, și pe față și pe dos te-nvîrtești!”.

— Cum? Cum? întrebă Stalin, izbucnind în rîs. Dacă ai zile... Cum ai spus? — Se ridică de la masă și începu să umble prin birou rîzînd într-una și tot repetînd: — Dacă ai zile... dacă ai zile. Poftim! Ai auzit, Serghei Petrovici? — Apoi ridică un deget în sus: — Iată dialectica țaranului! Și acest unchi al dumitale e acum în colhoz?

— Zice că „i-a venit inima la loc”.

— I-a venit inima la loc? — Stalin își dădu puțin capul spre spate și privi undeva, în lături. — Asta-i bine! I-a venit inima la loc... E bine! Țaranul nu-și simțea niciodată inima la locul ei: frica nu-i dădea pace... Dar nu te culca pe urechea asta: unchiul dumitale mai poate să arate ce știe.

— Asta, firește, așa e! — încuviință Chiril, înțelegînd că se lăudase prea mult.

— Ei vezi! — îl dojeni cu blîndețe Stalin. — Mai avem alți treabă de făcut.

Trase memoriul în față și începu să-l citească. Întîlnind într-un loc cuvîntul „lapsus”, îl îndreptă numai deodată: „lapsus”.

— Cu lapsusul ăsta, dactilografa dumitale a făcut un nou lapsus! — glumi privindu-l pe Chiril. Apoi lovî cu creionul în memoriu: — Spune-mi, te rog, aici ai scris numai ce gîndești dumneata, sau și ce gîndește poporul?

— Și poporul, tovarășe Stalin!

— Spui adevărul?

— Nu m-ar asculta limba să vă spun o minciună.

— Biline! Foarte bine! În țara noastră talen-tele au început să-și dezoaie spinarea...

Ce se mai întîmplă după aceea? Iată ce. Se lăsă o tăcere lungă. Stalin privea pe fereastră Kremlinul, Serghei Petrovici cerceta un dosar cu hîrtii, iar Chiril se uita țîntă la violetele din sticlă de parfum, neînțelegînd cum și pentru ce ajunseseră acolo. De fapt nu se gîndea la ele, se gîndea la altceva: violetele îi amînteau ogoarele șirocoene, pădurile, poporul și... În fața lui apăru din nou Anteu... Și Stalin cu brațele ridicate... Își amînti cuvintele

lui: „Numai Hercule... smulgîndu-l pe Anteu de la pămînt, de la mama lui...”

— Te uita la violetele astea? îl întrebă Stalin întreprîndu-i șirul gîndurilor.

— Da.

— Mi le-a trimis fiică-mea. Adevărat comandant: poruncește mereu. Cînd viu acasă îmi spune: „vreau să văd un film... și gata” — Cum asta? „Gata?” Auzi la ea: „gata!” — „Haide, fără vorbe de prisos, tovarășe Stalin. Șezi colea și o să vedem un film.” — „Bine! zic. Dă-i drumul, poruncește!” — Stalin privi din nou în depărtare. — Ai copii? — îl întrebă pe Chiril.

— Da, firește... Annușca.

— Va să zică, o fată?

— Da, de bună seamă, o fată... De fapt are alt tată.

Chiril își desfăcu brațele consternat. — Dar e fiica mea, firește; o iubesc. Și-apoi am mai avut un băiat de la cealaltă soție.

— Aha, va să zică schimbi mereu?!

— Nu; dar tot nu nimeriam ce-mi trebuia.

— Nu te învinuiesc. Inșă și la asta trebuie să ne gîndim și să creăm o familie cu care să ne putem mîndri.

„Eu și Steoșa o să creăm această familie”, vru să spună Chiril dar se stăpîni la timp, gîndindu-se că ar fi o lăudăroșenie nelalocul ei. Apoi amînti din nou că Serghei Petrovici nu vrea să-i dea bani. Abia după aceea înțelese că n-ar fi trebuit să pomenească încăodată despre acest fapt; din moment ce Stalin îl trecuse sub tăcere, însemna că era de acord cu Sivașov. Iși dădu seama de asta prea tîrziu: ochii lui Stalin se înăspriiră pe neașteptato.

— Bani? — întrebă sec. — Toți cer bani...

Bani, bani și iar bani... Și numai cifre rotunde. Poftim, în memoriul dumitale: o sută cincizeci de mii, două sute de mii. Oho! Mai vād și șase sute de mii. Numai cifre rotunde. Dumneata crezi că noi aici nu pricepem nimic?

— Vai de mine, cum se poate?! — gîngăvi Chiril zăpăcit.

— Ce-ți zici: țara e mare, are bani mulți. Ce te pasă, pot să cer cît vreau... — Băgînd de seamă cît de mult îl năuciseră pe Chiril aceste vorbe, Stalin urmă mai blînd: — Trebuie să pricepi: nu putem construi un raion,

fie el chiar un raion model, numai cu mijloacele statului. Cu ce sînteți mai înzestrați decît alții? Fiindcă mergeți în frunte? Vă felicitem din toată inima. Fiindcă ați elaborat un plan? Vă felicitem din toată inima și pentru asta. Dar... care va fi lauda și cinstea pentru dumneata personal, ca și pentru voi toți de altfel, dacă veți construi cu mijloacele date de noi? Incercați să construiți cu mijloace proprii. — Da, cu mijloace proprii! — răspunse

Chiril bosumflîndu-se ca un copil. Eu nu am mașini-unelte proprii.

— Na, o nimeriși! Mașini proprii! Parcă noi le avem? Sînt ale poporului!

„Arc dreptate. Are dreptate. Iar are dreptate!” se gîndi Chiril — și vru să i-o mărturisească lui Stalin, dar acesta nu-i dădu răgaz, căci îi propuse pe neașteptate să plece în străinătate.

— Să nu înjuri tot ce vei vedea acolo; sînt lucruri pe care le poți învăța.

Chiril răspunse uimit că nu cunoaște „nici o limbă străină”.

— Ia te uită ce mai munte de mămăligă! — exclamă Stalin.

Chiril uită cine stă în față lui și începu să-i vorbească așa cum îi vorbea, de pildă, lui Bogdanov. Uneori chiar îl contrazicea, călînd să-i răstoarne un argument sau altul. Stalin îl asculta atent, dar după ce Chiril isprăvea

de vorbit, îi răspundea liniștit, arătîndu-i că nu avea dreptate și în aceste clipe în ochii lui licărea surisul pe care-l are un părinte cînd discută lucruri serioase cu copilul său. Surisul acesta însă nu-l umilea și nu-l jignea pe Chiril, dimpotrivă, îl stîrnea, parcă spunîndu-i: „Haide, dă-i drumul... Arată ce poți!”.

— Țara noastră e mare, e uriașă, poporul are încredere în noi... De aceea trebuie să cîntărim de o sută de ori și apoi... să mai așteptăm și să cîntărim din nou, — spunea Stalin. — Da, trebuie să cîntărim bine fiecare vis, fiecare propunere, chiar una foarte bună... Altfel „o să spargem multe oale”. Dar din moment ce ai controlat, din moment ce poporul ți s-a alăturat, trebuie să mergi înainte fără șovăire, fără să te scarpini la ceafă; altfel uitîndu-se la tine poporul are să se scarpine și el la ceafă.

„Iar e altul”, se gîndi Chiril. Și copleșit de emoție își smulse batista din buzunar să-și ștergă fața. Odată cu batista ieși din buzunar și ordinul „Drapelul Roșu”, care căzu pe jos.

— A, ai un ordin?! De ce nu-l porți? — întrebă Stalin. Și luîndu-i-o înainte lui Chiril, se aplecă și ridică ordinul de pe jos.

— Auleu, exclamă Chiril, primind ordinul din mîna lui Stalin. N-aș fi avut parte de ferici-re, dacă nu m-ar fi ajutat nenorocirea! Și adăugă din toată inima: — Acum mă pot mîndri că am primit ordinul din mîna dumneavoastră.

— Mîndrește-te! — răspunse Stalin, rîzînd domol, ca pentru sine.

Apoi întrebă dacă nu cumva ar fi timpul ca Chiril să „schimbe volanul”.

— Tu ce crezi, Serghei Petrovici. N-ar trebui să-i schimbăm volanul „finului” tău?

— N-ar fi rău! răspunse Sivașov.

— Iată un conducător adevărat! — își spuse Chiril dezmeticindu-se abia după ce ieșise pe poarta Kremlinului.

Chiril mergea înainte, izbind apăsător cu tocurile cîizmelor în pavajul de piatră și întrecăgă înfățișarea lui părea că strigă: „Priviți: am fost la Stalin!”.

În pregătirea campaniei agricole de primăvară, muncile de reparare a uneltelor și mașinilor agricole continuă cu asiduitate în întreaga țară. În fotografie: tractoriștii și tehnicienii centrului mecanic din Sibiu fac revizia tractoarelor.

fotocronica
FLACĂRII

Aprovizionarea cu medicamente a populației este o sarcină de cinste și înaltă răspundere. În fotografie: utemista Fălicia Ciorană de la Oficiul Farmaceutic regional București, controlând medicamentele ce vor fi expediate farmaciilor.

Aproape în fiecare zi citim în presa despre deschiderea vreunui nou magazin în Capitală sau în provincie. Pe rafturi proaspete pot fi văzute, alături de mărfurile intrate deja în circulație, sortimente cu totul noi, tot atât de tinere ca și magazinul. Sunt noile bunuri de larg consum produse de industria noastră, în cantități din ce în ce mai mari și sortimente tot mai variate. În fotografie: aspect de la noul magazin alimentar „Grivița” din raionul Grivița-Roșie—București.

Industria noastră de încălțăminte a obținut în ultimul timp importante succese, prin întrebuintarea rațională a suprafeții de croi și prin descoperirea și valorificarea unor rezerve interne. Muncitorii au dat peste plan sute de noi perechi de încălțăminte. În fotografie: fruntașa în producție Maria Marca din secția de cusut fețe a fabricii „Flacăra Roșie” din București.

În ultimul timp mai mulți tărani muncitori din comuna Voivodeni (Regiunea Autonomă Maghiară), au încheiat contracte cu cooperativa, angajându-se să livreze animale îngrășate.

La familia lui Iuliu Varady a venit reprezentantul cooperativei din comună. Înțelegerea e deplină. Contractul este încheiat. Scroafa contractată va fi îngrășată până la data de 15 iunie și va trebui să cântărească 320 kg.

Avantajele sînt evidente: gospodăriei lui Varady i se va scădea din cotele datorate statului o cantitate de produse agricole, iar pentru 10 % din valoarea livrării, Varady va putea cumpăra piele, talpă, bumbac etc.

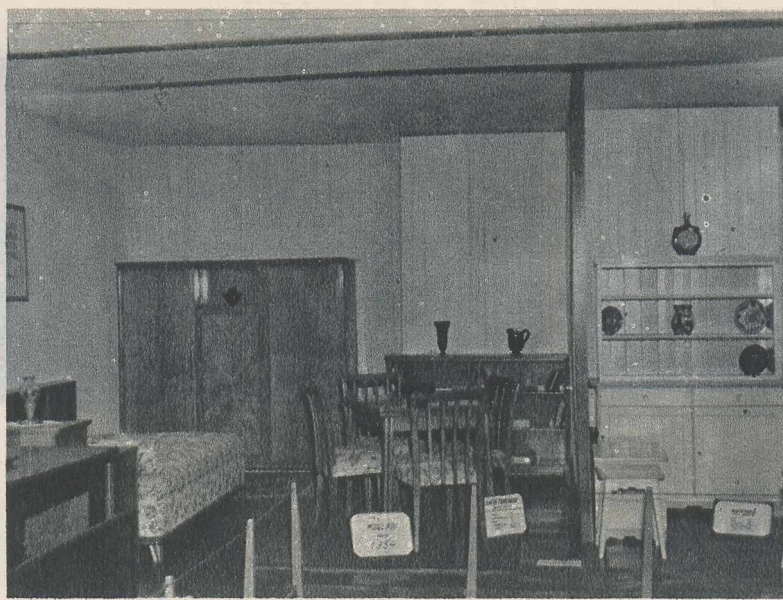
Ștefan IZSAK
correspondent-Tg. Mureș

La „Casa Agronomului” din București a avut loc recent o consfătuire a pomicultorilor și viticultorilor din întreaga țară. Lucrările au scos în evidență rolul mare pe care îl au inginerii și tehnicienii hortivitecili din toate raioanele țării, în dezvoltarea fondului nostru pomicol și viticol.

Cei ce muncesc în industria lemnului, îndeplinind hotărârile partidului cu privire la ridicarea nivelului de trai al poporului, se străduiesc să creeze ineren alte tipuri de mobilă populară, tot mai trinitică, mai frumoasă. O expoziție specială, deschisă în București, str. Lipscani nr. 102, prezintă noile modele, care vor fi puse la dispoziția cumpărătorilor în cursul anului 1954.

Tot mai multe bunuri pentru nevoile populației! „Tovarășii Coaltka Pavel și Dones Ana, de la întreprinderea „Menajul” din Cluj, împachetind cu grijă sute de răzători, mașini de tocat și diverse alte articole de menaj și uz casnic, produse în întreprindere

În această iarnă buletinele meteorologice au fost ascultate cu interes mărit de către cetățenii Republicii noastre, indicațiile din aceste buletine fiind de un deosebit folos pentru reglementarea activității de fiecare zi. Pentru a întocmi aceste buletine, oamenii muncii de la stațiunile și observatoarele meteorologice au avut de făcut față unor situații grele provocate de viscol. Mijloacele moderne de cercetare ce le sînt puse la îndemîna i-au ajutat însă să învingă greutatea. Fotografia noastră reprezintă momentul lansării unei radio-sonde, la Observatorul Aerologic de la Băneasa, pentru cercetarea temperaturii, presiunii și umidității în atmosferă.

La studioul cinematografic „București” se turnează în momentul de față filmul de păpuș animat „Veniiți mîine”. Prin conținutul său satiric, filmul biciuiește pe birocrăți. Tehnica complicată și migăloasă a acestui gen cinematografic pune la un examen serios pe tinerii lui realizatori: regizorul Bob Călinescu (stînga jos) și animatorul Olimp Vărășteanu (dreapta).

Fotocronica
FLACĂRII

OPERA LUI I. V. STALIN, MODEL DE MARXISM CREATOR

În perioada marilor bătălii pentru crearea partidului clasei muncitoare din Rusia, pentru pregătirea și înfăptuirea revoluției, pentru construcția socialistă, V. I. Lenin a avut în I. V. Stalin un colaborator devotat, un cunoscător și apărător al învățăturii marxiste. După moartea genialului teoretician și strateg al revoluției proletare și al construcției socialismului — V. I. Lenin, — discipolilor și colaboratorilor săi, în frunte cu I. V. Stalin, le-a revenit sarcina grea și măreață de a apăra, folosi și valorifica în mod creator tezaurul învățăturii marxist-leniniste, de a generaliza experiența construirii victorioase a socialismului și a trecerii treptate spre comunism în U.R.S.S., a victoriei democrației populare într-un șir de țări din Europa și Asia, experiența avântului furtunos al mișcării de eliberare națională din colonii și din țările dependente și a creșterii uriașe a mișcării pentru pace în întreaga lume.

Prin lucrări ca „Despre bazele leninismului” și „În jurul problemelor leninismului”, Stalin a înarmat întregul partid în lupta pentru nimicirea grupurilor de trădători și capitulanți antileniniști de dreapta și de stînga, a apărut leninismul, zdrobind agentura troțchisto-buharinistă a imperialismului. Definind leninismul ca marxism al epocii imperialismului și al revoluțiilor proletare, ca teorie și tactică a revoluției proletare în general, ca teorie și tactică a dictaturii proletariatului în special, apărînd cu consecvență, cu o logică de fier și cu pasiune revoluționară teza leninistă a posibilității victoriei socialismului într-o singură țară, dezvoltînd învățătura leninistă despre dictatura proletariatului și despre sarcinile ei, despre rolul partidului în sistemul dictaturii proletariatului, despre posibilitatea trecerii treptate de la socialism la comunism în U.R.S.S., I. V. Stalin a fost, pînă în cea din urmă clipă a vieții sale, un mare și vrednic discipol al genialului Lenin. Strategia și tactica leninistă, știința teoretică și practică leninistă a revoluției, au devenit, prin opera lui Stalin, călăuza de zi cu zi a luptei de eliberare a popoarelor de sub jugul imperialismului, a luptei lor pentru independență, democrație și socialism.

Grăție forței mobilizatoare cu care a fost dezvoltată de către I. V. Stalin, una dintre cele mai importante învățături leniniste — învățătura despre ascuțirea luptei de clasă în perioada de trecere de la capitalism la socialism

— a devenit în mîna partidelor comuniste și muncitorești din țările de democrație populară, arma cu care au fost zdrobite grupurile de deviatori de tot soiul, de naționaliști, de contra-revoluționari care acționau în vederea restaurării capitalismului în aceste țări.

I. V. Stalin are marele merit de a fi sintetizat învățătura marxist-leninistă despre problema națională, învățătura leninistă despre unitatea sarcinilor naționale și internaționale ale clasei muncitoare, de a fi ridicat principiul internaționalismului proletar pe o înaltă treaptă teoretică. Popoarele din țările de democrație populară, ca și popoarele din țările dependente și coloniale sau din metropole, sînt însuflețite astăzi în lupta lor, de roadele minunate ale aplicării acestui principiu în U.R.S.S.

Călăuzindu-se de tezele leninismului, mînuind cu măiestrie metoda dialectică marxistă și aplicînd-o la studiul legilor obiective ale societății sovietice, I. V. Stalin a dezvoltat învățătura despre industrializarea socialistă, despre primatul industriei grele, care a stat la baza victoriei socialismului în U.R.S.S., iar astăzi stă la baza construcției socialismului în țările de democrație populară. Porpînd de la teoria leninistă despre N. E. P., despre cooperatie, despre alianța dintre clasa muncitoare și țărănimia muncitoare sub conducerea clasei muncitoare, I. V. Stalin a aplicat în mod concret indicațiile geniale ale lui Lenin privind calea transformării socialiste a agriculturii, căile atragerii producătorilor agricoli mici și mijlocii pe făgașul ei, a dat indicații teoretice și practice concrete cu privire la aplicarea principiului liberului consimțămînt, cu privire la metodele de stimulare și cointereseare a țărănimii muncitoare în opera construcției socialiste.

Stalin ne-a învățat să apărăm și să aplicăm cu grijă învățătura leninistă despre necesitatea întăririi continue a statului și a dictaturii proletariatului, atîta vreme cît se menține pericolul unei intervenții din afară. Stalin ne-a învățat să prețuim și să aplicăm, ca pe cea mai înaltă poruncă, învățătura leninistă despre necesitatea întăririi neconținute a unității partidului, a legăturilor partidului și statului cu masele largi, despre grija pentru ridicarea continuă a nivelului de trai al poporului, ca scop suprem al politicii partidului și statului de tip nou. Legea economică fundamen-

tală a socialismului, ale cărei trăsături și cerințe au fost sintetizate de Stalin, ne arată că scopul producției socialiste este omul cu nevoile sale, iar politica partidului trebuie să oglindească just cerințele acestei logi. De această luminoasă indicație se călăuzesc partidele comuniste și muncitorești. De aceasta s-a călăuzit și C. C. al partidului nostru în elaborarea Hotărîrilor plenarei sale lărgite din 19 — 20 august 1953.

I. V. Stalin a dezvoltat mai departe învățătura marxist-leninistă, despre rolul maselor ca făuritoare ale istoriei, combătînd subiectivismul, cultul personalității, ca și negarea rolului personalității în luptă revoluționară a maselor.

Împreună cu ceilalți discipoli ai lui Lenin, I. V. Stalin a condus cu mîna de cîrmaci sigur și încercat, nava socialismului printre stîncile ridicate în calea sa de dușmani, prin furtuna celui de al doilea război mondial. Sintetizînd uriașa experiență a Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, el a învățat partidele comuniste și muncitorești din întreaga lume să se orienteze în complexul situații internaționale, ținînd seamă de contradicțiile interne ale sistemului imperialist. Politica externă a Uniunii Sovietice, călăuzită de indicațiile C. C. al P. C. U. S. a devenit astăzi principalul baraj în calea dezlănțuirii unui al treilea război mondial. Analiza făcută de I. V. Stalin crizei generale a capitalismului și perspectivelor actuale ale păcii călăuzește astăzi întreaga omenire progresistă, în lupta pentru destinderea încordării internaționale.

Lucrările filozofice ale lui I. V. Stalin scoțînd la iveală caracterul obiectiv al legilor de dezvoltare a societății și, pe de altă parte, rolul activ al ideilor înaintate și al suprastructurii, în dezvoltarea socială, au pus în mîna clasei muncitoare din întreaga lume o armă ascuțită în lupta pentru transformarea revoluționară a societății.

Opera sa filozofică ne învață că unitatea dintre teorie și practică trebuie să fie steaua noastră călăuzitoare, ne învață să ascuțim neconținut în noi simțul noului, să evităm șablonul, rutina, să ne ferim de dogmă, și să distingem întotdeauna, în ansamblul evenimentelor, veriga principală care determină evoluția lor, contradicțiile interne care sînt motorul progresului.

Pătrunsă de spirit de partid, pildă de încredere și dragoste fără margini față de clasa muncitoare, față de popor, și îmbinînd înțelepciunea cu limpezimea de cristal, opera lui I. V. Stalin reflectă la un înalt nivel frămîntările și problemele esențiale ale epocii noastre.

Întreaga operă a lui I. V. Stalin închinată omului, cauzei nobile a păcii și fericirii popoarelor, exprimă cu putere grija pămîntească, neobosită de-a lungul întregii sale vieți, pentru soarta oamenilor simpli de pretutindeni.

Opera lui I. V. Stalin a îmbogățit știința marxist-leninistă. Model de marxism creator, ea rămîne pe veci legată de numele nemuritor al marelui învățător și conducător al proletariatului — V. I. Lenin. Prin întreaga sa operă Stalin i-a ridicat lui Lenin un monument nepieritor, arătînd mai departe partidelor comuniste și muncitorești calea luptei pentru pace, democrație și socialism.

Redu VEREȘ

PRIN CASA CE POARTĂ NUMELE LUI I.V. STALIN

Măreț palat al luminii — un gigant de fier, beton și cărămidă, cu turnuri ce suie mult deasupra orașului — se naște sub ochii noștri...

Aceasta este impresia pe care ți-o lasă Combinatul Poligrafic Casa Științei, care poartă numele unui mare prieten al poporului nostru, I.V. Stalin.

Dacă zidurile roșii, împrejmuite în parte încă de schele, nu pot să dezvăluie în întregime frumusețea deplină a uriașei construcții, dincolo de ele, în interior, Casa Științei ni se înfățișează în toată splendoarea ei. Holuri mari, luminoase, cu pardoseală strălucitoare de marmoră, camere cu pereți albi și mobilier nou, coridoare lungi ca niște alei nesfârșite, te întâmpină prietenoase de la primii pași. Apoi pătrunzi în atelierele imense, bine aerisite, în care muncitorii se bucură de cele mai moderne condiții de lucru.

Dar ceea ce impresionează în mod deosebit, de la prima pînă la ultima secție a Combinatului, sînt mașinile aduse din Uniunea Sovietică, nemăintîlnite vreodată în tipografiile noastre.

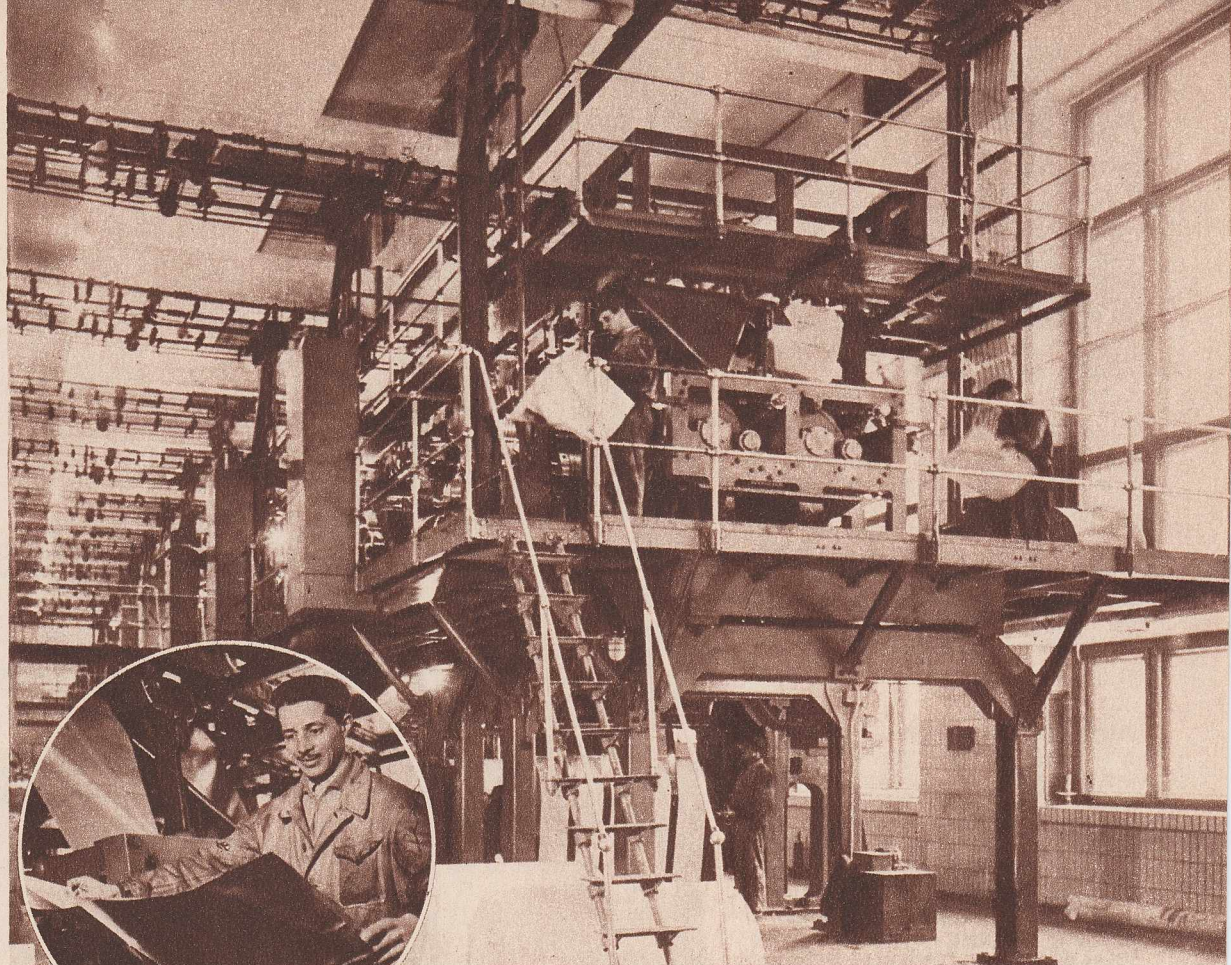
Să ne oprim în cîteva din cele mai importante secții.

Mai întii la linotype. În cele două săli mari, puternic iluminate cu lămpi fluorescente ce răspîndesc o lumină asemănătoare celei de zi, stau rînduite zeci de mașini moderne, fabricate la Leningrad, la care se culeg zilnic sute de mii de semne tipografice. Sînt tot atîtea litere ale textelor ce duc poporului cuvîntul luminos al adevărului, al culturii...

★

Secția stereotipie. Aici se găsesc zeci de mașini cu ajutorul cărora se toarnă plăcile stereotipe. Cazanele pentru topit compoziția, închise ermetic, sînt prevăzute cu aspiratoare speciale pentru evacuarea gazelor. Ordinea și curățenia ce domnesc pretutindeni, ca și măsurile de protecție a muncii, vorbesc despre grija permanentă față de om. Astăzi turnarea paginilor în plumb nu mai însemnează pericol pentru sănătatea muncitorilor. Se știe că odinioară în tipografiile burgheze, saturnismul, boală provocată de plumb, măcina zeci de vieți.

De la stereotipie, paginile turnate sînt transportate pe o bandă rulantă la rotativă. Din această uriașă mașină, curg, prin cele 12 guri ale sale, sute de mii de ziare care sînt transportate apoi, cu mijloace mecanice, spre sala de expediție. Pentru a ne da seama de capacitatea enormă de tipărire a acestei rotative, este de ajuns să amintim că într-o singură oră ea tipărește 720.000 ziare.

Ora șase dimineața... Uriașa rotativă a terminat tipărirea ziarelor. Mașinistul de rotativă Constantin Capac este mîndru că se poate număra printre primii cititori ai ziarului iubit „Știința”.

Sînt frumoase planșele artistice, dar tipărițul lor pretinde multă atenție. Mașiniștii de la secția offset, Petrescu Gheorghe și Ștefan Mitică cercetează în fiecare clipă calitatea planșelor, pentru ca nu cumva una din cele zece culori să se suprapună greșit.

De câte ori nu ne oprim privirea asupra planșelor colorate din reviste! Unele par adevărate picturi. Și aceste planșe sînt tot opera muncitorilor tipografi. Ele se lucrează la secția offset¹⁾ unde 95 la sută din întregul personal e constituit din foști elevi ai școlii de calificare din Combinat. Ți-e mai mare dragul să-i privești cu cită dibăcie execută lucrările de suprapunere a culorilor. Cu ajutorul mașinilor sovietice, harnicii mașiniști tipăresc lucrări artistice în mai multe culori, ridicîndu-și neîncetat măiestria profesională.

★

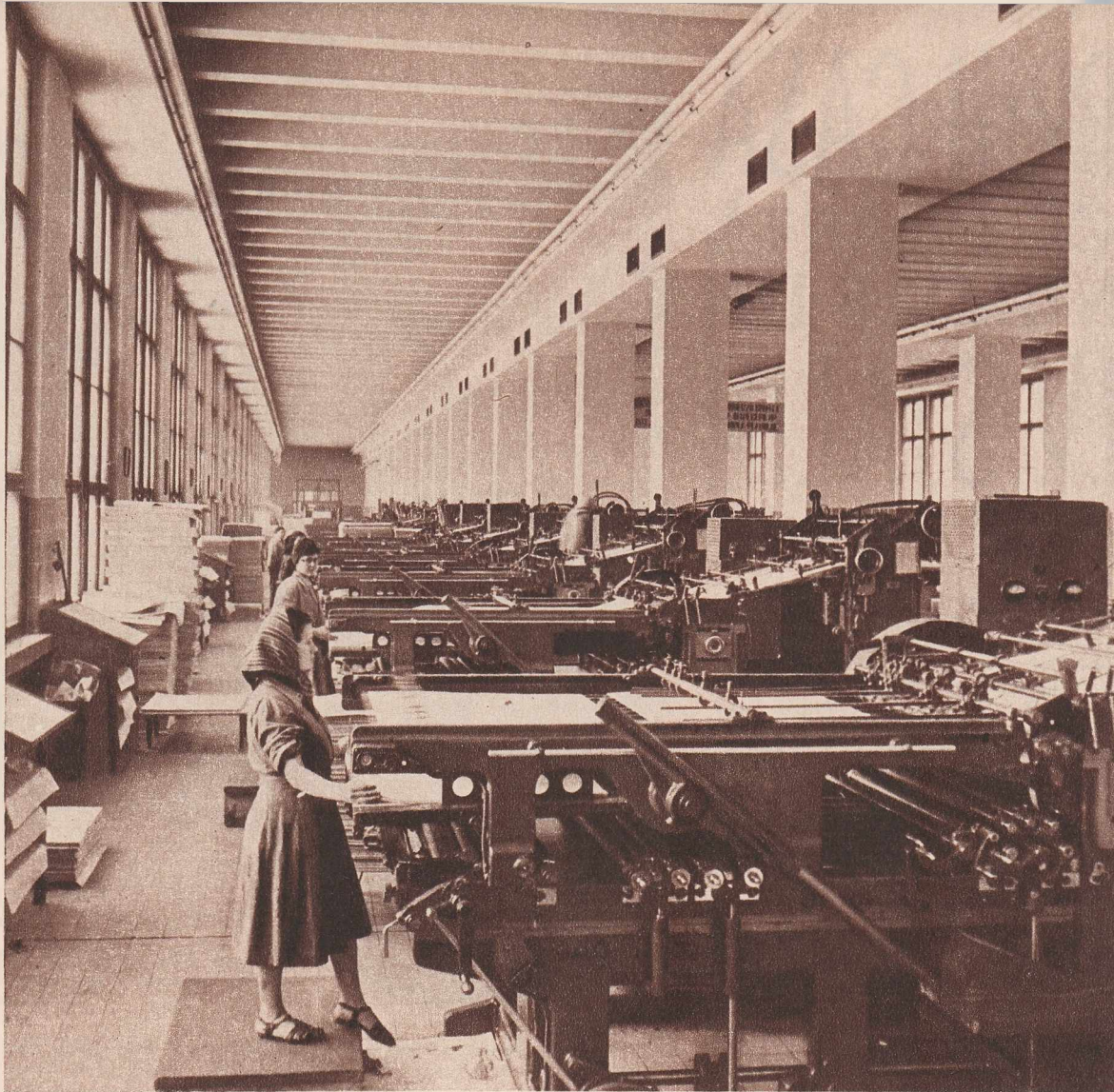
La etajul doi, pe o lungime de câteva sute de metri, se întinde nesfîrșit secția legătorie. Aici toate operațiunile sînt mecanizate. Fălțuitul, cusutul cu sîrmă, broșatul, înclieiatul cărților, ca și multe alte operațiuni din această secție, se execută automat, cu ajutorul celor peste 112 mașini sovietice.

★

Zilnic de la Casa Științei pornesc în toate colțurile țării peste 1.700.000 ziare și zeci de mii de cărți, broșuri, reviste. Combinatul Poligrafic Casa Științei „I. V. Stalin”, construit prin contribuția a milioane de oameni ai muncii din țara noastră și cu ajutorul neprecupețit al Uniunii Sovietice, a devenit cu adevărat un palat al luminii și culturii, o uzină a cărții.

Anul trecut, partidul și guvernul au aprobat cererea muncitorilor de la Casa Științei ca uriașul Combinat Poligrafic — la a cărui construire și utilare Uniunea Sovietică a dat un ajutor neprețuit — să poarte numele lui I. V. Stalin.

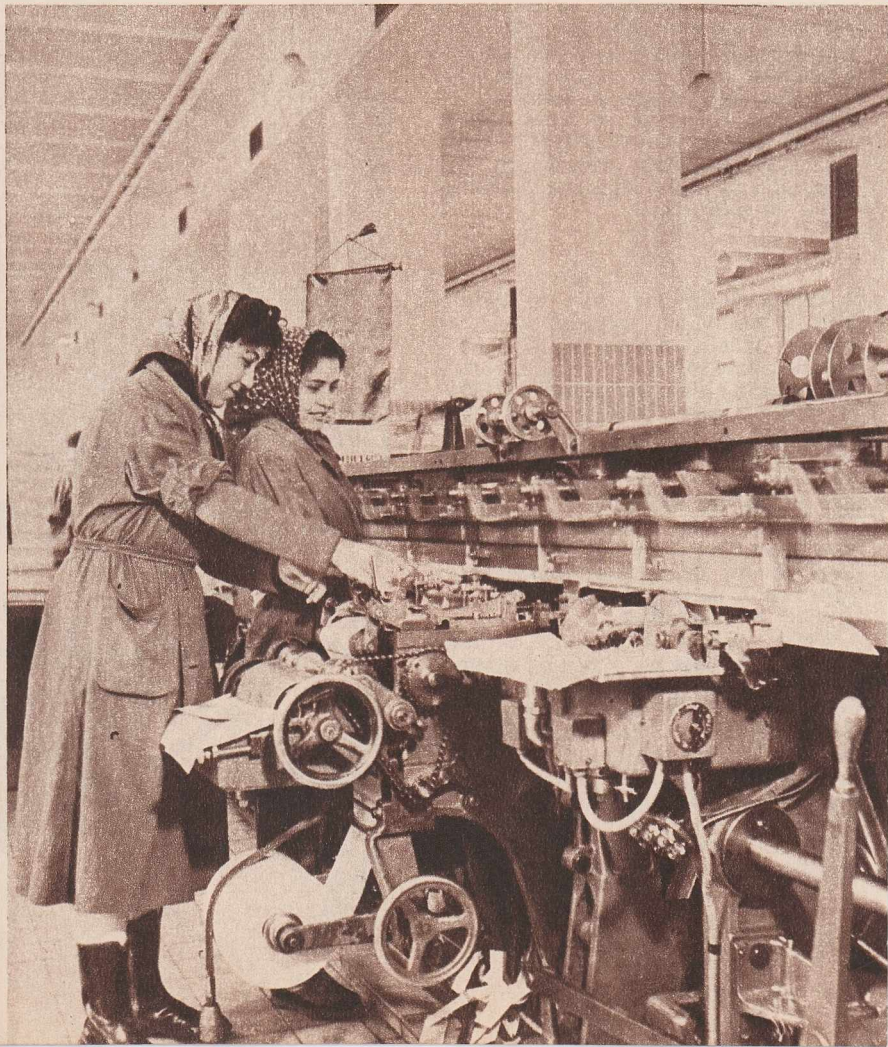
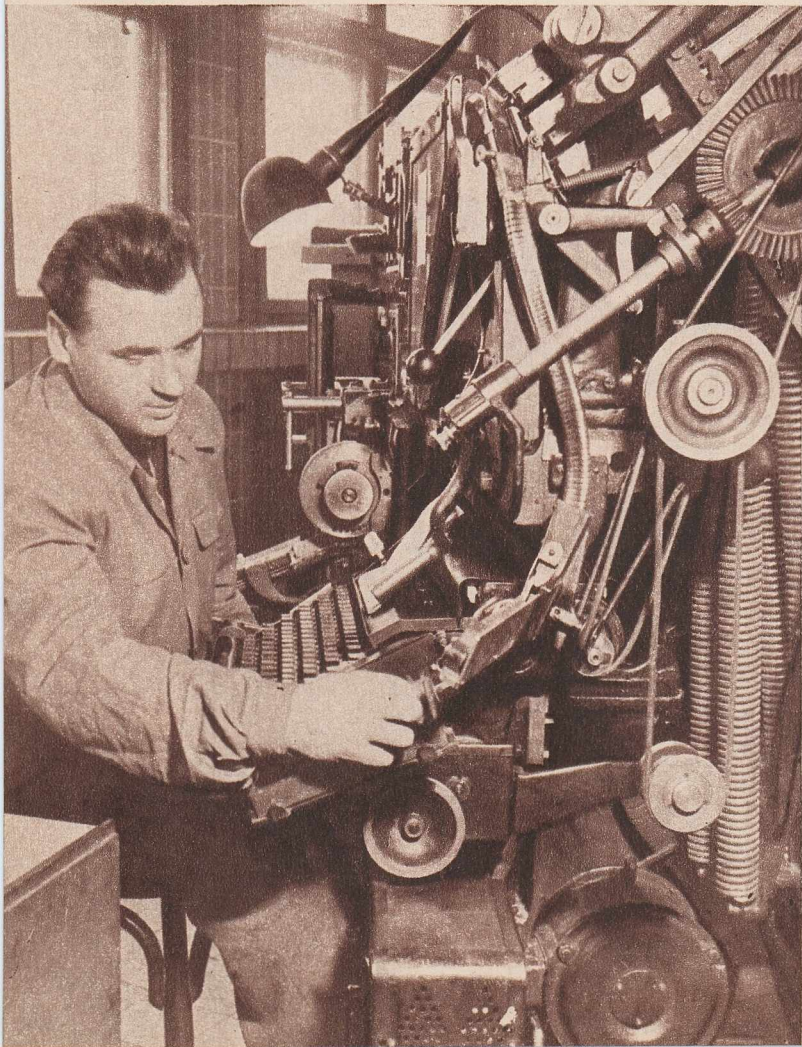
¹⁾ Offset înseamnă reproducerea originalului în culori pe cale fotomecanică, imprimarea făcîndu-se prin tipar indirect: forma de tipar cu imaginea transpusă pe așternut (pinză cauciacată) și apoi pe hîrtie.

Ascultătoare, ghearele de oțel ale putoarelor mecanice cu care sînt înzestrate perfecționatele mașini plane din Combinat, își iau singure colile din teancul de hîrtie, și le împing spre zădul de plumb. De aci ies mii de pagini de carte sau de revistă pe oră.

Încă un capitol de cartă va fi curînd cules. Rîndurile de plumb pe care le culege linotipistul fruntaș Ciabana Simion se vor îndrepta apoi spre secția paginație, pentru a fi frumos aranjate în pagină.

În legătorie cartea trece pe la mai multe mașini. De-abia la sfîrșit ea capătă înfățișarea sub care se prezintă în vitrinele librărilor. Iată-le pe Edves Aneta și Vitan Constanța lucrînd la moderna mașină de cașerat copertile cărților.

DUIMPĂ CINCI ANI

Pilulată după dealuri, Luna de Jos apare pe neașteptate, în fața călătorului, odată cu cotitura drumului. Un sat obișnuit, specific pentru podișul Transilvaniei, cu case mici dar îngrijite, cu ogrăzi largi, bine gospodărite. Pe marginea Lonei — un piriș plâpând ce curge neobservat prin mijlocul satului — se deschide în fața ochilor priveliștea unui parc cu copaci exotici, strecurați printre brazi și stejari bătrâni și scorbuoși. Parcul, ca și castelul adăpostit în mijlocul său, au istoria lor. Ultimul vlăstar din familia Teleky, stăpîna de ieri a satului, a adus copacii aceștia, cu pămînt cu tot, de undeva din Franța, și i-a plantat aici. Simplă fantezie, capriciu de om cu bani mulți? Se poate. Dar fantezia aceasta era plătită de birii și roboțarii contelui, de sutele de suflete ce munciau pe moșia lui. Pentru fiecare copac exotic s-au înmulțit zilele de clacă boierească, s-au vîndut țoale pentru datorii imaginare...

În mijlocul acestui parc se ridică zidurile albe ale unei case mari, vegheată de turnul vechiului castel medieval, în parte măcinat de vreme. Moșnegii satului își mai amintesc de vremea în care bătrînul conte Teleky stătea la pîndă, din zori pînă în asfințit, urmărindu-și cu ochianul argații ce-i lucrau pămînturile ce se întindeau din Eclejie pînă în Poptelec.

În castelul alb au apărut cu vremea alți stăpîni. În locul lui Teleky, a venit Augustin Pordea, unul din numeroșii socri ai lui Max Aușnitt. Nici picturile îngrămădite în castel, nici pianul la care-și alunga stăpîna plictisul, nici brățările ei de aur, nici „finețea” proprietarilor, n-au îndulcit cu nimic viața țăranilor din Luna. Gîrbaciul tot gîrbaci rămîne, fie

reportaj de Șandor FODOR
și A. CONSTANTIN

că-i din fire de mătase, ori din vină de bou! Sărăcia satului creștea mereu, soarta trudnicilor rămînea neschimbată. Nu putea să se schimbe nimic, atîta vreme cît la cîrmuire se aflau tot stăpîni moșiilor.

Dar, într-o zi, pe vîrfurile castelului, a fluturat un steag roșu. S-a întîmplat aceasta atunci cînd, condus de partidul clasei muncitoare, poporul a alungat și din Luna de Jos pe exploatare...

*

Sala joasă a școlii era neîncăpătoare.

Se adunaseră țărani muncitori romîni, maghiari și romi, să dezbăta o singură problemă: o să fie bine, sau nu, în gospodăria colectivă?

Cei mai mulți începeau să înțeleagă tot mai limpede că rodul unui petec de pămînt, lucrat cu unelte primitive, cu vite slabe, era neîndestulător. Acum, partidul deschidea în fața țăranimii muncitoare calea nouă pe care ea poate pași spre bunăstare: gospodăria colectivă, proprietate obștească mare, productivă.

În Luna de Jos se făcuse și mai înainte încercarea de a se constitui o colectivă. În 1945, cînd se distribuiau titlurile de împroprietărire, unii au încercat să alcătuiască o colectivă; era însă o încercare făcută la întîmplare, fără șanse de reușită. Economia țării era încă dezorganizată; principalele mijloace de producție se aflau în mîinile exploatare; clasa muncitoare nu putea încă să dea aliatei

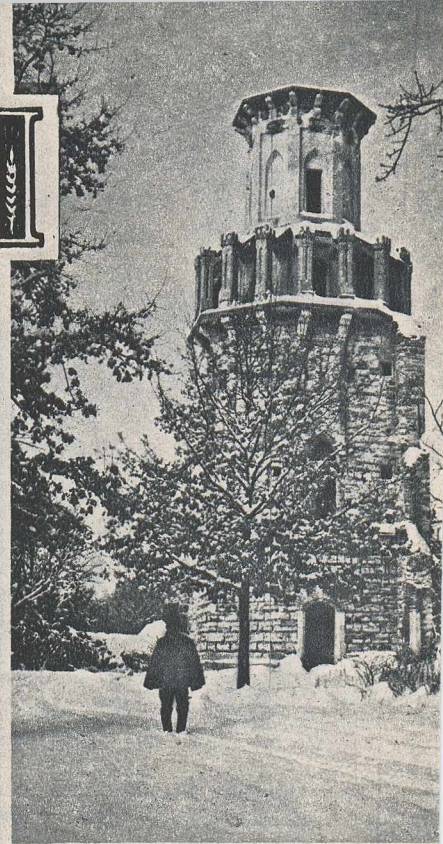
sale, țărănimea muncitoare, tot sprijinul material de care avea nevoie; aceasta din urmă nu era încă pregătită nici politic, nici materialmente pentru colectivizare. Partidul s-a opus atunci — și pe bună dreptate. Un fruct necopt este adeseori vătămător. Gospodăria colectivă trebuie să corespundă unei anumite etape de dezvoltare economică; și, mai ales, unui grad înaintat de conștiință. Așa apreciasse Hotărîrea Plenarei C. C. al P.M.R. din 3—5 martie 1949, care chema țărănimea muncitoare să pornească pe drumul gospodăriei colective, drumul belșugului. Acum sosise timpul!

Și cu toate că în 1949 situația era cu totul alta decît în 1945, nașterea gospodăriei agricole colective „Tractorul Roșu”, din Luna de Jos nu s-a făcut fără dureri. Se înscrieseră la început cam la 50 de familii. Dar în ședința aceea de o noapte întregă s-a văzut că nu rămăseseră decît 32. Unii vroiau să aducă numai o parte din pămînt, restul lăsîndu-l ca rezervă pentru cazuri în care gospodăria n-o să fie așa cum și-o închipuiau ei. Alții, influențați de unii membri ai familiilor lor, s-au retras. În plină ședință au mai ieșit la iveală și alte lucruri. Unii propuneau să se facă două gospodării: una pentru maghiari, alta pentru romîni. Alții nu vroiau să lucreze alături de romi. Toate aceste păreri au fost însă combătute pe loc.

Deși chiaburii nu erau de față, prezența lor se simțea: în șovăile lui Orban, în întrebările ciudate ale lui Mihai Hedeșiu, în neîncrederea lui Tocaci. Nu s-a pronunțat numele nici unui chiabur, dar mulți se gîndeau la Stoica ori Sebestyen.

Pe poarta de la intrarea castelului a apărut mai apoi o placă: „Gospodăria agricolă colectivă „Tractorul Roșu”. În castel, în fosta sufragerie boierească, au apărut noi musafiri: membrii creșei și ai cîminului de zi. În salon, seara, veneau tineri și bătrîni, jucau șah, încercau să învețe pianul, citeau cărți.

Se apropiau zilele toamnei, cînd trebuia începută munca în comun. Ca inventar erau cam două sute hectare de pămînt, cinci vaci, un

Din vîrfurile acestui turn de piatră, groful Teleky supraveghea pe țăranii care lucrau pe pămînturile moșiei sale.

cal și 24 de pluguri. Chiaburii începuseră să cînte prohodul gospodăriei. După socotelile lor, în astfel de condiții, colectiva trebuia să dea faliment. Dar n-a dat. S.M.T.-ul din Bontida a trimis tractoare și semănători, iar în vară secerători mecanice. Nu s-ar putea spune că nu erau greutăți. Cea mai mare era lipsa brațelor de muncă. Și mai erau și altele. S-a văzut prea tîrziu că în gospodărie se înscrieseră mulți funcționari și că conducerea a lăsat cu multă ușurință să fie repartizați colectivisti în diferite sarcini — altele decît munca în gospodărie. Din rîndurile tineretului au plecat mulți la învățătură, la școli medii și superioare, la școli profesionale, școli de tractoriști. Pe deasupra mai erau printre colectivisti și unii leneși. Ii numărăi pe degete pe cei ce lucrau cu adevărat. S-ar putea spune însă că acești oameni au fost, în primul an de viață al gospodăriei, adevărații eroi.

A venit primăvara, apoi vara. Luna de Jos era între puținele gospodării colective din fostul județ Cluj. Veneau mii de curioși, de prin părțile Huedinului și ale

În vederea începerii muncilor de primăvară, președintele gospodăriei, Gh. Rusu, discută cu brigadierii repartizarea asolamentelor.

Cu toate că afară e ger, păsările gospodăriei sînt scoase zilnic la aer.

Colectivista Maria Hedeșiu are 80 de ani. Colectiviștii au ajutat-o în această iarnă ducându-i lemne, porumb și grâu de la gospodărie.

Dejului, de pe la Turda și Bistrița. Într-o bună zi colectivității au băgat de seamă că în grâul semănat în rînduri încrucișate — care a dat atunci 4000 kg. la hectar — se fac dire, dire. Cineva smulgea din pămînt snopi întregi. S-au așezat oamenii la pîndă și în scurtă vreme au găsit pricina. Veneau țărani de prin alte sate, vedeau grîul, se minunau, și de teamă că n-au să fie crezuți de tovarășii lor, luau un braț de „probă concretă”. Se întîmplau și alte lucruri. Poposeau, întîmplător bineînțeles, pe la casele colectivităților, drumeteji picați de la cale lungă, care cereau ospetie. O seară întreagă își ispiteau gazdele despre viața lor și spre ziua plecau. După o bucată de vreme sosea carte de la oaspetele de o noapte, vestindu-și gazdele că și în satul lor se înființează o colectivă, mulțumindu-le că i-a ajutat să-și limpezească gîndurile.

În toamna lui 1950 s-au împărțit bucatele. Pentru fiecare zi-muncă revenea cîte șapte kilograme cereale, opt de nutreț, plus cartofi, floarea-soarelui și cîte 20 lei vechi. Atîtea bucate nu avuseseră nicio-

dată țărani muncitori din Luna de Jos și din satele din preajmă. Pentru cei din vecinătate, roadole colectivităților din Luna de Jos au fost atât de grăitoare, încît s-au simțit îndemnați să înființeze și în satele lor gospodării colective. S-au dovedit zadarnice zvonurile și amenințările chiaburilor.

— Asta nu-i gumă, frate-miu... zicea moș Ion Hedeșiu, țăran mijlocăș în vîrstă de 76 de ani, văzînd atîta belșug. El intră cu întreaga familie în gospodărie. Odată cu el, alte cîteva familii își înaintară cererile de înscriere.

— A... propagandă... momeală, atîta tot... paște murgule... pînă veți mai vedea împărțeală așa de îmbelșugată! Las'că vine și rîndul cazanului și al gamelei... spuneau bogătanii.

Acest rînd n-a venit niciodată. Gospodăria se dezvoltă, avea destule succese, dar nu pe atît cît i-ar fi stat în putere. Numeric, colectivul nu creștea și nici oamenii nu se dezvoltau. Curînd, multe gospodării tinere o luară înainte celei din Luna de Jos, chiar mult înainte. La „Tractorul Roșu” erau

frămîntări mari: din ce pricină sta pe loc gospodăria? Pricina a fost descoperită cu greu: ea avea mai multe rădăcini, printre care și una ce purta nume de om: Ion Biriș.

Biriș era cunoscut, în anii asupririi burghezo-moșierești, în multe sate ardelenne, ca un om apropiat de partid. De aceea ei socotea că are anumite drepturi. Și unul din acestea, credea el, era acela de a da deoparte pe toți acei ce nu intraseră de la început în colectivă. Așa că, îndată ce auzea pe unul că vrea să intre în gospodărie, Biriș sărea pe el:

— Cum, tu, mă, vrei să vii alături de mine, care am făcut și am dres? Cînd pe mine mă băteau jîndarii, tu nu ziceai nimic. Și zi-i, și zi-i... Intimidați, oamenii nu se înscriau. În felul ăsta, Biriș, om cinstit și devotat, dar rămas mult în urmă, a ajuns să facă, de fapt, jocul dușmanului. Cînd raionul de partid a constatat unde e buba, a intervenit și cu greu l-a făcut pe Biriș să pricicapă că nu merge pe un drum bun.

După împărțeala din anul următor n-au fost puțini țărani muncitori cu gospodării individuale care au venit la Ion Hedeșiu și i-a cerău împrumut o baniță ori două de porumb.

— Dau și dobîndă — spunea omul strîmător.

— Mie să nu-mi dai nici o dobîndă... Nu-mi trebuie mie ce-i al altuia. Să-mi dai numai ce ți-am dat — nici mai mult, nici mai puțin... Și Ion Hedeșiu și-a ajutat din inimă vecinii, prietenii ajunși la ananghie.

Mai trecu un an.

— Ei, acum să vedem măreța colectivă... rîdeau bațjocitorchiaburii, cînd, în primăvara lui 1952, înghețul prăpădi o bună parte din semănături.

Țărani individuali priveau cu deznădejde dezastrul. Colectiviștii însă n-au stat cu mîinile-n sîn, nu s-au vîcărît, ci au arat și au însămintat a doua oară porumbiștile. Și în toamnă au strîns o recoltă minunată de porumb. Era argumentul cel mai convingător pentru masa de țărani muncitori. În anul acesta colectivă din Luna de Jos a crescut cu 216 familii. Acum rămăseseră în afară numai vreo 20 de familii din lot satul. Și au început să se miște și mai tare satele din împrejurimi: oamenii cereau tot mai mult să intre în colective. Dar, în general, recolta a fost slabă. Semănăturile degeraseră. Membrii noi aduceau cu dîșii pămînt, unelte, vite, dar nu și sîmînță. Din nou au primit colectivității sprijinul statului democrat-popular: un împrumut de 70.000 de lei pentru sîmînță și vite.

Printre membrii noi care se înscrieseră atunci se găseau și din aceia care nu intraseră în colectivă din convingere, ci pur și simplu numai pentru că văzuseră că și vecinii lor se înscriu. Unii dintre aceștia trudeau mai bucuroși cu ziua pe la chiaburi decît să muncească pe pămîntul colectivei. Au fost și cîteva răufăcători cu bună știință.

Anul 1953 a fost un an greu. Trebuia lucrat în locul celor ce nu înțeleseseră încă că trebuie să pună umărul pentru întărirea economică și organizatorică a gospodăriei colective. Dar colectivității au ținut piept tuturor greutăților. În al cincilea an de existență a gospodăriei lor,

ci pășese cu datoriile plătute pînă la ultimul ban și cu averea colectivei, ea și cu cea a colectivităților harnice, mai mare ea oricînd.

*

— Cară-te de aici!... la te uită, netrebnicul!... Și Tudor Cheța, brigadierul zootehnic, înșfăcă ghemotocul de păr cît pumnul care se repezise la picioarele noastre. — E cel mai tinăr dintre cîinii de sînă ai colectivității (n-are decît cîteva săptămîni), dar e cel mai guraliv. Lătră cu înverșunare taman după ce toți ceilalți au lătrat din gură. „E bine, toluși, că tovarășul Cheța e pe aici” — ne gîndim, uitîndu ne cu respectul cuvenit la dulăii uriași care ne măsoară cu priviri bănuitoare. Dar în celo din urmă cîinii o iau din loc. Cele două sute optzeci și șase de oi, pe care le străjuiesc acești paznici încercați, molfaie, behăie și se înbrînceșe.

— Țigăie, rasă curată, puteți să vă uitați la ele, tovarășe, se mîndrește Tudor Cheța. — Le îngrijim, ne ocupăm de ele — ne iau vreme, dar face...

Face, într-adevăr! E o adevărată plăcere să vezi oile acestea grase și frumoase. Brigadierul nu se mai satură privindu-le.

— Chiar și anul trecut am putut duce la piață caș făcut de noi. După cît o să mai ducem anul acesta! — adaugă el, plin de mulțumire. O să avem mult mai multe oi, o să putem desface și mai mult caș... Dar să trecem mai departe, să vedeți și grajdul...

Lăsă cătelul din brațe. Micul animal alergă cîteva pași, apoi, cînd se simți în siguranță, începu din nou să latre, parcă ar fi vrut să zică: „Să nu te mai prind pe aici!”...

Grajdul. Șaizeci și unu de boi de jug, treisprezece vaci cu lapte, optsprezece cai: iată unde s-a ajuns de la unicul cal și cele cinci vaci din 1949! Și ce vite! Îți ride inima cînd le vezi.

Gospodăria a încheiat contract pentru îngrășarea a opt boi mari, nouă porci, douăzeci de miei și treizeci de oi. Și fiindcă aproape toți colectivității au vaci cu lapte proprii și n-au nevoie de lapte de la gospodărie, s-a încheiat contract și pentru livrarea unei cantități de 10.000 de litri de lapte pe an.

În momentul înființării ei, gospodăria nu avea nici picior de oaie, de porc sau de bou; de asemenea nu avea nici un fel de orătanie. Acum, făcînd o gîlgăie asurzitoare, 150 de găini și de rațe își așteaptă cîna, iar din îngrășătoria de porci se aud grohînd cele 22 de scroafe.

Pe măsură ce s-a dezvoltat gospodăria, a sporit și avutul individual al colectivităților, care au lucrat cu tragere de inimă. Aurel Chideanu, de pildă, a intrat în gospodărie numai cu cele două hectare de pămînt ale sale. A muncit cu sîrguință și rezultatul se vede: numai noua sa casă l-a costat 21.000 lei, în afară de mobila pe care și-a cumpărat-o. De curînd a tăiat un porc de 160 kilograme. Curtea sa e plină de orătanii, cîmînil și îndestulat.

Cînd se aducea în față celor sovietnici exemplul lui Chideanu, ei argumentau: „Chideanu s-a putut gospodări, el are casă ușoară, el n-are copii...” Acest argument n-a mai fost însă valabil și pentru Iuliu Orban, fierăria colectivei. El are copii. Și nu unul, ci cinci. Lucrează la fierăria colectivei și, mulțumită muncii sale sîrguincioase, anul trecut a izbutit să scape

Gospodăria agricolă colectivă „Tractorul Roșu” a contractat cu statul îngrășarea mai multor vite. În fotografie: brigadierul zootehnic Tudor Cheța (dreapta) dînd sfaturi îngrijitorului Farcaș Ion asupra felului cum să alimenteze bovinele.

de coiteaba mizerabila de valături în care a trăit o viață. S-a mutat într-o casă nouă, cu două odăi. La construirea ei, întreaga colectivă a sărit să-i dea o mână de ajutor. la transportul materialelor, la curățirea grinzilor, la cărămidă. Despre noua lui situație ne vorbește chiar fierarul, mângînd pe creștet pe unul dintre băieții săi.

— Dar copiii vor învăța carte? — îl întrebăm.

Orban se uită la ei și apoi începe să vorbească despre propria copilărie. Ne spune cită foame a răbdut, cît s-a chinuit pînă cînd a apucat să învețe meseria... I-ar fi plăcut să învețe mai mult, dar din ce să-și fi purtat băiatul la învățatură tatăl său, un biet potcovar, sărac lipit pămîntului, pe deasupra și rom? Dar dacă el n-a putut învăța cît ar fi vrut, fiul său, Iuliu Orban cel tînăr, va avea cu siguranță această posibilitate.

— Ce ai vrea să te faci? — îl întrebăm.

Dă din umeri. Răspunde însă tatăl său:

— Poate să so facă orice... orice... Uitați-vă la Nicolae Măstan sau la Radu Maier...

Exemplele date sînt într-adevăr vrednice de luat în seamă: Nicolae Măstan, băiatul unui țaran sărac, este student la Cluj, la agro-nomie. Radu Maier e student în Uniunea Sovietică. Fratele său mai mic, Dumitru Maier, e ofițer în Forțele Armate ale R.P.R.

— ... Azi nimeni nu te întrebă dacă ești român, ungar sau rom. La ce te pricepi, ești parale facu munca dumatăle, — asta contează! — spune Iuliu Orban.

— Dar bătrînii din gospodărie, care nu mai pot munci, ce fac? — întrebăm pe președintele gospodăriei, tovarășul Gheorghe Rusu.

— Bătrînii? Se iau la întrecere cu tinerii — rîde președintele. Iată-l pe moș Ion Hedeșiu, care numără 76 de ani, sau pe Irina Țăpușe, care are 73 de ani: ci nu rămîn în urma tinerilor!

— Nusînt printre ei și incapabili de muncă?

— Ba da... răspunde îngîndurat președintele. — Așa avem, de pildă, pe bătrîna Maria Hedeșiu (jumătate din sat face parte din neamul Hedeșiu!). A intrat la noi în 1952: nu avea decît o jumătate de hectar. Acum, colectivă o aprovizionează cu bucate, cu lemne de foc. Bătrîna nu credea că va căpăta ceva, de vreme ce nu mai poate munci. Și s-a pomenit cu cîtiva saci plini de grîu și cu un car de lemne.

— N-ai de ce ne mulțumi, lele

Mario — i-am spus noi — e dreptul dumatăle, asta nu e pomană...

Ei, dar cu greu înțelege lelea Maria ceea ce pentru ceilalți colectivisti e lucru firesc: că aici totul e pentru omul muncitor, pentru buna lui stare. Pentru cei din Luna de Jos a luat ființă, într-una din clădirile de la castel, maternitatea: tot pentru ei, gospodăria clădește baia, pentru ei e tot ce se face în sat.

*

Din 1940 și pînă azi, gospodăria colectivă a crescut mult. Numărul familiilor membre — 32 la început — s-a înzecit aproape, întinderea pămîntului de cultură a luat proporții uriașe, iar vitele azimîne n-o să mai încapă în grajdurile ce au fost lărgite. Dar n-a crescut numai gospodăria, ci și veniturile membrilor. Să lăsăm să vorbească cifrele: în 1950 (adică în primul an, cînd chiaburii zvonisera printre țărani muncitori că înțila împărțea nu e decît momeală) colectivistul primea pentru o zi-muncă în afară de bani, 3 kgr. grîu, 3 kgr. porumb, 0,50 kgr. ovăz, 0,50 kgr. orz, 0,75 kgr. cartofi, 0,20 kgr. sămînță de floarea-soarelui, 3 kgr. fin, 2 kgr. sfeclă, 3 kgr. paie. Pentru aceeași zi-muncă, în 1953, el a luat: 3,60 kgr. grîu, 6 kgr. porumb, 0,50 kgr. orz, 0,35 kgr. ovăz, 0,60 kgr. floarea-soarelui, 0,50 kgr. cartofi, 5,25 kgr. sfeclă, 5 kgr. fin, 4 kgr. paie, nemaipunînd la scoteală banii lichizi.

Gospodăria colectivă din Luna de Jos a realizat, incontestabil, rezultate frumoase: ea n-a folosit, totuși, toate posibilitățile pe care le-a oferit statul democrat-popular. Astfel, mergînd spre grajdurile gospodăriei, observăm că nu există nici măcar o șură ca lumea. Intreb: „Oare nici pe vremea grofului și a lui Pordea n-au fost pe-aici șuri sau grajduri?”

— Ehe, tovarășo, asta-i poveste lungă, ne explică brigadierul zootehnic. Au fost pe-aici mai multe grajduri cu șuri mari, dar după reforma agrară mulți săteni au crezut, de vreme ce s-a împărțit pămîntul, nu strică să-și împartă și clădirile gospodăriei moșierului. Și atunci s-au apucat să dărîme, cărînd acasă fiecare ce a putut. Acum, mulți țărani au în gospodăria lor șuri mari și grajduri încăpătoare, mai mari decît nevoile lor, iar colectivă n-are unde-și adăposti nutrețurile...

— Dacă de pe acum n-aveți unde adăpăci cum se cade vitele, cum o să sporii numărul animalelor, așa

cum ați planificat? Unde-o să le băgați?

— Avem planificate niște construcții pe anul acesta... grăi brigadierul cu jumătate de gură.

Colectiviștii trebuie să grăbească construcțiile. Ei știu doar că vițelului nu-i poți spune: uite, stai și așteaptă liniștit, că avem planificat un grajd minunat pentru tine...

Iată o problemă la care conducerea gospodăriei nu s-a gîndit la vreme...

*

— Ce o să faceți cu veniturile gospodăriei? — întrebăm pe președinte.

— Intîi și-ntîi o să căutăm să lărgim fermele zootehnice, să îmbunătățim construcțiile. Aceasta va spori veniturile membrilor. În sfîrșit, vom cumpăra un camion pentru gospodărie... Cu motorul, transportul mărfurilor la Cluj și la Dej se va face mult mai ușor... La asta nu ne-am gîndit pînă acum, și uite că gospodăria de la Grebeniș ne-a luat-o înainte.

Așa este, într-adevăr. Deși mai tînără, gospodăria de la Grebeniș își transportă produsele la piață cu camionul propriu. Și cîte alte gospodării n-au întrecut, într-o privință sau alta, pe cea din Luna de Jos! Tot atît de puțin îmbucurător este și faptul că oamenii din Luna de Jos nu se prea îndeamnă să viziteze gospodăriile colective mai îndepărtate, nu dau destulă atenție schimbului de experiență. S-au obișnuit să primească vizitele altora, iar ei abia dacă se duc pînă în satul vecin. Și ar avea ce învăța de la alții, după cum și alte gospodării colective au învățat și învăț multe de la ei. Dacă ar fi vizitat, bunăoară, gospodăria colectivă din Sintana (regiunea Arad) ar fi văzut, desigur, că în timpul iernii îndomnarea membrilor colectivei își poate găsi o fructuoasă întrebuintare în industria casnică — ceea ce nu se prea întîmplă la Luna de Jos. Iarna, cînd e mai puțin de lucru decît primăvara sau vara, oamenii din Sintana lucrează mături și alte produse asemănătoare: din vînzarea lor au realizat cîștiguri importante,

Viscol pe cîmp

de Aurel COVACI

Simt... Trupul țarinei e cald,
Respiră grînele plătînde...
Din noapte, viscoliri flămînde
Dau buzna-n fîlhăresc asalt.

Și tate viscolul, — și frige,
Cu bici de gheață în pomeji;
Întinde gheara, hrăpăreț,
Spre viitoare mări de spice.

Dar viforul nu re cunoaște,
Nu vrea să vadă grîu-bogat...
Dar este-n lume vînt turbat
Să poată frînge ce se naște?...

sporind considerabil avutul colectivei și venitul membrilor... Gospodării din Luna de Jos ar putea învăța din acest exemplu.

Cinci ani e un răsîmp scurt pentru viața unui sat; colectivisti din Luna de Jos au străbătut însă în acest răsîmp un drum lung, în viața lor s-au săvîrșit prefaceri adînci: în locul nenumăratelor panglici de ogor despărțite de răzoare, muncile ca vai de lumc — tarlale întinse, lucrate cu mijloace mecanizate; în locul sărăciei lucii — un trai omeneș; în locul cocloabelor scorojite și hîrbuite de restriștea vremurilor — case noi, trainice și luminoase; în locul neștiinței de carte — cămin cultural, țărani muncitori care citesc literatură, aparate de radio în tot mai multe case...

În acești cinci ani, colectivisti din Luna de Jos au sfărîmat din temelii rînduiri nedrepte sub care au trăit și ei și tații și bunicii, și în locul lor, clădesc acum, cu puteri unite, temelii zadarnice pe care au jînduit-o zadarnic și tații și bunicii.

Colectiviștii din Luna de Jos au izbutit să străbată în acești cinci ani un drum ce desparte de fapt o epocă de alta pentru că ei au ascultat de îndemnul partidului, pentru că an de an ei au avut alături ajutorul neprețuit al clasei muncitoare.

Unul din oamenii de bază ai gospodăriei — baciul Ion Hedeșiu — îngrijește oile colectivei

PĂRERILE SPECTATORILOR

— PE MARGINEA UNOR PREMIERE TEATRALE —

Mai mulți oameni de teatru s-au adresat redacției noastre arătându-și dorința de a citi în paginile revistei păreri ale câtorva spectatori despre piesele prezentate în ultima vreme. Răspunzând acestei dorințe, „Flacăra” a întreprins o anchetă printre spectatori, cerând unei stahanoviste, unui cercetător în domeniul istoriei și unui gazetar să-și exprime în scris păreri asupra a trei dintre premierele stagiunii: „Fata fără zestre”, „Vlaicu Vodă” și „Lumina de la Ulmi”. Publicăm mai jos răspunsurile primite.

„FATA FĂRĂ ZESTRE”

Multă vreme după ce am părăsit sala Teatrului Național m-am urmărit amintirea Larisei, „fata fără zestre” pe care ne-a făcut-o cunoscută Ostrovski în piesa cu același nume. Soarta tragică, frământările acestei tinere fete, lumea în care ea trăiește, sînt cu totul depărtate de lumea mea, de viața și problemele mele: autorul piesei și-a situat acțiunea în Rusia țaristă în urmă cu zeci de ani, o lume care a pierit astăzi. Și, cu toate acestea, pe Larisa — așa cum ne-a înfățișat-o jocul plin de sinceritate al actriței Maria Botta — am simțit-o aproape de mine și am suferit alături de ea.

Artista ne-a redat curățenia sufletească a acestei tinere talentate și frumoase, tendința ei de a se rupe de acea lume meschină care și-ar vinde și sufletul pentru bani. Dar lupta ei este zadarnică, pentru că, de fapt, Larisa nu știe cum să lupte și pentru că este singură. Mama ei — și ce-ți poate fi mai apropiat ca o mamă — este o femeie josnică, lipsită de suflet, care pentru bani e gata să-și vîndă pro-

pria ei fiică. Paratov, omul pe care Larisa îl iubește cu o totală uitare de sine, Knurov sau Vojevotov, prietenii apropiați ai familiei ei, Karandîșev, omul mediocru care se hotărăște să o ia în căsătorie pe Larisa deși ea nu are zestre, numai pentru că acest fapt îi măgulește amorul propriu — toți aceștia nu văd în tinăra fată decît un obiect oarecare, pe care îl poți cumpăra sau vinde după plac. Pe Larisa am îndrăgit-o pentru că ea refuză să accepte această situație umilitoare pe care societatea burgheză o rezervă unei fete sărace, pentru că ea luptă să-și apere demnitatea de om.

Cînd am revenit a doua zi în Combinat, în secția în care lucrez — secția fălțuit mecanic — cînd mi-am revăzut tovarășele de muncă, am simțit, mărturisesc, un sentiment de ușurare. În acea zi am avut, mai puternic ca oricînd, simțămîntul de demnitate pe care ți-l dă munca cinstită. Dintre prietenii mele, unele s-au căsătorit, altele sînt pe cale de a se mărita, dar pentru nici una căsătoria n-a în-

semnat o afacere, o vînzare pe zestre. Zestrea noastră este munca, sînt mîinile noastre. M-am gîndit atunci la Larisa și așa fi dorit, copilărește, ca acele tinere care au existat odinioară să trăiască în epoca noastră, să poată și ele gusta din bucuria muncii rodnice, răsplătite din plin.

Dacă acest personaj de piesă m-a impresionat atît de puternic, faptul se datorește desigur autorului, marele scriitor rus Ostrovski, dar și interpretei Larisei — artista Maria Botta. Ea și-a trăit cu atîta putere rolul, încît transmitea spectatorului toate sentimentele ei, emoționa întreaga sală. Și pentru acest lucru, noi spectatorii îi mulțumim. Îi mulțumim și actorului Emil Botta, care a interpretat cu atîta artă pe mărginitul Karandîșev, le mulțumim tuturor acelor care au muncit pentru realizarea spectacolului. Și din aceste mulțumiri desprindem în mod special una pentru regizorul sovietic Vasiliev, care a pus în scenă piesa, împărțînd oamenilor noștri de teatru din bogata experiență a teatrului sovietic.

Aș vrea însă să-mi exprim aici o nedumerire.

Dacă socot că am înțeles mai tot ce s-a petrecut pe scenă, mărturisesc, însă, că nu mi-a fost prea clar un personaj din piesă și anume Vojevotov. La început am avut impresia că și el e un vîntător de zestre, un om fără suflet, dornic numai de petreceri și gata să-și joace în zaruri pînă și prietena din copilărie. Și cred că așa l-a și văzut autorul piesei. În unele scene, însă, actorul N. Gr. Bălănescu (pe care eu l-am văzut în „Schimbul de onoare” și mi-a plăcut mult cum și-a interpretat rolul) a jucat astfel, încît Vojevotov a apărut ca un om bun, duos, care e obligat să fie interesat și meschin. Actorul parcă voia să-și scuze personajul, să-i justifice acțiunile sale necinstite. Și acest lucru m-a uimit și mi s-a părut nejust. Nu știu dacă am gîndit bine, vor arăta lucrul acesta oamenii de specialitate. Aceasta a fost însă părerea mea și am scris-o deschis, așa cum ne-a cerut revista „Flacăra”.

Maria TĂNASE,

stahanovistă, responsabilă culturală în Comitetul U.T.M. al Combinatului Poligrafic Casa Scintei — I.V. Stalin*

„VLAICU VODĂ”

Despre problema în jurul căreia Al. Davila și-a țesut acțiunea singurei dar valoroase sale lucrări dramatice — „Vlaicu Vodă” — istoricii noștri au scris multe sute și mii de pagini. Este vorba de încercările făcute în a doua jumătate a celui de al patrusprezecelea secol de a închina Țara Românească apusului feudal, arma folosită pentru aceasta fiind catolicizarea țării. În acest scop, biserica catolică a întreprins, prin perfida doamnă Clara, soția răposatului Vodă Alexandru Bogdan Basarab, tot ce-i era cu putință pentru a supune autorității ei, la început pe fiul său vitreg, domnitorul Vlaicu Vodă, și pe sfătuitoarii lui, iar mai apoi, prin intermediul acestora, întregul popor. Dar această acțiune a lovit de rezistența dîrză a elementelor patriotice, apărătoare înflăcărate ale independenței patriei lor.

Toate aceste fapte și personaje ale unor vremuri trecute îmi erau cunoscute, din cărțile de istorie și din informațiile de strictă specialitate. Cu atît mai firească era nerăbdarea mea de a vedea trăind și evoluind pe scenă acești oameni, a căror imagine o păstrasem oarecum rigidă, înșepnită ca în vechile stampe, o imagine acoperită de colbul îngălbenitelor hrisoave și cronici.

De la început trebuie să spun că așteptările mele au fost în parte satisfăcute de spectacolul realizat de colectivul Teatrului Armatei sub conducerea regizorului Ion Șahighian. E poate deformare profesională, dar am urmărit mai întîi felul în care regia, pictorul sceno-

graf și autorii costumelor s-au străduit să evoce, cu respect pentru adevărul istoric, atmosfera epocii; m-a interesat de asemenea măsura în care au izbutit actorii să se miște, să vorbească, să simtă și să gîndească în felul înaintașilor noștri de acum șase secole. Și socotesc ca un merit al spectacolului — merit la care desigur are o contribuție importantă și consultantul de specialitate — faptul că în unele tablouri au fost bine realizate veridicul și autenticitatea atmosferei istorice. Totuși, spectacolul are o serie de inegalități și în această privință: primul act, de pildă, — și este bine știut cît de important este ca spectatorul să fie de la început introdus în atmosfera respectivei lîni evocate de piesă — este slab realizat. Oamenii se mișcă în scenă stîngaci, de parcă s-ar simți încorsetați de costumele de epocă, vorbesc artificial, cu un patos romantic de operetă, și tot timpul ai impresia de joc teatral, și nu de viață evocată prin mijloace scenice. Socotesc de asemenea că regia nu s-a străduit suficient să dea un contur precis, să individualizeze pe fiecare dintre acei numeroși boieri patrioți care apar în piesă și care seamănă atît de bine unul cu altul, încît, atunci cînd am părăsit sala, mărturisesc că nu le mai reținusem nici chipul, nici firea.

Ceea ce m-a impresionat însă, în mod cu totul deosebit, a fost creația pe care actorul George Vraca, artist emerit al R.P.R., laureat al Premiului de Stat, a

Scenă din piesa „Fata fără zestre” de Ostrovski. În fotografie — actorii Geo Barton și Maria Botta.

realizat-o în rolul lui Vlaicu Vodă. Om de mare noblețe sufletească, iubindu-și cu pasiune patria și poporul, cu ale cărui năzuințe el se identifică, Vlaicu Vodă trece în desfășurarea acțiunii prin numeroase și deosebite stări. De la starea de aparentă supunere față de mama sa vitrogă, doamna Clara, pînă la cea în care voiața și hotărîrea de a apăra independența țării sale izbucnesc descăturate, este un drum sinuos și plin de greutate. Era deci cu atât mai dificil pentru actor să nuanțeze toată această evoluție, să-l facă pe Vlaicu să trăiască așa cum a trăit voevodul în realitate și cum l-a evocat autorul piesei.

„Vlaicu Vodă” în interpretarea artistului emerit al R.P.R. George Vraca, laureat al Premiului de Stat.

George Vraca a pus mult omenesc și simplitate în interpretația sa, multă trăire sinceră. În unele scene chiar — cum au fost, de pildă, cele din final — interpretul a reușit (cu atîtă intensitate nobilă și simțăminte patriotice ale lui Vlaicu și le-a dat glas cu atîtă convingere, încît pur și simplu a electrizat sala. Poate de aceea ne-au părut mai supărătoare unele stridențe din jocul său, atunci cînd locul sincerității l-a luat un oarecare retorism și o grandilocvență supărătoare, o manieră de a rosti versurile pompos, răsunător (de pildă, în scenele în care discută cu domnița Anca, sora sa).

Mai există în acest spectacol unele lipsuri de interpretare, dar cu mîă opresc doar la interpretul personajului Mircea Basarab. Fără îndoială, actorul Constantin Vintil-

ă e încă foarte tînr și nu are o prea mare experiență în teatru. Aceasta însă nu-i scuză acel teatralism din jocul lui, acel lirism voit, melodramatic, care îl depărtează de linia realistă a rolului. Socotesc că este și lipsa regiei, care nu l-a ajutat suficient pe tînrul actor să găsească linia justă de interpretare a rolului său.

În încheiere țin să arăt că socotesc prezentarea dramei istorice „Vlaicu Vodă” drept un serios pas înainte pe calea valorificării bogățiilor culturale ale poporului nostru, a folosirii lor eficace în educarea patriotică a celor ce muncesc.

Mircea MATEI,

corector la Institutul de Istorie al Academiei R.P.R.

„LUMINA DE LA ULMI”

Spectatorul unei piese de teatru se biză pe mod spontan aproape lipsit de personajelor. Recunoaște sau nu recunoaște „omul” — iată judecata lui imediată. Ceea ce viața l-a învățat, scena teatrală realist îi prezintă concentrat, adîncit; îl ajută să-și cristalizeze impresii, să înțeleagă esența multor întâmplări proprii, fondul multor oameni cu care are de-a face zi de zi.

Mă gîndeam la aceste lucruri după vizionarea spectacolului „Lumina de la Ulmi” de Horia Lovinescu. În aceste mici notații o discuție a piesei în întregime e imposibilă. Se pot sublinia însă cîteva lucruri importante: victoria scriitorului cîștit împotriva ideologiei burgheze și perspectiva triumfului său asupra formalismului; eficacitatea mînuirii satiroi, a înfierării comice.

Piesa prezintă transformarea mentalității scriitorului Emil Comșa aflat o vreme sub influența ideologiei burgheze. Avînd o educație burgheză, izolîndu-se de popor, amețit fiind de atracția formalismului, neînțelegînd exigența pe care adevărații săi prieteni o au față de el, scriitorul Emil Comșa se rupe de realitate. Dar el are suficiente resurse de cinste, de entuziasm, de devotament față de popor pentru ca, pus în

fața unei trădări lipsite de echivoc, să înțeleagă că a fost orbit și să-și demaște pe dușman. Fory Eterle a subliniat onestitatea personajului, sensibilitatea lui, dar, totodată, dorința acestuia de a fi adulat, alintat chiar (e drept că într-un fel rafinat, oarecum). Textul nu motivează însă suficient coruperea scriitorului — nu atît prin datele proprii eroului — ci prin acelea ale coruptorului — „Domnița” — Alice Cotteanu, femeie rafinată, avînd o veche școală a diplomației de salon, intuitivă pînă la subtil, cochetă pînă la „vamp”, rece pînă la cinism, iubind micile străluciri de felul conversațiilor „prețioase” și marile străluciri ce nu întrec un bal la Monte Carlo, ea urăște din tot sufletul regimul nostru de democrație populară. E crudă dar prudentă. Ar ucide în dreapta și în stînga dar nu vrea să-și pună viața în primejdie. De aceea alege „sabotajul ideologic” (coruperea ca scriitor a lui Comșa, cu perspectiva, de sigur, de extindere a acestei coruperi și la alți scriitori cîștiți). Și în prezentarea acestui tip de dușman constă originalitatea piesei.

A răpi un intelectual, un creator de pe baricadele construirii socialismului, a-l rupe de realitate, înseamnă în fond a distruge un educator al conștiinței maselor.

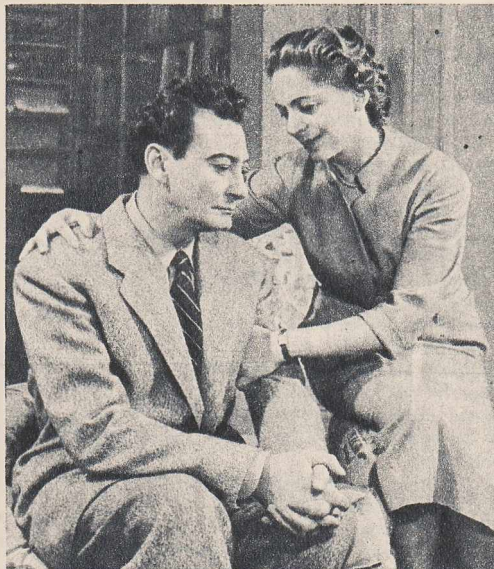
Alice Cotteanu trebuia demascată ca atare, consecvent, cu mai multă îndrăzneală și măiestrie decît a făcut autorul, care a utilizat pentru finalul piesei un conflict secundar, schematic, petrecut pe șantierul de la Ulmi.

Alice Cotteanu are un amant — Baziliade, un fost capitalist — care acum lovește direct (sabotează șantierul de la Ulmi) și care vîzîndu-se demascat nu se dă înlături nici de la asasinat. El constituie un tip organic legat de fauna care populează casa „Domniței”, și actorul Toma Dimitriu a dat forță acestui personaj — criminal, energetic și activ. Dar dacă legătura sa cu Alice Cotteanu și cu mediul acesteia ca și lupta de clasă desfășurată pe șantierul de la Ulmi motivează prezența lui în piesă, el nu trebuia totuși să formeze pivotul celui de al doilea conflict, din final.

Utilizînd această „rezolvare” autorul scade virulența Alice Cotteanu, a cărei demascare trebuia dusă pînă la capăt, ca demascare a „sabotajului ideologic”.

Dar în ciuda acestor „pote albe” în construcția piesei (naivitatea exagerată a lui Comșa care se lasă prea ușor și prea mult înșelată, natura relațiilor „pure” cu Alice Cotteanu, rolul palid al prietenilor cîștiți ai scriitorului, atitudinea oarecum rigidă a soției acestuia etc.), spectatorul îi recunoaște și pe Baziliade și pe Alice Cotteanu. Pentru că problemele lui Emil Comșa ca scriitor și ca soț nu sînt îngustate la un conflict de profesionalism scriitoricesc, ci merg adînc, în om.

În rolul soției, Beate Fredanov înfățișează — în afara unor frămîntări puțin prea accentuate, cu un tragicism impropriu personajului — o Maria Comșa entuziastă, cu ceblul limpede al constructivității ce întrezărește în permanență perspectiva socialismului. Textul rolului o însă adeseori de o principialitate seacă ceea ce îl face pe spectator să înțeleagă aproape dorința lui Comșa de a evada în atmosfera de adulație a salonului „Domniței”.

Fory Eterle și Beate Fredanov, artistă emerită a R.P.R., într-o scenă din piesa „Lumina de la Ulmi”.

În salonul acesta cu icoane, canapele, statuete de lava, apar și doi foști „oameni de litere”. Dacă în general autorul a prezentat mai bine personajele negative, trebuie

spus că dintre acestea cele mai conturate sînt cele împotriva căror s-a folosit satira.

Iată-l pe Spătaru, poet mistic ortodox, la care dialectul mirean se imbină de minune cu pasiunile laice cele mai josnice și care-și oferă serviciile de trădător pentru un bid de linte. Iată-l și pe Nițescu — fost profesor de estetică și legionar — care declarîndu-se „port drapel” al luptei împotriva poporului, cerșește și el cîteva dolari, pentru ca apoi să înghețe de groază la o glumă a sabotorului activ, Baziliade. Jules Cazaban l-a completat fizic pe Nițescu printr-un ramolism verbal. Bărbia îi cade înainte, sîșie, rămînc cu gura ușor întredeschisă, gata să molfăie; iar cînd devine „liric”, estelul nazalizează fiindcă refuză să facă efortul minim necesar unei dicțiuni corecte.

George Măruță a creat un Spătaru uscățiv, purtător de plete serafice și venin, gata oricînd să izbucnească; mai puțin adaptabil ca Nițescu, dar la fel de lacom de bani.

Lașitate, ură jalnică, neputincioasă, lăcomie — dialogul șarjă le-a creionat ușor, caricatural, dar veridic și ascuțit.

Satira piesei însă nu s-a oprit numai la cei vechi, ei a atacat și vechiul din cei noi: în fugă pe inconsistentul, prețiosul Bontescu, precis, viu, pe lozincarul Vartic.

Satira împotriva acestora are în plus și farmecul cotidianului. Ea întinde pe cei rămași în urmă, cărora lozincăria nu le poate ascunde lipsa de idei, comoditatea, nepăsarea. Din contră, distonarea dintre forma pompoasă și conținutul sărăcăcios îl subliniază pe cel din urmă.

Vartic trebuie să-și dea părerea despre o carte. El face o introducere în care înșiră o serie de formulări în parte juste. Apoi trebuie să le exemplifice. Se uită împrejur bătaios, cu neîncredere „nu cumva toți împăcitoriiștii ăștia vor să tacă, în vreme ce în roman e arătat un comunist sărutînd o fată fără a fi căsătorit cu ea?”

Actorul Paul Sava susține cu o violență suculentă tipul lozincarului bine intenționat, cîștit în fond, care însă, cu pasiune, caută să îngheșue viața în scheme date. Spectatorul ride zgomotos, acum, pedepsind „vechiul” cu care e contemporan, împotriva căruia luptă și el zi de zi.

Arătînd victoria scriitorului cîștit Comșa, piesa lui Horia Lovinescu aduce pe scenă totodată dușmanul de clasă și chiar dacă-l schematizează (Baziliade), nu-l duce pînă la capăt (Alice Cotteanu) sau îl caricaturizează ușor (Nițescu, Spătaru) — el nu apare mai puțin odios, mai puțin periculos. În aceasta constă unul din meritele artistice și mobilizatoare ale piesei.

Iar viile discuții care urmează spectacolului sînt o dovadă nu numai a veracității personajelor, ci și a faptului că spectatorul cîștit l-a recunoscut pe dușman și sub aceste noi înfățișări sub care el se prezintă în piesă.

C. BACIU
ziarist

Poetul EMIL ISAC

De la săpă vin...

De la săpă vin țeranii,
De pe față le plîng anii,
Cîte chinuri, cîtă trudă,
Și de lacrimi față udă...

Vin țeranii cu sîială,
Suflet plin și straiță goală...
Și cum vin din depărtare
Înroșește sfîntul soare...

Și cum vin storși de-oboseală,
O căleasă vine-n fală...
În căleasă domni și doamne,
Cît parfum și aur, Doamne...

Și pe lîngă ei cînd trece,
Li atînge fior rece.
„Vai, acel ce-s pe căleasă,
Mîncă grîul nost' pe masă..."

1908

Așteptare

În bordei s-a stîns lumina,
S-a sfîrșit pîinea pe masă -
Și flămînzii bocesc copiii,
Tatăl nu vine acasă!

Viscol game la fereastră...
Și e frig. Și rece-i soba...

Sună-n curtea pușcăriei
Sub spînzurătoare, toba...

1908

Ion BRAD

Acum mai bine de o jumătate de secol apărea într-o publicație ardeleană numele unui nou scriitor român: Emil Isac. El avea atunci, în 1902, abia șaisprezece ani și semna în „Familia” lui Iosif Vulcan cronici dramatice despre Gogol și Gorki. Din acel an îndepărtat a început să răsune în presa vremii glasul îndrăzneț și profund democratic al scriitorului care publica versuri originale și traduceri, poeme în proză și pamflete, satire și scrisori în reviste și ziare ca: „Familia”, „Gazeta Transilvaniei”, „Facla”, „România Muncitoare”, „Rampa” și multe altele.

În 1908 apărea primul său volum de versuri intitulat „Impresii și senzații moderne”. „Modern” era în acel volum nu numai tonul, nu numai rezonanța versului, ci noi și „moderne” erau mai ales temele din care se putea observa cu ușurință influența binefăcătoare a luptei poporului muncitor pentru libertate, pentru lumină, pentru adevăr. Să amintim doar cîteva poezii ca „Nava Roșie”, „Sirena fabricii”, „De la săpă vin”..., din care se vedea preocuparea poetului pentru soarta celor mulți și greu asupriți.

Au urmat apoi noi și noi volume: „Poeme în proză”, „Cartea unui

om”, „Poezii”, „Ardealule”, „Ardealule bătrîn” și altele.

Deosebit de remarcabilă în aceste cărți este strădania scriitorului pentru demascarea ororilor războiului, a obscurantismului clerical, a naționalismului șovin, a corupției și minciunii, a jafului fizic și moral, a fascismului.

Scrișul lui n-avea nevoie de sprijinul criticilor burghezi. Pe Emil Isac îl apreciau Caragiale, Coșbuc, Ady Endre, Barbusse și alții. Poeziile și articolele sale au fost promovate în ziarul condus de I. C. Frimu.

După 23 August 1944, creația lui Emil Isac a primit un suflu nou, întineritor. Arta lui și-a dovedit încă odată trăinicia și marea ei valoare. Mărturie stau articolele și poeziile pline de spirit combativ care au apărut în „Scînteia”, „Contemporanul”, „Viața Romînească”, „Almanahul Literar”. Acum, temele sale preferate sînt: demascarea ațîțitorilor la război („Coreea”, „Copiii din Coreea”), viața liberă a oamenilor muncii din țara noastră („La conacul de odinioară”, „Ion Sfirlează”, „Mărioara”), viața copiilor care lui îi sînt atît

de dragi („Trei pionieri” și altele).

Lirismul și marea forță a verbului său inflăcărat sînt deosebit de prețioase scriitorilor tineri de azi și maselor tot mai largi de cititori ai poetului Emil Isac. Tocmai de aceea, guvernul și partidul nostru i-au decernat recent acestui mare și harnic muncitor pe tărîmul literelor, „Ordinul muncii” cl. I.

Ion Sfirlează

Mă numesc Ion Sfirlează și am cinci copii și-i cresc pe tuscinci. N-aveam suman, n-aveam opinci, deasupra casei mele erau stele și foamea și frigul îmi sta pază și lupii îmi pîneau somnul și slam cu pălăria în mîină cînd venea domnul să-i tai lemnul din pădure. Vai, de cîte ori mă gîndeam să lovesc cu secure nu lemnul nevinovat Ci în capul celui ce venea cu pușca la umăr și în blană îmbrăcat, Urmat de slugi și de copii. Să fi rămas numai odată singuri amîndoi, I-aș fi plătit pentru cele cinci trupșoare goi I-aș fi vorbit așa cum lupul cu mielul vorbește, I-aș fi strîns gîtul în al falcilor mele clește I-aș fi zberlat: cînstite domn, știi tu ce-i viața cînd n-ai pîinea și somn? Auzit-al cinci guri cum știi plînge, Cînstite domn, care ai băut al copiilor mei sînge? Scuturatu-te-a boala și frigul și pe tine Cum scutura pe cei cinci să aștepte cu mine Să vie moarte ori scăpare, cînstite domn, ce veneai la vînătoare Cu trupul fierbinte de vin ce ți se turna în pahare fără-nctare, Cu toate bunățățile ce-ți erau în merinde? De ce pădurea de blestemul meu nu se-aprinde Să arzi și tu ca o fiară și urma ta să plară? Mă gîndeam, cînstite domn, de ațîtea ori Cînd băteai cu pumnul tău la geam, să mă trezești în zori, Și ne duceai pe toți să doborîm pădure La porunca ta să crăpăm brazi în loc să-ți crăpăm Capul tău cu bătrîna noastră secure. Și duceai cu tine codril pe care noi l-am tătat Ca tu să vezi cerul, iar noi pe pămînt Să vedem tadul ce ne trimetea boală și gheață și vînt. Cînstite domn, cînd dormeai în pat de mătase Nu te-a trezit îngrozit plînsul celor cinci guri flămînde, Nu te-ai trezit din somn? Și vezi că minunea totuși s-a făcut Tu ai tot cîntat, noi am tot făcut Glasul nost' nu l-ai auzit, glasul nost' în zadar zbiera, Înlina îți era goa'ă dar lada ta de aur grea era. Și, totuși, s-a înfăptuit marea minune... Cînstite domn, ți-au fugit zilele bune, pădurea nu mai este a ta, E a celor cinci guri și a miilor de guri ce nu știau cînta Încearcă acum să vii să-mi bați la geam în zori! Să-ți tremure și ție oasele cum au tremurat ale noastre de mil de ori, Să-ți fie lacrimile grele de boală cum erau ale mele cînd răceai: - „Ion Sfirlează, ia-ți securea și te scoală să dobori brazi și să dobori fagi” Care-mi erau, cînstite domn, atît de dragi Și-i doboram și mi-era atît de milă Că trebuia să-i cmor de-a poruncii tale silă. Ce-ți păsa ție că se rărește pădurea!

Tu mi-ai învinețit cele cinci guri Și eu omoram viața fagilor și a brazilor cu securea. Dar acum nu mai sînt ce am fost, Ion Sfirlează, Peste cele cinci guri nu mai stau stelele și frigul pază, Tuscinci vieți cresc ca florile la soare. S-a întîmplat minunea mare și alt rost are Ion Sfirlează în lume Domnului îi spun pe nume: filhar ai fost, ai furat brădetul curat Și pîinea celor cinci guri mi-ai furat. Veneal cum vine fiara, ani mulți, după pradă, Și nu-ți era frică de dumnezeul tău că o să te vadă Căci dumnezeu, era numai al tău; pentru mine a rămas diavolul rău, În zadar mă închinam, nimeni nu mă ascultă; altfarul, aurul tău îl împodobeau. Mie și celor cinci guri numai stelele mi-au rămas, Ce n-au dat căldură și nu avură glas. Acum Ion Sfirlează și-a lepădat zdrențele-opinci Și poartă ghețe copiii lui tuscinci. Vin acasă și se așează la masă și scriu și citesc a lumii slovă nouă Și vă răspund, domnilor, vouă: „Domnule, domnilor, acum avem alte cuvinte. Ai crezut, domnule, că numai tu vei rămîne cuminte, Că numai tu vei rîde totdeauna și noi totdeauna vom plînge, Ai crezut că ne vei stoarce cea din urmă picătură de sînge, Că pîinea să ne fie uscată iar masa ta să fie bogată. Cînstite domn, vezi, s-a sfîrșit povestea, pentru tine minunată. Pe Ion Sfirlează acum codru-n brațe-l primește Și brazi și fagii cresc cu copiii lui Ion Sfirlează, care se gîndește La ceea ce a fost, cu groază și cu ură Și n-a uitat cînd îl trezea blestemată gură: „Scoală-te, loane, și ascute-ți securea Și hai să pornim să ucidăm pădurea” Ca eu să mă-ntorc la cele cinci trupuri, de frig albastre, Ier tu să te-ntorci în oraș, în palat cu mil de flori, cu mil de glastre, Să se închine slugi și să-ți aducă tot ce trupu-ți dorește. - Ion Sfirlează peste cînstitul domn s-a dărîmat, Din patul de mătase furtuna l-a alungat, Și tu știi Ion Sfirlează, căci codrul te-a învîțat: Că nu rămîne nici fag, nici brad nescuturat. Și văzduhul se primenește, Acum este al tău codrul, te iartă și te primește, Acum securea ta nu mai ucide la poruncă, Cînstiților domni. Ce face Ion - e muncă. Din lemnul pădurilor tot ce se va face Lumea nouă va fi, minunata pace. Ion, nu te mai trezește: „Ia-ți acum securea și te scoală” Cu glas blînd tu sput celor cinci: „Copii plecați la școală”

1953

ÎN PRIMELE RÎNDURI

8 martie... Zi de solidaritate și de luptă a femeilor din lumea întreagă. Femeile, jumătate din populația globului, reprezintă o forță uriașă. Situația femeii nu este însă aceeași în toate țările lumii; femei libere, egale în drepturi cu bărbații, mame care cresc copiii fericiți, într-o parte a lumii — femei încătușate în lanțurile inegalității, cărora le sînt închise drumurile spre viață, în cealaltă parte a lumii. Dar sutele de milioane de femei din toate țările, cu gînduri și inimi unite, luptă umăr la umăr pentru un singur țel: pacea popoarelor, fericirea căminelor, familiilor, copiilor lor.

În țara noastră, sute de mii de femei, eliberate din lanțurile robiei și ignoranței de secole, chemate la viață nouă de către regimul democrat-popular, muncesc cu dragoste și pricepere, alături de bărbați, în fabrici și mine, pe ogoare și în laboratoare.

Iată aici cîteva imagini din viața și munca a trei dintre milioanele de fiice libere ale patriei noastre.

MECANICUL DE LOCOMOTIVĂ MARIA CRIȘAN

Un șuierat prelung de locomotivă stîrnește forfotă în întreaga sală de așteptare din gara Cluj. Călătorii se îndreaptă nerăbdători spre peron. Unii au ieșit prea devreme, dar nu se mai reîntorc în sala încălzită. Sînt nerăbdători să-i întîmpine pe cei ce sosesc.

După puțin, locomotiva Nr. 50708 se profilează la orizont ca un gigant, făcînd să tremure pămîntul sub roțile-i de oțel. E la fel ca toate celelalte locomotive — totuși celor ce-o așteaptă li se pare că are ceva deosebit în ea.

Printre cei de pe peron este și micul Imre, un băietan de vreo șapte ani, cu căciula trasă pe urechi, cu suman de aba tivit cu șiret negru și cu cizme pe măsura lui. — Mamă, mamă, uite mecanica! — strigă cu voce cristalină micuțul, trăgînd-o pe mama sa spre locomotivă.

După ce struni locul locomotiva, mecanicul Maria Crișan se aplecă prin rama ferestrei, cu privirea ațintită spre gară. E o femeie uscățivă, mică de stat și cu privirea ageră. De sub bonetă părul îi cade bogat pe umeri. Pe fața-i arămie se văd cîteva dungi de negreală din fumul pe care curentul de aer îl învulturează din cînd în cînd în obrajii mecanicilor de locomotivă. Figura Mariei are însă acum ceva deosebit de a celorlalte femei de pe peron.

— E puternică mecanica, nu-i așa, mamă? — o întrebă Imre pe mama sa, cercetînd chipul femeii de pe locomotivă.

Un nou șuierat și trenul pornește iarăși, lăsînd în urmă gara, cu casele mari din preajma ei, cîmpul acoperit de zăpadă, sate învăluite în ceață, orașe cu lumini jucăușe. La Teiuș trenul și-a sfîrșit drumul. E primul tren care a intrat în gara acestui oraș în noul an. Cîteva ceferiști îi strîng mecanicului de locomotivă mîna, urîndu-i: „la mulți ani!” Maria le răspunde veselă.

Anul Nou a prins-o pe drum. Nu era rîndul ei să urce pe locomotivă, dar mecanicul din celălalt schimb se îmbolnăvise. Comunistă Maria Crișan n-a stat pe gînduri. I s-a părut firesc să plece:

de-a lungul parcursului atîția oameni așteptau, doar, trenul! Unii voiau să ajungă acasă înainte de miezul nopții, alții, ca și ea, plecau cu treburi. Și-a mîngîiat fiica și a pornit spre gară.

Să conduci locomotiva nu-i lucru atît de ușor. Dar meseria aceasta a devenit o adevărată pasiune pentru Maria Crișan. De la vîrsta de 16 ani a intrat pe poarta fabricii. A lucrat mai întîi la o întreprindere de ceramică din Cluj, a fost pe urmă țesătoare la Mediaș și la București, dar meseria de mecanic a atras-o cel mai mult. La sfîrșitul anului 1945, Maria Crișan s-a reîntors la Cluj și s-a angajat la Depoul de Locomotive din oraș. Aci, partidul i-a venit într-ajutor, îndrumînd-o spre meseria pentru care dovedea interes. A început să învețe lăcătușeria. Mai din atelier, din ce-a învățat de la maistru și de la lucrători, mai din cărți, a deprins repede meșteșugul. După un timp s-a înscris la școala de fochiști. S-au găsit pe atunci destui care au căutat s-o descurajeze sau chiar să-i pună piedici. „Femeie, fochistă de locomotivă? Unde ai mai auzit asta?! Lasă-te păgubașă!” Dar ea nu numai că nu s-a lăsat păgubașă, ci s-a avîntat și mai sus. Și-a pus în gînd să se facă mecanic de locomotivă. Vorbele celor înapoiți au îndrîjit-o și mai mult. Și după ce a terminat cursurile școlii de fochiști a plecat la școala de mecanici de gradul III din Cluj. Și aici a învățat cu aceeași pasiune.

La examenul de absolvire a ieșit printre frunzași. Era fericită de rezultatele obținute, dar mai ales se mîndrea pentru că era prima femeie mecanic din școală...

În timpul școlii, Maria Crișan urcase de multe ori pe locomotivă, dar niciodată n-a simțit atîta emoție ca în primăvara anului trecut. Atunci, a pornit în prima ei cursă ca mecanic, pe un tren de marfă de la Cluj la Orașul Stalin. Nu era singura femeie care trebuia să conducă acest tren. Fochiștii, frînarul, ca și conductorul, erau cu toții femei; dar misiunea cea mai grea ea o avea. Străbătînd Ardealul de la miazănoapte la miazăzi, trenul

marșrutizat condus de mecanicul Maria Crișan a ajuns la timp la Orașul Stalin.

Maria Crișan păstrează și astăzi multe amintiri din primul drum. Cea mai puternică dintre toate a trăit-o la Orașul Stalin, atunci cînd o mulțime de oameni au întîmpinat-o cu flori. Cîte priviri prietenoase nu s-au îndreptat atunci spre ea!... Aproape la fiecare drum i se pare că înfîlnește o parte din ele. Le zîmbește călătorilor din mers. Ca și micul Imre, toți o socotesc puternică pe „mecanica” cu bonetă și veston. Vorbele lor ajung pînă la ea, și Maria își simte brațul într-adevăr puternic...

DRAGA MEA TAMARA...

„La noi, la Ianca, iarna e pe sfîrșite. Ici colo, pe cîmp, printre albul zăpezii se văd petece înnegrite. Pămîntul începe să respire. În curînd pornim la arat...”

Tudora Pîrlög, președinta gospodăriei agricole colective „Drumul lui Lenin” din comuna Ianca, regiunea Galați, începuse de dimineață o scrisoare către buna sa prietenă Tamara Kuponia, brigadieră dintr-un îndepărtat colhoz georgian. O cunoștea din vara anului 1952, atunci cînd, împreună cu un grup de colectivități și țărani muncitori, a vizitat Uniunea Sovietică. De atunci își scriu una alteia. Treburile de peste zi nu i-au dat timp Tudorei să-i spună prietenei sale tot ce avea pe suflet. Seara lucurile s-au mai liniștit și tocul a început să alerge din nou pe hîrtie.

„... În primăvară vrem să însămințăm în mustul zăpezii. Tare bine ne-a prins anul trecut sfatul tău. Am semănat la timp grîul, în rînduri încrucișate. Porumbul l-am prășit de trei ori, iar bumbacul de 5 ori. Am recoltat 1800 kg. grîu la hectar. Am împărțit cereale multe. Acum avem și noi colectivități înstăriți. Harnicul Sandu Pastramă a dus acasă 11.760 kg. cereale. În toamna trecută, 30 din cele 225 hectare rezervate pentru grîu le-am însămințat în benzi. Încercăm și metoda aceasta.

Trebuie să-ți mai spun că avutul gospodăriei noastre colective a crescut. Avem 33 cai, 20 boi, 13 vaci, peste 100 oi. Am construit și acareturi pentru vite”.

Tudora Pîrlög s-a oprit din scris. A scos din sertar o altă coală de hîrtie. Își deschide carnetul cu însemnări zilnice. A deprins de la Tamara să-și însemne tot ceea ce are de făcut.

„... Mîine mă voi duce în comuna Mircea Vodă să schimb sămînța de lucernă și cea de borceag... La 15 ianuarie voi merge în cîteva sate pentru a discuta problema reparării uneltelor. Nici nu simți cînd trece timpul. Dar

brigada ta de femei cum mai lucrează? Tot fruntașă este? Când le-am spus celor de la noi din sat că în brigada ta muncește 58 de femei s-au mirat tare mult..."

Vara ca și iarna Tudora Pîrlog are mult de muncă. N-ar sta o clipă locului. Când s-au terminat treburile la gospodărie, vin la rînd altele, în comună sau în raion; Tudora Pîrlog e doar deputată în Marea Adunare Națională și are datoria să sprijine rezolvarea problemelor cetățenilor. În sat, la Ianca, ea a pus cu nădejde umărul, susținînd inițiativa cetățenilor, mulțumită căreia s-a reparat căminul cultural și șoseaua, și s-a amenajat un parc. Sînt realizări despre care Tudora Pîrlog îi va scrie hucuroasă prietenei sale.

...Tîrziu, cînd își încheie activi-

tatea, Tudora Pîrlog se întoarce acasă. Și aici o așteaptă o sumedenie de treburi. E mama a 4 băieți. Pe fiecare îl inconjoară cu dragoste.

— Cum de le mai prididești, mamă? o întrebă Marin — cel mai tînăr colectivist al familiei, în vîrstă numai de 13 ani.

Mama zîmbește cu bunătate. Astăzi este mai ușor, căci partidul îi luminează calea la toț pasul, iar casa-i este îndestulată cu de toate. Dar cit de greu i-a fost în trecut traiul! Din zori și pînă-noapte trudea fără folos pe pămîntul chiaburilor. Sudălimi și vorbe de ocară primea în loc de răsplată. Cine ar fi crezut vreodată, că Tudora Pîrlog, fiica celor mai săraci țărani din comuna Dedulești, va ajunge să cunoască și zile-fericite!

JUDECĂTOAREA

În sala Colegiului I Penal al Tribunalului Capitalei lucrează de cîțiva ani judecătoarea Elena Scărlătescu. E o tînară mărunțică, cu obrazii rumeni și ochii ageri. Citește într-una fără zăbavă, iar din cînd în cînd își face însemnări în dosarul alăturat. Uneori în timpul lecturii privirea-i blîndă se întunecă. Stă așa multă vreme. În asemenea momente, judecătorul trebuie să descurse fapte tînuite și să ajute ca adevărul să iasă la lumină. Mai tîrziu, femeia-judecător devine iarăși veselă și întrebările celor din jur n-o mai sîngheresc.

Elena Scărlătescu a venit în Capitală de departe, de pe meleagurile Crișului. Partidul i-a încredințat această muncă de răspundere și ea a primit-o cu bucurie. Suferise amar de ani nedreptatea lumii vechi. Muncise alături de mama sa, bătrîna Rozalia, pe pămîntul chiaburilor din satul Ciocaia, dar niciodată nu primise răsplata cuvenită muncii ei. Pe atunci nu se găseau judecători să-i pedepsească pe cei ce furau din truda oamenilor muncii.

Dar Elena nu se descuraja în fața greutăților. Trăia cu nădejdea că viața sa, a satului, a întregii țări avea să se schimbe odată. Și, într-o zi de toamnă

tîrzie, satul Ciocaia s-a umplut de veselie. Focul războiului trecuse departe, spre cei ce-l aprinseseră. Zori noi i se deschideau în față. Curînd a plecat să-și realizeze dorința — să studieze. Într-un singur an a învățat cit nu învățase în patru. A reușit cu bine la examene și tot cu bine a trecut examenul de ajutor de notar, după care a fost repartizată la primăria din Tîrgușor. Pentru o tînară plecată de pe cîmp, hîrțiile care mai de care mai complicate cereau multă bătaie de cap. De multe ori, atunci cînd nu putea să dovedească lucrurile numai cu ceea ce știa ea, cerea sprijinul comuniștilor. Asculta sfaturile lor și calea i se lumina dreaptă în față, iar lucrurile le înțelegea mai ușor. Nu avea nici 18 ani cînd a primit înaltul titlu de membru de partid. Acesta i-a dat un imbold și mai mare în muncă. Cîtea mereu, îi era dragă învățătura. Din Tîrgușor, partidul a trimis-o pe Elena la Școala Juridică din Cluj.

— Învață, tovarășă Elena, i-au spus tovarășii săi înainte de plecare, trebuie să studiezi mult, să ajungi mai departe.

Elena Scărlătescu a muncit cu stăruință și, iată, astăzi este judecătoare.

Cu mai bine de trei ani în urmă cînd se pregătea să se despartă de locul natal, bătrîna Rozalia s-a apropiat de ea și i-a spus:

— De ce atît de departe, Elena? Nu-s oamenii învățați și acolo?

Tînară judecătoare și-a privit mama cu duioșie. Ii părea rău că se desparte de ea. Dar locul ei era acolo unde o trimitea partidul.

— Mă duc să apăr legalitatea populară, viața noastră nouă, mamă.

Bătrîna a sărutat-o pe frunte: — Dacă-i așa, mergi dară sănătoasă, fata mea, fă dreptate și fii necruțătoare față de dușmani!

Oana VORNICU

Letiția PAPU

CÎNTEC STUDENȚESC

Asemeni nouă, scumpo, iubiiți de demult
Pe-o pagină de carte încet, s-au prins de mină
Și tot ca nouă vîntul cel tînăr în tumult
Le-amesteca la tîmple șuvițele-mpreună.

Ci n-a știut nici cartea deschisă să-î învețe...
Primejdii le-au frînt pasul în drum spre fericire.
A mai rămas doar praful în pagine răzlețe
Și florile uscate din marea lor iubire.

Dar alta va să fie iubirea ce-om dura
Și alta — ne-nfrică — e-nvățătura noastră.
Străluce printre rînduri lumina ei de stea
Deschisă ne e cartea spre mîini, ca o fereastră.

Și raza ei pătrunde în clocot în odale
Și uite, dintr-odată, ni s-au lărgit pereții.
Cu limpede privire, în raza-i de vîpale,
Vezi căi ce se-nțetale pe harta tîneriei.

Nu vom alege calea de somn și nepăsare,
Nici mlaștina stătută cu mîluri verzi ce mint
Pe sfînci, printre torente, urca-vom către soare,
Înspre cetatea științei, pe culme strălucind.

Răzbat către cetate doar inime viteze
Ce nu se înspăimîntă de veghile tîrziil...
Și cînd vom fi alături pe-nalte metereze,
Mai mult ca niciodată, tu, dragă tîni vei fi.

Vezi, tot mai mulți alegem spre via ei căldură
Și tot mai mulți la pragu-i ajung și bat în zid.
Doar pagina ce-n viață le-a dat învățătura
Dă cheile de aur ce ușa o deschid.

Semințele de mîine alături să sădim,
Ca pentru toți să crească și grîu șitrandaffiri
Și tîneriea noastră zbucnind spre înălțimi
S-anine îndrăzneală stîndardul fericirii.

ARTA PLASTICĂ DIN R. CEHOSLOVACĂ

Tablourile pe care le reproducem alăturat sînt cunoscute multora din iubitorii de artă din țara noastră. Ele au putut fi văzute în vara anului trecut pe panourile expoziției internaționale organizate cu prilejul Festivalului Mondial și au cucerit binemeritate aprecieri din partea oaspeților veniți din toată lumea. Din aceste patru pinze se întrevăd limpede trăsăturile noii arte plastice din R. Cehoslovacă, care cunoaște astăzi o neasemuită înflorire: bogăția tematicii lucrărilor, izvorită fie din realitățile în plină înnoire ale Cehoslovaciei, fie din trecutul de luptă al poporului, execuția artistică remarcabilă prin realismul și simplitatea ei.

De la un an la altul, în fiecare nouă expoziție inaugurată, sînt tot mai bogate roadele aceluia proces de dezvoltare în desfășurarea căruia s-au înfruntat tendințele sănătoase, — bazate pe tradițiile realiste ale artei naționale — cu rămășițele formaliste ce mai dăinuiau încă în operele unor artiști plastici. Și semnificative în acest sens sînt lucrările care au primit în anul 1952 Premiul de Stat. Maria Medvecka, al cărei talent viguros îl cunoaștem fie numai analizînd tabloul „Copiii păcii”, reproduș alăturat, a dat în acel an una din cele mai valoroase creații ale actualei plastice cehoslovace — tabloul „Predarea cotelor pe Orava de Sus”. Alături de Maria Medvecka, au mai fost distinși, în acel an, printre alții, pictorii Svabinsky și Zabransky, sculptorul Pokorny, graficienii Svobinsky și Tittelbach, care au îmbogățit cu lucrările lor arta plastică cehoslovacă.

În rîndurile laureaților Premiului de Stat pe anul 1953, alături de talente tinere ca sculptorii Hajerova, Sedlecka, Zdrulecky, Kodym, aflăm și personalități artistice de seamă, cu o îndelungată activitate creatoare, ca artistul poporului Vaclav Rabas, distins pentru desenele sale, Vratislav Nechleba, pentru ultimul portret al președintelui Gottwald, și Jan Slavicek, pentru tabloul său înfățișînd o panoramă din Praga. Deși influențele artei decadente s-au resimțit o vreme în operele lor, acești mari artiști au izbutit să se desprindă cu hotărîre de sub aceste influențe, dînd lucrări realiste de mare valoare.

Cunoașterea de către poporul patriei noastre a patrimoniului artei plastice din Cehoslovacia — cunoaștere pe care am dori să ne-o prilejuiască cit mai des organizarea diferitelor expoziții — va duce fără îndoială la întărirea legăturilor strînse dintre oamenii muncii din patria noastră și poporul țării vecine și prietene.

DOI PRETENDENȚI

de Veronica PORUMBACU

Desene de M. CONSTANTIN

Vasăzică, în zadar am nădărduit s-o deprind pe Saveta cu ringurile. Femeia aceasta harnică, robustă, care venea după orele de serviciu la cantină, să tragă cu ochiul la miile de fuse din sală, vrea să ne părăsească. Ne-a spus-o în timp ce ne împărțea mîncarea. Mecanicul, care se afla la masa mea, a rămas cu furculița în mîină:

— De ce pleci, tovarășă Saveta?

— Așa mi-i soarta.

— Și noi care te și vedeam filatoare...

— Să vie altele...

În ziua aceea n-am putut scoate mai mult din gura ei. Mecanicul umbla ca și cum i s-ar fi înecat corăbiile. De cînd voia omul nostru să-i ceară mîna Savetei! Dar în ziua vîrstei și a staturii — era în adevăr o cruce de voinic — mecanicului i se suia un nod în gît ori de cîte ori se afla în fața femeii. „Mîine am să-i spun“, își făcea el zilnic curaj. Și iată, pînă să vie ziua de mîine, Saveta pleacă azi din fabrică. Ce vrei, soarta!

*

Dacă n-o cunoașteți pe Saveta nu-mi puteți împărtăși părerea de rîu. Dar să vă spun cine e: În satul ei a fost argată. La oraș, femeie de serviciu.

În zadar s-a măritat de tînără. Cu un bețiv n-a putut face casă. S-a despărțit acum zece ani, cu bătăi și scandal, jurînd că nu-și mai ia bărbat. Azi și-a schimbat meseria, vîrsta, ea și părerile despre căsnicie. Are treizeci și șase de ani, nu vrea să mai lucreze la fabrică și nici să îmbătrînească singură.

Pentru prietenii trecători și pentru bucătărăsele de „școală veche“, Saveta e o femeie ideală: durdulie, frumusecă, strîngătoare... Încă nu se îndură se meargă la un film decît dacă rulează la club sau îi plătește cineva biletul. Din leafă își face trusou; și-l coase singură pînă la miezul nopții. Din cîrpe își țese scoarțe. Urzeala de cînepă și-o toarce tot singură. Așternut are. Saltea are. Scoarțe are. Albături are. După cum spune madam Smărăndescu, o văduvă din vecini care își „rolunjește“ pensia ca pețitoare, Savetei îi mai lipsește

un lucru: bărbatul. Nu că nu-l caută. Dar alesul ei trebuie să aibă o sumedenie de însușiri: să nu fie însurat, să nu bea, să aducă bani în casă, să fie om cu cartelă și să iubească „dușmănește“. Pînă acum însă, cel care nu era bețiv avea nevastă, cel care nu era însurat, nu-și căuta de lucru, iar cel care era văduv și sentimental, îi cerea bani și dispărea fără urmă. Cît despre mecanicul nostru, cine să se uite la el? Cine să-i bănuie măcar sentimentele?

După nenumărate dezamăgiri, ea s-a hotărît să aștepte bărbatul care i-e scris, și pînă atunci să se califice. Bucuroasă, i-am și spus maistrului că vroau s-o scot ajutoare pînă în primăvară. Mecanicul mi-o luase înainte. Saveta știa de angajamentul meu. Dar cînd să încheiem contractul — ea s-a răzgîndit. De ce? Cum?

Tot ce s-a întîmplat după „cotitură“ aveam să aflăm mai tîrziu.

Madam Smărăndescu îi făgăduise — contra cost, firește — un soț care s-o întrețină, scutînd-o de munca la fabrică. Ba chiar îi făgăduise nu unul, ci doi bărbați, din care Saveta n-avea decît să aleagă. Așa s-a întîmplat povestea cu plecarea de la cantină. Și așa a ajuns ea să cunoască pe cei doi „pretendenți“ care i-au hotărît soarta, o drept, fără voia lor.

Pe cel dintîi nu l-a văzut niciodată. Madam Smărăndescu i-a spus doar că trebuie să sosească la nouă seara. Ea se îmbracă proaspăt, de la cămasă la jacheta de lînă; deschide ea din greșală ușa dulapului

lui plin, afirmă cîteva mărgelo ieftine de gîtul unor statuiete ciștigate la Moși, scoate sticla cu vișină — și așteaptă.

Saveta locuiește la subsol. Partea e ocupat de niște impiegați de la C.F.R. E ora nouă fără cinci. Cineva sună la ușa din față. Soția impieगतului îi deschide. În prag, un om spătos cu un costum bine croit, dar lucios de multă purtare, și cu pălăria roasă, cu marginile întoarse în sus.

— Dudaia Elisabela?

— Nu, poftiți pe-aici, îi arată soția impieगतului, coridorul care dă spre scara subsolului. Ați greșit ușa.

Pretendentul între două vîrste, obișnuit să între prin față, o stingherită că a dat de altcineva. Nu vede direcția. În loc să o ia pe coridor, zărește o ușă; o deschide și, fiind prea scundă pentru el, se lovește la cap, pomenindu-se decodată în întunericul camării. Iese iar, biuguie cîteva cuvinte și coboară repede seara.

În odaie, Saveta îl primește zîmbitoare. Madam Smărăndescu îl aștepta de mult.

— De ce nu mi-ai spus ce intrare are? se adresează el pețitoarei, fără s-o învrednicească pe Saveta cu vreo privire.

— Nu vă faceți singe rău, domnule avocat, îl mîngîie madam Smărăndescu. Mai devreme sau mai tîrziu, tot la subsol ajungeați...

Musafirul se așează pe scaun picior peste picior, își scoate o tabacheră de plexiglas, o deschide, ia o țigară „Mărășești“ și poruncește: — Chibriturile! Madam Smărăndescu se grăbește să le scoată din poșetă.

Saveta își servește oaspeții. Păhăruțele se umplu cu vișină și se golesc. Limbile se dezleagă. Totuși, ciudat: pretendentul nu vorbește de-a dreptul cu Saveta. Toate întrebările i le pune prin madam Smărăndescu.

— Ea știe că am fost burlac o viață de om?

— Da, domnule avocat.

— De maică-mea i-ai vorbit?

— Nu, domnule avocat.

— Ea știe că e paralică?

— Biata femeie! ciulește Saveta urechile: e doar vorba de soacră-sa... Pretendentul își urmează, nepăsător, întrebările:

— Ea știe ce-i ofer? Un nume de doctor în drept, două odăițe, acces la baie, la bucătărie, un bărbat, — mă rog, tot ce mi-a rămas din moșie.

Saveta îl întreabă tot prin madam Smărăndescu:

— Și ce-mi cere mie în schimb?

— Nimic. Să fie o noră bună și devotată.

— Adică?

— Să-i vindă din cînd în cînd niște covoare la talcioc. Să-i gătească, să-i ție de urît, s-o spele... cu vremurile astea nu-i mai pot ține o îngrijitoare, și la spital nu vrea bătrîna să meargă.

Obrajii Savetei s-au înroșit; îi bat tîmplele; gîndurile se rostogolesc: vasăzică, a fost burlac; vasăzică, are o mamă paralică; vasăzică, moșia s-a dus; vasăzică, nu poate ține slugă; vasăzică, n-are cine merge la talcioc; vasăzică, nu caută nevastă; vasăzică, madam Smărăndescu e un oficiu de plasare de servitoare, ca pe vremuri...

Totuși ochii ei nu lasă să i se citească nimic.

— Ei?

E prima întrebare ce i se pune de-a dreptul.

— Să mă mai gîndesc, domnule avocat... Mai e vreme...

Pretendentul tușește.

— Bine, madam Smărăndescu, să se mai gîndească! Să-mi aduci dumneața răspunsul mîine-poimîine...

Saveta nu se poate ridica de pe scaun. Văduva din vecini însoțește musafirul pe coridor. Prin ușa întredeschisă, Saveta aude iarăși voca ei spartă:

— Nu, nu pe-acolo, că iar ni meriți la funcționarii ăia...

Apoi o vede întorcîndu-se furioasă în subsol:

— De ce te porți ca o proastă? Ori ai încredere în mine, ori rupem țîrgul. Dacă faci nazuri și cu al doilea...

Saveta se ridică de pe laviță: — Te rog, madam Smărăndescu, cu celălalt lasă-mă singură!

De altfel, nici n-a mai fost nevoie de vreo mijlocire. La o săptămîină, din casa de peste drum, unde s-au mutat chirași noi, i-a ieșit înaintea un funcționar al cooperativei locale de consum:

— Bună dimineața, vecino! Saveta se grăbea spre slujbă; vecinul, da și ba. I-a răspuns totuși, cîntăritîndu-l din ochi:

— Bună dimineața, vecine!

— Vrei să stăm puțîn de vorbă, vecino?

— Să stăm, vecine.

— Dar nu aici pe stradă.

— Acum plec la lucru, zice Saveta.

— Atunci diseară.

— Diseară.

— Noroc bun!

— Noroc!

Saveta nu s-a mirat. Nu o primul care vrea să intre în vorbă cu ea. Ei, să mai încere odată, poate își află de astădată norocul fără știrea Smărăndescăi!... Seara, dulapul rămîne iar cu ușa întredeschisă, să se vadă zestrea. Mărgelile de sticlă își reiau locul pe gîtul statuietelor. Sub vesta de lînă se ghicesc formele pline ale Savetei. Sticla de vișină așteaptă iarăși musafirii...

— Toc, toc! bate cineva la ușa subsolului.

— Tovarășa Safta e acasă?

— Da, poftiți înăuntru.

Jos, funcționarul cooperativei locale se așează nu pe scaun, ci pe o laviță, scoate o tabacheră de lemn cu încrustații populare din care ia o „Virginia“, o aprinde cu

bricheta și tace. Saveta toarnă vișinată în păhărel. Un fum, o înghițitură și iată-i intrați în vorbă.

— Ți-a vorbit Smărăndeașca de mine?

Tăcere... Apoi:

— Vasăzică... dumneata... tot prin ea ai ajuns la mine!

Pretendentul nu simte dezamăgirea femeii.

— Da, tovarășă Săftica. Caut o nevastă muncitoare, voinică, așa cum sînt fetele pe la noi, în Argeș. Și iacă, am și găsit-o... Ai zestre frumoasă — își aruncă el ochii prin deschizătura dulapului. Ești liberă?

— Sînt despărțită de mult.

— Atunci, nici nu se poate mai bine. Mîine băgăm actele...

Saveta mai toarnă o vișinată și cere pînă una alta, amănunte:

— Dumneata lucrezi undeva?

— Sigur că da, la cooperativa din colț. Am 675 pe ștat, 27 rețineri, două pogoane jumătate și o vacă... Doar nevastă îmi mai lipsește...

Saveta nu înțelege. Pretendentul o lămurește:

— Știi, Săftico dragă, două pogoane și jumătate înseamnă pămînt. Părinții sînt bătrîni. Vacă rămîne singură... Ca nevastă, te-aș duce la noi, în Argeș. Ai sta în casa noastră, ai ajuta-o pe bătrîna, ai fi o noră bună...

— Adică?

— Ai vedea de cîmp, de casă, de vacă. Ai mai veni cu ceva marfă la tîrg. Am strînge parole bune... Am mai cumpăra un pogon-două.

— Adică ne mutăm în sat? se miră Saveta.

— Ce-ți trecu prin gînd! Eu am slujbă, fetico. Dar odată pe lună ne-am vedea în București, odată la cîteva luni așa da eu pe la țară...

Obrajii Savetei se aprind din nou; gîndurile îi bat navalnic în temple; vasăzică, șade la oraș; vasăzică, părinții sînt bătrîni; vasăzică, nu mai pot munci; vasăzică...

— Și așa cum îți spun, Săftico dragă, la noi ai fi...

— Argată, zice Saveta cu voce tare. De ce nu luați o fată din sat...

— Crezi că nu m-am gîndit la asta? Dar eu sînt fiu de țaran sărac, tovarășă. Așa am scris și la autobiografie. Dacă-mi iau argat, îmi stric origina...

Pe fața Savetei nu se citește nici de astă dată nimic.

— Ei? o întreabă pretendentul aruncînd mucul de țigară pe covor.

— Mai lasă-mă să mă gîndesc, vecine.

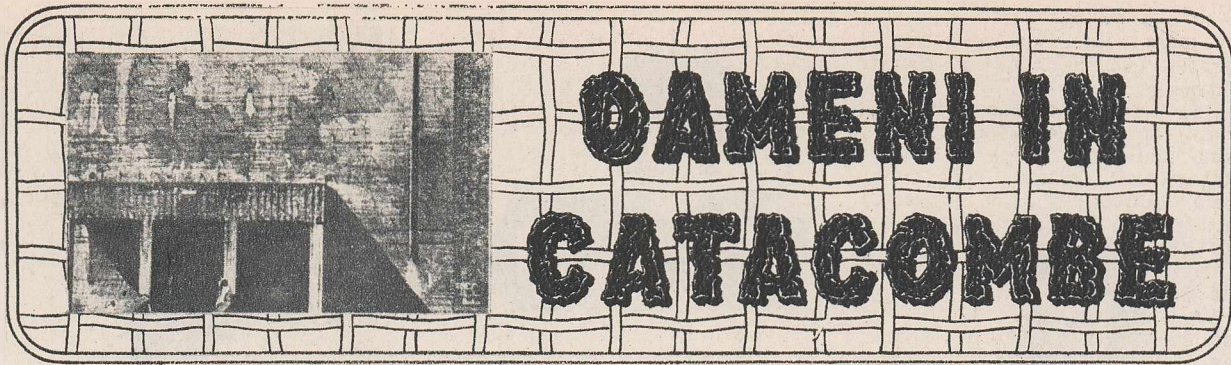
La plecare, pretendentul o bate, sigur de el, pe umăr:

— Știi una, Săftico? Dă-mi de știre de-a dreptul. De ce s-o mai plătim pe Smărăndeașca?...

De cînd am început să scriu povestea aceasta au trecut două luni. Saveta s-a întors de mult la cantină cu ochii plîși. De mult mi-a spus pătaniile ei. Și din toate un singur lucru nu-l pricepea: de ce amîndoi pretendenții voiau o slugă fără plată, dar căutau o nevastă?

Peste cîteva zile, Saveta s-a apropiat singură de ring și a început să supravegheze bobinele... Mecanicul care tocmai trecea pe acolo, se opri fericit auzind glasul ei:

— Ia spune-mi, tovarășe, am înnotat bine firele astea?...

- REPORTAJ SCRIS PENTRU „FLACĂRA” -

de Rolf STEINERT - Düsseldorf

O duhoare înăbușitoare îmi izbește nările, cînd dau să intru în adăpostul săpat la 7 metri sub pămînt, în Frankenplatz, la Bonn-pe-Rin. E ceva asemănător unui amestec de miroasuri de cazarmă și bucătărie, de scutece spălate și aer pestilential de closet, împins în afară de un ventilator. Trag încă odată, adînc, aer în piept, îmi uez singur „noroc bun” și cobor în această catacombă a veacului al XX-lea.

Număr 33 de trepte, apoi mi se cască în față un gang lung; de o parte și de alta se înșiră, asemenea unor celule de pușcărie, carcerele denumite „locuințe”, care nu măsoară mai mult de șase metri pătrați fiecare. Acest adăpost subteran de beton a fost zidit în timpul războiului și era destinat să-i aperse pe locuitorii orașului de atacurile aeriene. Iar azi locuiesc aici oameni!

Tipete de copii, răbufnind din celulele întredeschise, mă întîmpină de la primii pași. Înaintînd cu nesigurantă prin coridorul întunecat și slab luminat de un bec electric anemic, descifrez pe uși numerele: 64... 66... 68... Impresia că sînt în fața unei închisori medievale mă stăpînește din ce în ce mai puternic. Chiar și în cea mai groaznică închisoare modernă aerul e mai respirabil decît aici! În mod firesc gîndul îmi zboară spre eleganta reședință guvernamentală, care se află la o distanță de abia cîteva minute de aici. Oare doctorul Adenauer se gîndește la această catacombă igrasioasă, nesănătoasă, cînd vorbește cu atîta dezinvoltură despre „minuni în economie” și despre așa zisele planuri de „reconstrucție” a Germaniei occidentale?!

Pătrund într-o celulă deschisă și locatarului, pe nume Schumacher, îmi istorisește viața lui. E o viață hărțuită de mizerie și sărăcie. Omul duce de mai mulți ani un trai de chin împreună cu soția sa și cei trei copii, dintre care cel mai vîrstnic are 11 ani, iar cel mai mic unsprezece săptămîni. Cînd

Nu de mult a avut loc la Monnheim, în Germania occidentală, o întrunire cetățenească pe cît de originală, pe atît de edificatoare în ceea ce privește mizeria cuplîită în care trăiește populația muncitoare din această parte a Germaniei.

La întrunire au participat 415 delegați, reprezentînd zecile de mii de familii germane silite să locuiască în condiții îngrozitoare, sub cerul liber, în corturi, barăci sau pur și simplu în „apartamente subterane”.

În urma dezbatelor care s-au desfășurat sub lozincă: „Afară din catacombe!”, participanții la întrunire au votat o rezoluție prin care se cerea guvernului Adenauer să ia grabnice măsuri pentru lichidarea „locuințelor” subterane și a locuințelor-barăci și pentru a se asigura condiții omenesti de locuit populației muncitoare.

După cum era înșă de prevăzut, cîrmuitorii reacționari de la Bonn, atît de absorbiți de refacerea mașinii de război hitleriste, nici nu s-au sinchisit de cererile oamenilor din catacombele vest-germane. Situația a rămas neschimbată. Mai mult, odată cu venirea iernii, numărul cocioabelor și locuințelor subterane a crescut nemăsurat.

Reportajul pe această temă, pe care-l publicăm mai jos, a fost scris special pentru „Flacăra” de către ziaristul german Rolf Steinert, redactor responsabil al ziarului „Stimme des Friedens”, care apare la Düsseldorf, în Germania occidentală. Autorul, care a vizitat una din numeroasele „locuințe” subterane din orașul Bonn, descrie viața de chin și mizerie pe care o duc 147 bărbați, femei și copii, siliți să locuiască într-o asemenea catacombă.

arunc o privire în încăperea, cu tot aerul înăbușitor al adăpostului, mă trece un fior rece prin șira spinării. Niciînd o rază de soare nu va pătrunde pînă în această celulă sărăcăcios mobilată, cu un pat, un bufet și o masă; niciodată un riset fericit de copil nu va putea bucura aici inima unei mame. Lampa atîrnată de tavan se bălăbănește din pricina ventilatorului. Zgomotul e atît de mare, încît Schumacher e nevoit să închidă clapa de ventilație, ca să ne putem înțelege fără a striga.

De zece luni, din 1953, „locuiește” cu familia sa în două vîgăuni ca asta, pentru care plătește o chirie lunară de 38 mărci. Acum e bolnav,

certificatul medical ne confirmă că suferă de stomac, ceea ce îi interzice — ca și celălalt certificat, al soției, bolnavă de inimă — să locuiască într-o catacombă. Al treilea certificat medical îi acuză direct de crimă pe cei responsabili de această situație. E adevărîta medicală a fetei de 11 ani prin care se atestă că copilul e bolnav de tuberculoză. „Toate străduințele noastre pentru a ne găsi o locuință cît de cît omenescă au fost zadarnice. Nimeni nu se interesează de noi!” — spune, resemnat, Schumacher.

Impovărați de nevoi, locuitorii catacombei nu sînt luați în seamă de către autorități, ci sînt tratați

Priviți chipurile triste de pe aceste fotografii. Sînt chipurile brăzdate de suferință ale unor locatari ai umbrelor boxe subterane.

ca niște vite. Așa ne spune o femeie tuberculoasă care tocmai intrase.

„Să ni se pună la dispoziție materialul de construcție și atunci ne vom clădi singuri case de locuit“, adăugă alt locatar, Pommerien, care se chinuiește și el în această grotă din 1950, împreună cu soția și trei copii.

E un bărbat înalt și puternic; dă impresia unui om de acțiune. Doi dintre copiii săi sunt atinși de tuberculoză, al treilea e bolnav de inimă, iar al patrulea a murit de congestie cerebrală. Mă invită să-i vizitez soția care zace în pat, împreună cu fiica sa bolnavă. Femeia aceasta palidă, pe obrajii căreia viața mizeră și-a pus pecetea ei aspră, răspunde întrebărilor mele cu glas stins, răcicit. Calendarul ei a început încă din 1939. Pe atunci era suficient să scapi o frază neprevăzătoare împotriva lui Hitler, spre a fi azvârlit în lagărul de concentrare de la Ravensbrück și să ajungi, în 1945, aproape de ștreang. Sfirșitul satrapiei lui Hitler n-a însemnat totuși, pentru dînsa, și sfirșitul suferințelor, căci condițiile create de guvernanta de la Bonn au silit-o să-și găsească „locuință“ în această catacombă. Nu mai are nici o nădejde în schimbarea destinului ei, la fel ca mulți alți locuitori ai acestei grote asemănătoare peșterilor în care se adăposteau oamenii preistorici...

În apatie și deznădejde, oamenii își duc viața într-o continuă agonie, asemenea leproșilor. În letargia lor, unii și-au pierdut pînă și credința în viitor. Plictisii, alții vorbesc de posibilitatea unui nou război. E imposibil să nu-ți vină ideea că guvernul Adenauer îngăduie conștient existența unor asemenea cartiere ale mizeriei, în speranța că va găsi acolo carne de tun „voluntară“ pentru „armata europeană“. Căci pentru mulți dintre acești dezmoșteniți ai soartei, schimbarea boxelor subterane cu o sală de cazarmă ar mai putea însemna o „izbăvire“ din această viață de cîrțite. Dar nu-i adevărat... Parcă ghicindu-mi gîndurile, Pommerien întrerupe tăcerea cu aceste cuvinte: „Ne-am săturat de război! Și nu mai vrem să devenim soldați!“ Cuvintele lui exprimă hotărîrea dîrză de a opune rezistență și de a condamna politica de reînarmare dusă de Adenauer.

Între timp, în catacombă s-a lăsat vestea că un reporter se interesează de suferințele locatarilor de acolo. Tot mai mulți oameni ies din celule, impresurîndu-mă din toate părțile, doritori să-mi împărtășească necazurile lor nenumărate. „Scrieți în ziarul dumneavoastră despre tot ce vedeți! Scrieți, pentru că oamenii să afe în ce condiții de sălbăticie trăim noi aici!“ Le-am promis că am să scriu despre toate.

E ciudat, dar cînd intru în cămăruța unei mame cu doi sugari, îmi vin din nou în minte unele cuvinte ale cancelarului Adenauer: „Alegem libertatea...“ Constă oare această libertate în eliberarea populației muncitoare de orice protecție socială, în libertatea de a lipsi pe om de lumină și soare, de civilizație și omenie? Așa cum s-a întîmplat cu această mamă care și-a născut copilul în catacombă? „Trandafiri cu spini“ — așa îi spun locuitorii adăpostului tinerei femei. Comparația e amară, dar adevărată. Scutecele atîrnate pe o frînghie deasupra patului, pentru

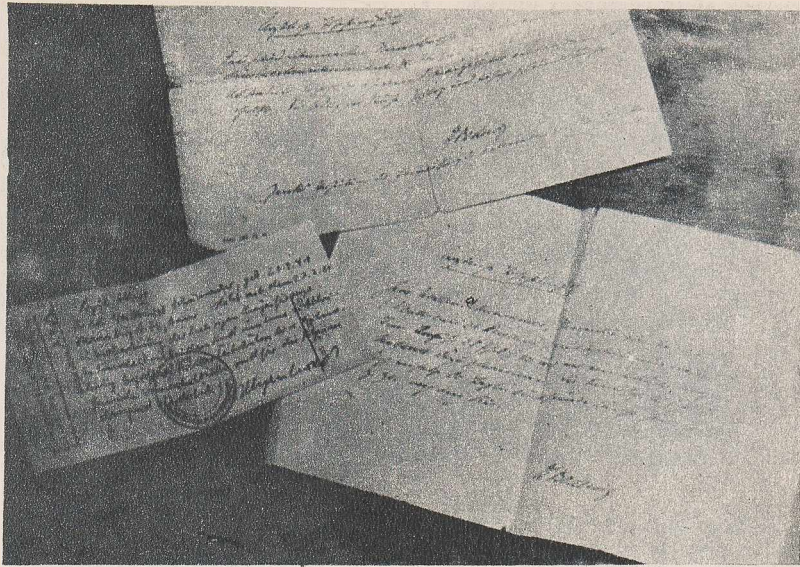
a se usca, sînt pentru palida femeie ca un „spin în ochi“.

Mulți funcționari de stat, amintesc ca — și aceasta se potrivește iar cu povestea „trandafirului cu spini“ — sînt cufundați într-un somn secular. Oare se va găsi un „prinț“ care s-o scoată din aceste adîncuri de suferințe fizice și morale și s-o ridice spre zări însorite? Statul are datoria să ajute pe acești oameni, care trăiesc și nădăjduiesc în zile mai bune. Pînă atunci, însă, femeia aceasta este nevoită să doarmă, să gătească, să spele, în unica ei cameră-celulă. De altfel întreaga catacombă nu are decît o singură spălătorie.

Gîndindu-mă cum li s-ar putea veni mai repede în ajutor acestor oameni, îmi amintesc de numeroasele imobile rechiziționate de trupele de ocupație americane, engleze și franceze, a căror retragere din Germania occidentală ar duce, în bună măsură, la rezolvarea crizei de locuințe.

Aflu povestea vieții unui alt locuitor al subteranelor din Frankenplatz. În trei celule de cîte șase metri pătrați trăiește familia Pütz cu cei cinci copii. Capul familiei e șomer de mai multe săptămîni. Deși cizmar lucrativ, el a fost nevoit să lucreze un timp la construcții, deoarece n-a putut găsi de lucru în profesia sa. Înainte de mutarea în catacombă, familia a locuit într-o baracă pe care a trebuit s-o părăsească, deoarece baraca fusese afectată unui șantier guvernamental. Iar azi, cei cinci copii ai cizmarului Pütz, doi băieți și trei fetițe, dintre care nici unul nu are mai mult de 13 ani, sînt siliți să doarmă numai în două paturi. Pentru mai multe culcușuri nici n-ar fi loc în celulă. Odată, cei doi băieți s-au îmbolnăvit. Aerul înecăcios, îmbîcsit, nu poate fi suportat multă vreme de un om sănătos, nicicum de niște copii subalimentați și slab dezvoltați; o grădiniță sau un maidan unde s-ar putea juca micuții nu se află prin apropiere, iar sus, strada situată în plin centru are o circulație prea vie spre a li se putea îngădui să se joace fără supraveghere. „Aș plăti bucuros pentru o altă locuință 40 de mărci chirie. Dar unde s-o găsească?“ Întreabă domnul Pütz. Din cele 40 de mărci cît primește drept ajutor, Pütz trebuie să-și hrănească familia. Din acești bani se mai duc trei mărci săptămînal pentru plapuma pe care a cumpărat-o, cu plata în rate.

„Vrem să ieșim de aici!“ nu e numai strigătul deznădăjduit al unui individ izolat, ci e strigătul tuturor locuitorilor îngropați de viu în această catacombă. 147 de oameni, dintre care 40 de copii sub 14 ani, trăiesc aici, de mai bine de cinci ani, mai rău ca vitele. Sora de caritate strînge din umeri, spunînd că lipsesc banii necesari pentru ajutorarea acestor oameni... Nu-i adevărat! Cu cele peste treisprezece miliarde pe care le cheltuiesc anual guvernanta revanșarzi de la Bonn pentru programul de reînarmare, s-ar putea clădi nenumărate locuințe pentru populație. Trebuie să se înlăture mizeria rușinoasă în care trăiesc oamenii, în imediata apropiere a clădirii Bundestagului (parlamentul) de la Bonn! Trebuie să fie distruse aceste catacombe blestamate! Trebuie luate măsuri urgente pentru înlăturarea mizerabilelor condiții de viață ale acestor oameni!

Aceste trei certificate medicale interzic familiei Schumacher să locuiască în catacombele din Bonn. Primul arată că soția muncitorului Schumacher este tuberculoasă și că în același timp suferă de o gravă boală de inimă. Cel din stînga confirmă boala de plămîni o fiicei sale, iar în dreapta se află adeverința medicală în legătură cu ulcerul la stomac al capului familiei. Totuși, familia Schumacher continuă să „trăiască“ în beznă catacombelor.

Aici trebuie să se dea ajutor, gîndesc eu și urc din nou treptele adăpostului, îndreptîndu-mă spre instituția pe care o conduce domnul Schellenbach, al cărui nume a fost deseori pomenit în subterană. „Cunoaștem situația“, spune patronul și mă asigură că din partea guvernului „se vor face multe...“ Cifre exacte nu se pot da deocamdată.

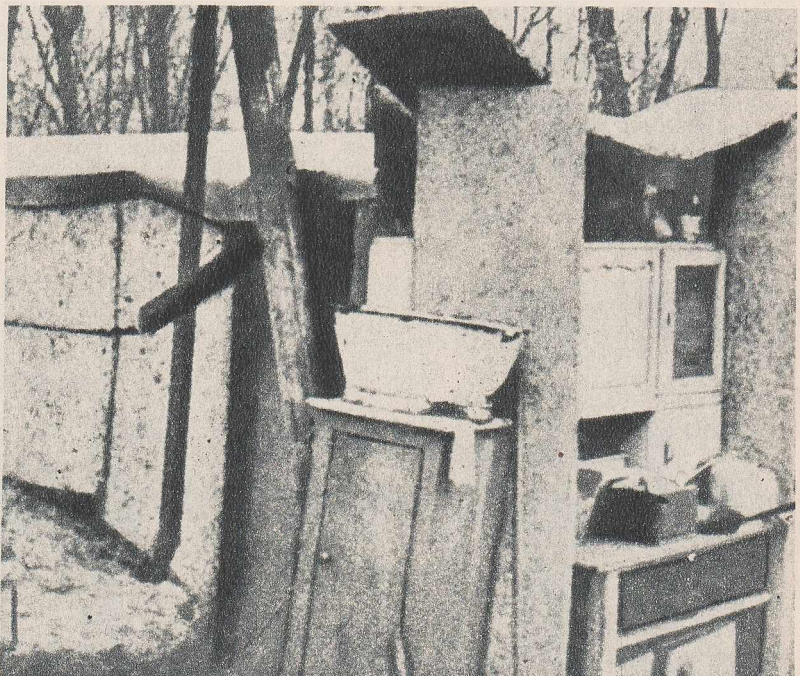
Cînd un stat ca Germania occidentală cheltuiește 50 la sută din buget — adică 13 miliarde de mărci — pentru reînarmare, firește că cele 500 de milioane de mărci alocate pentru construcțiile de locuințe sînt cu totul insuficiente.

Asigurările sociale trebuie să construiască și azile pentru bătrîni, căci numărul celor existente nu este prea mare. „Abia în momentul cînd într-o asemenea azil moare vreunul dintre pensionari“, — ne spune un slujbaş al poli-

ției — „abia atunci poate să fie scoasă din subterană o persoană mai vîrstnică și mutată la azil.“ Oameni care au muncit timp de decenii și care ar merita să se bucure de un amurg liniștit al vieții, trebuie să aștepte pînă moare cineva, spre a obține un pat de azil! Singur acest motiv arfi suficient pentru a determina mărirea alocățiilor din buget pentru scopuri sociale. Dar guvernanta de la Bonn preferă să risipească miliarde pentru reînarmare!

Cei 147 de oameni din această catacombă, ca și alte mii și milioane de oameni din întreaga Germania occidentală, care trăiesc în asemenea condiții neomenești, cer să se ia măsuri împotriva acestei rușini a secolului! Ei cer să se construiască locuințe și să li se dea de lucru! Clădiți cămine pentru copii și azile pentru bătrîni, spitale și case de odihnă, nu cazărmi și tancuri!

Asemenea „locuințe“ improvizate, adevărate lăcașuri de mizerie, pot fi întîlnite în mai toate orașele din Germania occidentală. Cocioaba din fotografia noastră reprezintă „apartamentul“ în care este silit să-și ducă viața de mai mulți ani inginerul șomer Herbert Kneisel, împreună cu întreaga sa familie, la Spandau, în zona de ocupație britanică.

Despre TRĂBITII VECHI ȘI CONSTRUCȚII NOI

Vechile letopisețe ale cronicarilor noștri, pinzele de pe care vremurile nu au stins încă culoarea și desenul, bătrânele balade și doine, toate aduc — în limbajul lor — mărturie ale trecutului de luptă și suferințe al poporului nostru, ale forței și originalității geniului său creator. Asemenea acestora, vorbind la fel de grăitor despre ideile dominante și gustul epocii respective, ilustrând situația claselor sociale și dezvoltarea culturii între hotarele patriei, sînt vechile monumente de arhitectură. Ele reprezintă una din cele mai de preț moșteniri de cultură materială ce ne-a rămas de la strămoși. Pe drept cuvînt ne putem mîndri cu creații ale meșterilor noștri din popor, creații de felul vechilor mănăstiri Sucevița, Moldovița și Dragomirna, Căldărușani, Snagov, biserica Fundeni Doamnei, ori palatul de la Mogoșoaia — care au înfruntat cu semeție veacurile. Și, cu toate că mare parte din aceste monumente au fost clădite din voia claselor dominante și pentru folosul lor, meșterii care le-au creat au folosit din plin la înfăptuirea lor, dezvoltîndu-le și amplificîndu-le, elemente din arhitectura populară. În acest fel ei au îmbogățit tradițiile arhitecturii noastre naționale.

Cunoașterea acestor monumente istorice, atît de deosebite prin tipul, vechimea și proporțiile lor, dar totuși atît de unitare prin trăsăturile lor fundamentale, ducе în mod nemijlocit la găsirea celei mai reprezentative forme naționale, pentru care au luptat marii noștri înaintași, în frunte cu Ion Mincu, primul arhitect român, care la sfîrșitul secolului trecut a făcut încercări de creare a unei arhitecturi naționale. Astăzi, arhitecții noștri „desăvîrșesc acest vis mareț de artă romînească”, cum spunea Ion Mincu în testamentul său profesional, îmbrăcînd cu această formă națională fondul socialist al noii arhitecturi, căreia tind să-i imprime originali-

de arhitect **Mihai PAPAE**

de la Comitetul de Stat pentru Arhitectură și Construcții

latea, specificul creației poporului nostru. Aceste învățături le-au deprins arhitecții noștri din experiența artei arhitectonice sovietice, care a obținut succese remarcabile în folosirea moștenirii arhitecturii naționale a popoarelor sovietice.

Succesele lor au fost cucerite în lupta dusă cu denaturările naționaliste și cosmopolite care au stăruit o vreme, atît în teoria cît și în practica arhitecturii.

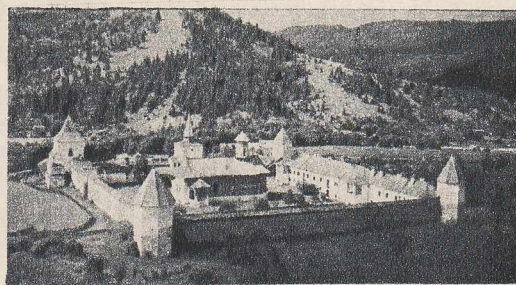
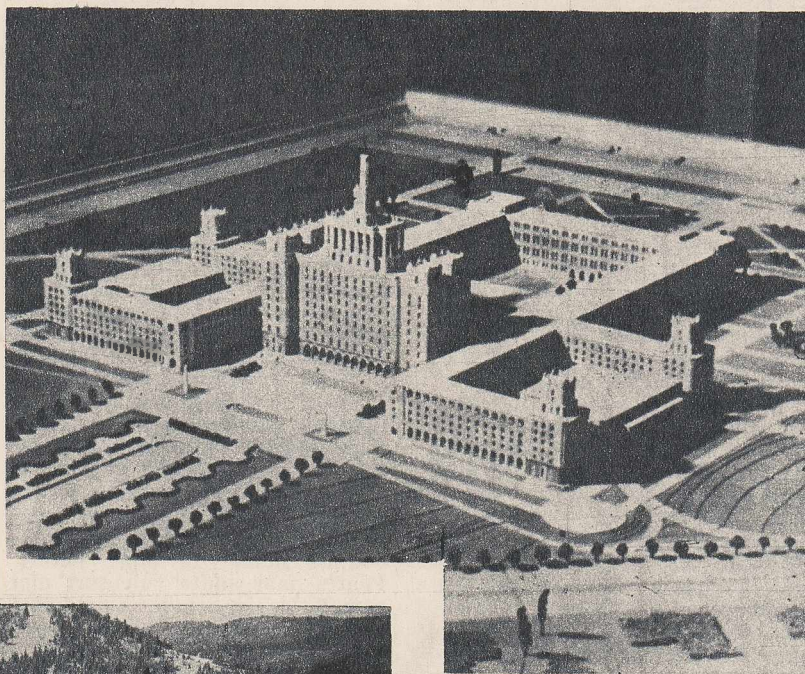
În crearea marilor construcții din țara noastră — Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin”, Teatrul de Operă și Balet, cinematograful-club „Infrățirea între popoare”, Teatrul de vară din Parcul de Cultură și Sport „23 August” ș.a. — arhitecții noștri au folosit din plin experiența arhitecturii sovietice și bogatele tradiții ale arhitecturii noastre.

Imprimarea formei arhitectonice naționale nu înseamnă — și arhitecții noștri au înțeles acest lucru — o simplă decorare a clădirii cu forme și ornamente împrumutate de la vechi monumente istorice, ci ea rezultă din concepția artistică și ideologică a artistului, din folosirea creatoare a moștenirii arhitectonice.

Iată, de pildă, clădirea Combinatului Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin”. În crearea turnurilor ce fixează limitele exterioare ale compoziției, autorii proiectului s-au inspirat din ideea incintelor vechilor noastre mănăstiri fortificate, cum sînt cele de la Sucevița, Moldovița sau Dragomirna. După cum se știe, una din caracteristicile de seamă ale acestor ansambluri o consti-

meșterii pricepuți din trecut o constituie arcada susținută de coloane uneori zvelte, alteori robuste. În tratarea corpului principal al Casei Scînteii regăsim folosirea acestor arcade; coloanele ei, cu profiluri verticale alternînd cu altele răsucite, amintesc pe cele de la pridvorul bisericii Snagov. De altminteri, întreaga galerie deschisă — sau portic cum i se mai spune — ca și intrările celor patru turnuri, constituie elemente arhitectonice întîlnite la multe din monumentele noastre istorice.

La cinematograful-club „Infrățirea între popoare” — una din celele construcții care mărturisesc odată în plus grija statului nostru democrat-popular pentru ridicarea

Fotografiile alăturate reprezintă o vedere panoramică a Combinatului Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin” (machetă) și a bătăniei mănăstirii Sucevița. Este vizibilă asemănarea în compoziția celor două ansambluri care, după cum se vede, au turnuri situate în colțurile perimetrelor lor.

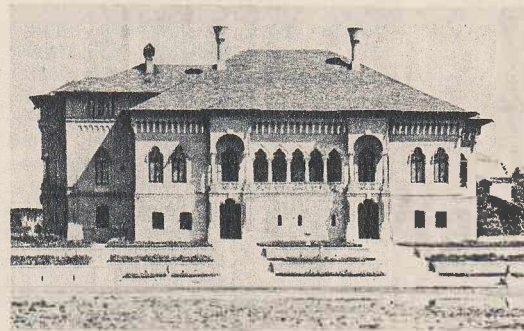
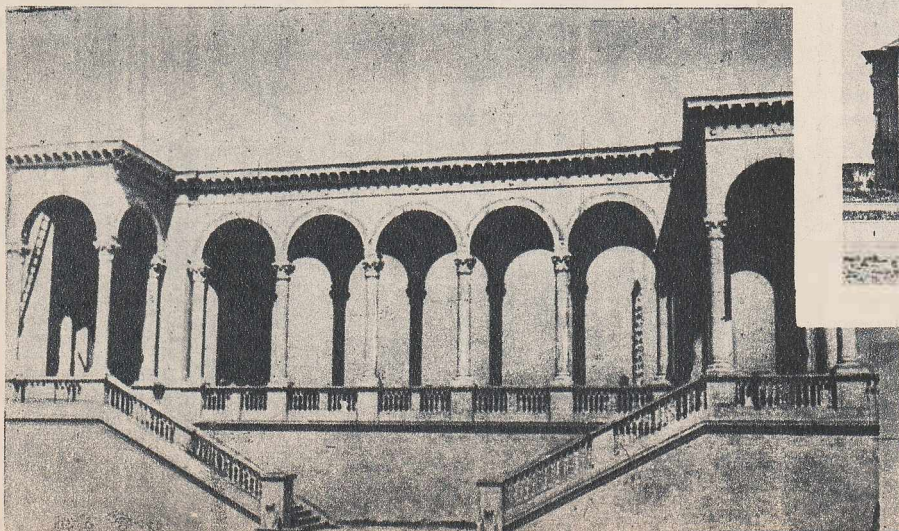
tuie situarea, în colțurile perimetrelor lor, a unor turnuri.

Fotografiile alăturate, care reprezintă o vedere panoramică a mănăstirii Sucevița și a Casei Scînteii, arată de altfel puternica asemănare în compoziția celor două ansambluri arhitectonice, dovedind însușirea creatoare, de către autorii proiectului, a tradițiilor arhitecturii noastre naționale.

O altă tradiție moștenită de la

nivelului cultural al oamenilor muncii — regăsim un alt ornament specific arhitecturii noastre naționale: ocnile. Acestea nu sînt altceva decît niște firide, oarbe sau cu ferestre. Ele sînt folosite în clădirea mai sus menționată, în tratarea suprafețelor fațadelor. În trecut, aceste ocnile erau mult folosite; așa, de pildă, meșterii lui Matei Basarab le-au folosit la mănăstirea Căldărușani. Firidele oarbe le întîlnim și în ornamentația unei alte impunătoare construcții din zilele noastre, Teatrului de Operă și Balet.

De altfel, arcadele puternice de la intrarea acestui teatru, brițele largi care împart fațadela pe orizontală, decorarea fațadelor laterale și posterioare cu ocnile droptunghiulare suprapuse, precum și elementele de decorare interioară unde s-au folosit tehnici și procedee utilizate în trecut, sînt tot atîtea dovezi că autorii acestui lăcaș de cultură

Loggia Palatului de la Mogoșoaia (fotografia de sus) a servit drept inspirație pentru creatorii Teatrului de vară din Parcul de Cultură și Sport „23 August” (fotografia din stînga).

Cinematograful-club „Infrățirea între popoare” din cartierul Bucureștii Noi.

au căutat să readucă în prezent vechile tradiții.

Astfel, meșterii care au realizat decorațiile plate ale plafoanelor Teatrului de Operă și Balet, de pildă, au reeditat tehnica folosită de acel meșter, cunoscător al artei persane, care a împodobit fațadele bisericii Fundenii Doamnei, de lângă București.

Felul în care sînt compuse și dispuse pe panouri aceste ornamente lasă să se vadă limpede toată tehnica lucrului. Artistul și-a trasat un ax pe tencuiala încă umedă — ax care mai poate fi văzut și azi — și, după ce a desenat cu un instrument ascuțit contururile florilor și ale panourilor, a aplicat stucul, care nu era altceva decît mortar de tencuială amestecat cu ipsos și ciliți. În felul acesta au fost reliefate formele acelor pitorești ornamente la biserica Fundenii Doamnei care înfruntă timpul de peste două sute cincizeci de ani. De altminteri, acest monument, unic în felul său, nu a rămas izolat: el a exercitat o înrîurire directă asupra artei populare din regiunile apropiate. Nu rare sînt exemplele cînd meșterii populari și țărani din aceste regiuni își împodobesc fațadele caselor cu ornamente aplicate pe tencuială, asemănătoare cu cele de la Fundenii Doamnei, dar, desigur, amplificate și stilizate de fantezia artiștilor respectivi.

În realizarea Teatrului de vară din Parcul de Cultură și Sport „23 August” din București, arhitecții noștri s-au inspirat dintr-un vechi monument arhitectonic, Palatul de la Mogoșoaia, a cărui loggia a servit drept model pentru porticul cu arcade zvelte, ornamentat cu elemente de ceramică colorată, al teatrului.

Și la lucrările din alte orașe, arhitecții noștri s-au inspirat din valoroasele tradiții ale arhitecturii noastre naționale.

Astfel la Iași, la Centrul poligrafic Iași, construcție cu caracter semiindustrial, care se află amplasată în apropierea unor minunate monumente istorice, arhitecții au folosit elemente și proporții inspirate din aceste comeri de cultură materială ale trecutului.

La refacerea teatrului din Botoșani, vechiul teatru național, s-au folosit capitele, arcaturi etc., prelucrate după arhitectura moldovenească, care reprezintă una din

cele mai categorice afirmații ale arhitecturii noastre.

În tratarea construcțiilor social-culturale (cantino, pavilioane administrative, cămine pentru muncitori) ale uzinelor mari, cum ar fi cele de la Govora sau Rîmnicu-Vîlcea, arhitecții au folosit în mod creator tradițiile artei populare în tratarea plastică a volumelor.

Același lucru au căutat să-l facă chiar și în ceea ce privește construcția și reconstrucția orașelor. Astfel, la reconstrucția orașului Roman, care renaște din ruine, se creează blocuri vaste, cu sute de apartamente, blocuri prevăzute cu incinte largi primitoare, ce readuc ideile incintelor mînăstirești și ale cetăților vechi. De asemenea se folosește o plastică bogată cu arce largi și cu elemente ceramice colorate. Această acțiune de construire de locuințe, care se extinde de altfel în toată țara, se încadrează pe linia Hotărîrilor plenarei largite a C.C. al P.M.R. din 19-20 august 1953, cu privire la ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii.

Trebuie totuși să spunem că mai multe lucrări cu caracter monumental, ridicate la noi în ultima vreme, prezintă și lipsuri serioase în ceea ce privește folosirea moștenirii. Un exemplu concludent în acest sens îl prezintă monumentele din raionul Grivița Roșie, la crearea cărora autorii au preluat în mod mecanic elemente din vechea arhitectură, fără a le prelucra în mod creator. Teatrul de Operă și Balet ca și construcțiile din complexul „23 August” prezintă de asemenea lipsuri. De altfel, toate aceste monumente sînt acum analizate critic în cadrul Uniunii Arhitecților din R.P.R. și cu participarea Comitetului de Stat pentru Arhitectură și Construcții.

Incerci un simțămînt de adîncă mîndrie privind aceste construcții ale socialismului, înălțate de oamenii muncii și pentru folosul oamenilor muncii, construcții purtînd amprenta puternică și originală a artei noastre arhitectonice naționale. Valorificînd însă mai departe moștenirea trecutului, prelucrînd-o cu îndrăzneală, arhitectura patriei noastre se va îmbogăți cu noi și remarcabile opere, documente nepieritoare ale epocii noastre.

CANTATA BUCUREȘTIULUI

Iubitorii de muzică din Capitală urmăresc cu vădit interes activitatea unela din cele mai tinere formații muzicale din țara noastră — corul și orchestra simfonică ale Sfatului Popular al Capitalei — care a prezentat, sub conducerea tînarului dirijor Mircea Basarab, o serie de concerte pregătite cu multă îngrijire.

În ce privește repertoriul său, este semnificativ faptul că ansamblul și-a inaugurat activitatea cu interpretarea unei lucrări românești de mari proporții, închinată Capitalei noastre, „Cantata Bucureștiului” de Alfred Mendelsohn.

Această lucrare, care antrenează în execuția ei soliști, recitator, cor și orchestra, este impresionantă prin fierbintele suflu patriotic care o străbate. În imagini muzicale pătrunzătoare — a căror forță de sugestie este sporită de textul corului și al soliștilor, semnat de Șt. Iureș și N. Labiș, și de cel al declamatorului, de Erastia și Septimiu Sever, — lucrarea tov. Alfred Mendelsohn evocă trecutul zbuciumat, dar și clocotul vieții noi a Capitalei noastre.

După un prolog care apare ca un imn închinat orașului, primul episod evocă revoluția de la 1848, unde, pentru a reda freacăntul epocii, compozitorul a folosit în mod fericit intonațiile cîntecului revoluționar din acea vreme. Accentele pline de dîrzenie ale melodiei cîntate de corul de bărbați, urmată de fraza tot atît de hotărîtă, dar mai caldă și mai liniștită a sopranelor și altistelor, se împletesc apoi într-un impetuos episod coral, exprimînd elanul revoluționar al poporului nostru.

Cu multă sensibilitate a fost realizată doina cu care începe cea de a doua parte a Cantatei, fragment în care se vorbește despre suferințele de veacuri ale poporului nostru apăsate de cîmpotirea otomană. Dirijorul a înțeles caracterul profund liric al acestei doine și a urmărit să o

realizeze ca un moment de odihnă al întregii lucrări, contrastînd puternic cu finalul episodului. Acesta exprimă, într-o horă plină de viață, executată de întregul ansamblu, simțămintele poporului scăpat, prin vitejia soldaților noștri, ajuțați de oștile ruse, de sub jugul turcesc. Apoi este redat un alt moment din lupta pentru libertate a poporului nostru: mișcarea desfășurată, cu mai bine de jumătate de veac mai tîrziu, de clasa noastră muncitoare, condusă de Partidul Comunist; după un vigouros episod ce evocă eroicele lupte ale ceferiștilor de la Grivița, ni se înfățișază în expresive imagini muzicale întunecata perioadă a războiului fascist. Episodul următor povestește despre trecerea pandurilor diviziei „Tudor Vladimirescu”, alături de trupele sovietice, spre frontul de vest, redînd simțămintele de caldă dragoste și recunoștință nutrită de poporul nostru Armatei Sovietice eliberatoare; iar apoi un alt fragment este închinat tînerilor brigadierii care au realizat cu avînt monumentalul stadion „23 August”.

Am apreciat de asemeni buna interpretare a finalului, atunci cînd Cantata aduce viziunea orașului de mîine, drumul prosper pe care merge Bucureștiul nostru.

Putem afirma că în linia marii lucrare lui Alfred Mendelsohn — cu toate că autorul nu a folosit, în măsura cuvenită, soliștii și ansamblul orchestral și că mai întîlnim unele episoade insuficient de expresive — marchează un pas înainte în creația noastră actuală.

Prin bogatul ei conținut de idei, prin limbajul ei muzical simplu, accesibil, prin intonațiile populare de care e impregnată, „Cantata Bucureștiului” merită din plin primirea plină de căldură pe care i-a făcut-o publicul Capitalei noastre.

LIVIU IONESCU
dirijor

Corul și orchestra simfonică ale Sfatului Popular al Capitalei.

PRIMA GREVĂ A FEMEILOR DIN ROMÂNIA ÎN 1906, LA REGIE

Era în vara lui 1906, în zilele când oficialitatea organizase prăznuirea celor 40 de ani de sărăcire, robie și rușine ai domniei lui Karl von Hohenzollern.

Într-una din acele zile de vară, pe la orele prânzului, vreo trei sute de femei părăsiră în grup compact clădirile atelierelelor de la Regie și porniră spre Ministerul de Finanțe. Fețele crispate de suferință, privirile clocotinde de ură și minie, murmurul amenințător al acestor femei în haine ponosite, totul arăta începutul uneia din grevele devenite obișnuite pe atunci: aproape că nu trecea săptămână fără ca jubileul jefitorului încoronat să nu fie turburat de o nouă grevă. Dar în ziua aceea atenția tuturor fu atrasă de componența grupu-

lui ce străbătea cartierul Gării de Nord. Era într-adevăr ceva nou; începuse cea dintâi grevă a femeilor muncitoare din România.

La Ministerul de Finanțe, firește că nici unul din reprezentanții statului-patron n-avru să le asculte grevistelor păsul. Era și greu să li se dea un răspuns. Cum ar fi putut să le explice Tudor Rădulescu, director general pe atunci al R.M.S.-ului, rostul celor 3 reduceri de salariu care aproape le înjumătățise câștigul? Cum ar fi putut cineva dintre conducătorii statului burghez-

moșieresc să convingă pe aceste femei infometate că ele și familiile lor trebuie să flămânzească mai departe, pentru ca stăpînitorii țării să le poată fi asigurat huzurul?

La Regie fuseseră concediați hamalii bărbați; în locul lor erau puse să ridice lazi uriașe lucrătoarele calificiate. La moartea vreuneia dintre ele, banii de coșciug se strîngeau cu talerul prin chetă în atelier; totuși, din sumele depuse la casa de ajutor (se reținea o zi de muncă la fiecare chenzină) se scădea costul înmormîntării, deși aceasta se făcuse din donațiile muncitorilor. Jaful și nerușinarea mergeau și mai departe: salariul nu se plătea în bani, ci în fișe care, desigur, nu erau valabile pe piață ci numai la manufactura Regiei; aci prețurile

mărfurilor erau însă mai mari și calitatea mai proastă decît pe piață. Apoi amenzi, bătăile, concedierile, lanțul suferințelor și umilirilor de tot felul, era nesfîrșit...

La cererile grevistelor guvernul a răspuns cu sălbăticiii de neînchipuit, bătăi, schingiuri. În beciurile poliției, muncitoarea Lina Talabă — un exemplu din multe altele — a fost torturată pînă a innebunit. Alte muncitoare au fost bătute, călcate în picioare, pînă și-au pierdut cunoștința...

Atunci proletariatul bucureștean a răspuns. Printre primii care s-au solidarizat cu grevistele de la Regie au fost tovarășele lor de suferință de la fabrica de chibrituri. În aceeași zi, muncitorii cefești au trimis la Moruzzi, prefectul Poliției Capitalei, o delegație care să ceară eliberarea muncitorului cefeștist Dumitru Popescu, arestat și maltratat pentru că luase apărarea muncitoarelor împotriva brutelor siguranței. Comitetul de acțiune al Sindicatului din București a publicat un apel în care spunea: „Muncitorii ai Capitalei!

Stăpînitorii noștri vor cu orice preț să arate că România e numai țara lor, că dreptatea trebuie să fie numai a lor. Mamele, surorile și soțiile noastre au fost schingiuite de gîzii polițienești. Femeia

tîrîtă în fabrică o jefuită și exploatată, desconsiderată mai neomenos decît muncitorii...”

Urmară mitinguri și demonstrații organizate de cercul socialist „România Muncitoare”. Solidaritatea frățescă a proletariatului bucureștean cu grevistele de la Regie și-a dat roadele. Deși multe din revendicările grevistelor au rămas nerecuzate, totuși conducerea Regiei a fost silită să ia unele măsuri parțiale de îmbunătățire a situației. Toate grevistele „instigatoare”, concediate chiar de la începutul grevei, au fost reprimite la lucru sub presiunea mișcării de protest.... Greva fusese o școală a luptei și acesta era cel mai însemnat folos și rezultat al ei.

În zilele acelea ziarul „România Muncitoare”, referindu-se la învățămintele grevei, scria: „Va veni cu siguranță acea vreme de rededeptare cînd femeile vor înțelege că și ele sînt chemate să lupte alături de muncitori pentru aceeași îmbunătățire a vieții”.

Această previziune s-a împlinit în vremurile noastre: nepoatele și fiicele grevistelor din 1906, ale martirilor de la 1907, pășesc astăzi împreună cu întregul popor muncitor, conștiente de forța unității lor, pe căile luminoase pe care ne conduce partidul. Alături de soții, fiii și frații lor, femeile muncitoare din patria noastră se află în primele rînduri ale constructorilor socialismului.

Matel IONESCU

ȘCOALA VIITORILOR METALURGIȘTI

În fotografie: blocul nr. 2 al Școlii profesionale de siderurgie și metalurgie prelucrătoare din Reșița, destinat căminului elevilor.

În anii puterii populare, la Reșița — cetatea fontei și oțelului — s-a construit și a intrat în funcțiune Școala profesională de siderurgie și metalurgie prelucrătoare, care pregătește cadre pentru industria noastră siderurgică și metalurgică.

Școala are cinci corpuri de clădiri cu câte 2 și 3 etaje. Corpul principal al clădirii cuprinde majoritatea sălilor de învățămînt, precum și bibliotecile, sălile de lectură, două săli de gimnastică etc. În acest corp de clădire țin zilnic cursuri 50 de clase. Numărul total al claselor care-și desfășoară activitatea în toate corpurile de clădiri, este de 76.

Un corp al clădirii Școlii profesionale este destinat necesităților sanitare, iar alte două, căminului elevilor. În aceste trei corpuri de clădiri sînt zeci de dormitoare, băi, vestiare, trei dispensare (oftalmologie, stomatologie și boli interne), precum și o infirmerie.

Peste 1700 clovi urmează cursurile școlii. Ei primesc din partea statului, în mod gratuit, îmbrăcăminte, încălțăminte și hrană.

Pentru elevii germani și maghiari disciplinele se predau în limbile materne. Astfel, întîlnim aici 6 clase cu limba de predare maghiară, cu un total de 180 elevi, și patru clase cu limba de predare germană, avînd 120 clovi.

Treizeci dintre profesorii care predau la această școală sînt ingineri și tehnicieni din uzină. An de an școala pregătește noi maiștri ai șarjelor rapide, curajoși furnaliști, maiștri ai metodelor de tăiere rapidă a metalelor, oameni noi care să stăpînească și să înnoiască tehnica.

Mihai GLĂJA
corespondent - Reșița

SUS LA MĂGURILE TURZII

Șoferul se mai uită odată să vadă dacă toate locurile sînt ocupate, apoi apăsă pedala acceleratorului și autobuzul albastru al fabricii de ciment „Victoria Socialistă” din Turda se urni.

30 de muncitori pleacă la lucru cu această mașină la cariera de piatră din Săndulești. Dacă stai de vorbă cu acești călători în timp ce autobuzul urcă pieptiș șoseaua în serpentină, poți afla multe lucruri interesante. Înainte vreme, cînd patronii stăpîneau cariera, muncitorii făceau acest drum pe jos. Zdrențăroși, mulți din ei desculți, se întorceau pe jos spre casele lor după ce ore în șir căraseră piatra cu roaba sau o bătuseră cu barosul enorm în inima bolovanilor și a stîncii.

Altfel arată acum cariera. Excavatoare puternice îmbracă cu nesaț grămezi de piatră, încărcînd vagonet după vagonet. Garnituri întregi iau drumul fabricii de ciment. Blocurile masive de piatră sînt găurite cu perforatoarele care lucrează după ciclograma orară. Mecanizarea a ușurat considerabil munca muncitorilor din carieră.

Și condițiile de viață sînt altele. Aproape de locul de muncă s-au construit două blocuri cu câte 18 apartamente fiecare.

Tot aici este situat blocul social cu dispensarul medical, staționarul și baia cu 11 dușuri, îmbrăcată în falanșă.

Cu zece ani în urmă cariera era lipsită de apă. Ca să nu rabde de sete, muncitorii își aduceau de acasă apa, în ulcioare, ori beau apa sălcie adusă tocmai din Turda de sacagii. În ultimii ani s-a construit aici un castel de apă cu o capacitate de 40 m.c. și un bazin de rezervă de 60 m.c. În zilele toride ale verii, cînd stîncă încălzită devine un cuptor încins, baia este de mare folos; dușurile din blocul social funcționează atunci din plin...

I. ISTRATI
corespondent - Turda

Clădirea, încă netencuită pe din-afară, a băii care deservește pe muncitorii carierei de piatră.

Porumbelul lui Picasso

I.

povestire

de Frantisek KUBKA

Anul acesta bătrînul maestru n-a plecat la mare. Fumînd țigară după țigară își petrecea timpul în atelier, răsfoind reviste năpădite de colb. Nu mai voia să se gîndească. Nu mai voia să vadă. Nu mai voia să audă, dar gîndea, vedea și auzea. Pe străzile Parisului tancurile uriau asurzitor. Pămîntul se cutremura sub ele, iar pe măsuta roșie, chinezeasca, paharele jucau, scoțînd niște sunete subțiri, de spaimă, cum scot păsările cînd mîna omului patrunde în cuibul lor.

Razele aurii ale soarelui scaldă pereții atelierului. Învalînd în lumină „Guernica”. Maestrul se uită la tablou cu acea uimire care lucește în ochii mamei cînd își privește fiul. El să fi purtat în suflet acest tablou? El să-l fi creat cu mîna lui? Guernica o acum la Paris! Calendarul arată luna august 1940... Anul rușinii și al înjosirii.

Hoarda cenușie a lăcustelor a năvălit în oraș cu mașinile dudînd; lăcustele s-au aruncat asupra roadelor plămădite în veacuri de trudă și au început să le înfulece. După ce s-au îndopat, și-au deșertat mațele în vîzul lumii și au adormit cu ochii deschiși asemenea ucigașilor.

Oamenii le fugeau din cale. În fuga lor își sfișiau hainele, își smulgeau părul din cap. Erau și unii care goneau, în mașini capitonate, pe drumuri lăturalnice, ca nu cumva mulțimea ce-și cânta salvarea, să-i strivească cu mașini cu tot. Pablo Picasso n-a plecat. N-are alt cămin decît Parisul. Acel care au vărsat lacrimi de crocodil la radio, vîlcărîndu-se că patria e în primejdie, tocmai ei au părăsit patria. Acel care în fața primejdiei au făcut zid din trupurile lor, au rămas. Ei vor ara, vor altoi pomii, vor tescui strugurii, vor extrage cărbune din adîncuri, iar cînd va veni timpul, vor trage cu pușca, vor trage fără milă. Trebuie să existe cineva care să nimicească lăcustele!

Bătrînul maestru a luat un creion și a început să deseneze niște linii pe o foaie de hîrtie. Dar nu se închea nimic. A deschis apoi un ochi din geamul acoperișului de sticlă și a

privit cerul. Așa priveau odinioară augurii Romei. Ceea ce se va arăta mai întii privirii în dreptunghiul de cer albastru, va fi semnul prevestitor. S-a arătat un fum orbitor de alb; fumul vetrelor, fumul vetrelor pîngărite, batjocorite — dar totuși un fum alb!

Un avion fascist spintecă acum fișii albe ale fumului. Avionul plutea jos, atingînd aproape acoperișurile. Motorul uria barbar, grohăia, țipa și urla ca și fîhrerul.

Lăcustele înfulecă atît de hulpav, încît îi se aude plescăitul pînă în atelier. De patru săptămîni arestările nu mai conțeneșc. De patru săptămîni se împușcă meru. Silese pe oameni să le slugărească. Să le muncească. Pe cel care nu se supune, îl împușcă. Maestrul a auzit că aici, chiar în casa asta, l-au arestat pe tînărul Chanton, muncitor la fabrica Citroën. Fusesse conducătorul celui de pe bulevard. L-au arestat și l-au împușcat pentru că a îndemnat la sabotaj. În aceeași noapte l-au împușcat și pe Primo y Tovar, un profesor spaniol; era atît de chipeș acest spaniol, încît ochii femeilor prindeau să strălucască cînd îl priveau. Mașinile cenușii lucrau noapte de noapte, iar lacrimile înceteșau ochii femeilor.

Maestrul începu să se plimbe de colo pînă colo, neliniștit. Se plimba în jurul încăperii ca într-o închisoare. „O tu, frumoasă patrie franceză, mîngîiată de blinde adieri și de dulci mireșme! Te-au prefăcut într-o temniță împuțită!...”

Maestrul se așază din nou și așternu pe hîrtie niște linii subțiri. Liniile orizontale și verticale. Acoperi hîrtia cu gratii. Ca un școlar... Așa... Și aceste gratii simbolizează închisoarea.

„Am rămas de bună voie în această închisoare. De bună voie? Nu. Așa mi-a ordonat tînărul Chanton. Așa mi-ar fi ordonat și Primo y Tovar. Și Eluard, dacă aș fi vorbit cu el despre asta, și vînzătorul de pateuri de vizavi, care păstrează în casă arme încă din vremea primului război mondial. Noi vom arunca în aer această închisoare, chiar de aci, dintre zidurile ei. Voi, cei care ați murit, și voi cei care trăiți, nu-i așa că acesta-i adevărul?”

Maestrul surîde și se așază în fața unei pînze mici. Pe un cîmp albastru-șters trage dungi negre compacte, groase și învalurate. Dar deodată își mută penelul în mîna stîngă, privește pînza cîteva clipe, apoi frînge penelul în două și-l izbește de perete. Pe albul peretelui rămîne o pată mare, neagră.

„Spaniolii n-au obiceiul să-și piardă cumpătul” — își zise în sinea lui maestrul Pablo. Privindu-se în oglindă băgă de seamă că i s-au umflat vinele de la tîmplă. Ele seamănă cu dungile pe care n-a reușit să le deseneze adinea-uri. Doar culoarea e alta: e vînată. Sună cineva. Poate sînt polițiști. Dar poate fi și tovarășul Jean Mercenaire. O fi venit pentru bani. În aceste vremuri partidul are nevoie de mulți bani.

II.

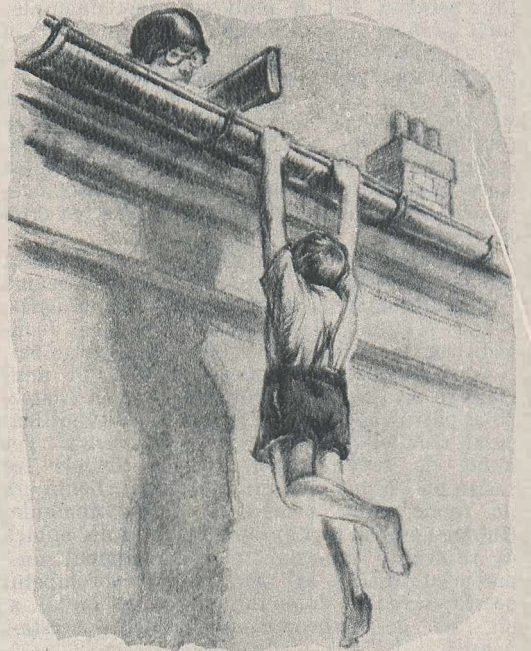
În ușă stătea însă Moș Michu, portarul casei cu numărul 63/a. Se cunosc bine. Moș Michu are obiceiul să salute militărește ridicînd patru degete la cozorocul vechii sale șopei. Moș Michu nu are decît mîna dreaptă. Stînga i-au îngropat-o niște nemți căzuți prizonieri, în 1915, la Marna, după ce alți nemți, care nu

căzuseră încă prizonieri, i-o desprinseseră din umăr cu o salvă.

— Moș Michu? Bună ziua.

Maestrul își conduce vizitatorul în atelier, cu o solemnitate de parc-ar conduce pe însuși președintele Academiei. Ori poate și mai solemn, deoarece despre președintele Academiei nu știe atîtea lucruri bune cît știe despre Moș Michu.

Maestrul îl poartă să șadă și îl fimbă cu băutura.

— Un mic aperitiv, înainte de dejun.

Moș Michu mulțumește. Nu bea. Pleacă îndată, dar ar avea o mică rugăminte. Arată spre măsuta chinezească pe care așezase un pachetel.

— Poftim — spune Picasso politicoș și ascultă atent, ca un pescar asturian cînd stă de vorbă cu un pescar catalan.

Moș Michu începe să povestească cu glas liniștit, chiar monoton.

III.

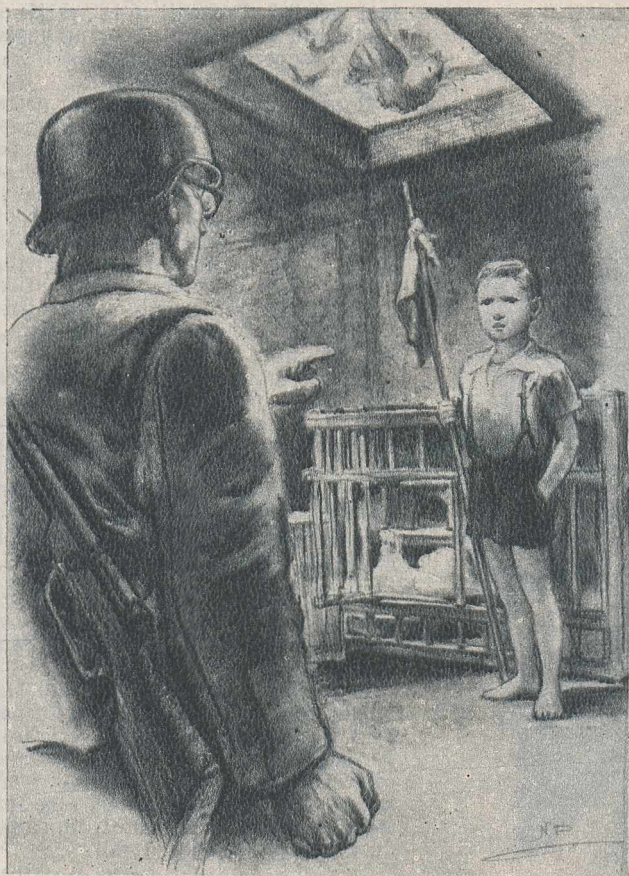
— Am un necaz. Se spune, domnule, că un necaz nu vine niciodată singur. Păi... Dacă toate necazurile ar pica deodată, poate că ai izbuti să le suportîi mai lesne. Dar altfel e greu. O vreme liniște, și după aceea, ține-te: necazul ți-a căzut pe cap. Pe urmă iar nimic — și deodată iarăși un necaz. Apoi vine a treia nenorocire. Adică, iertați-mă, am greșit. Al doilea și al treilea necaz au venit aproape deodată. Am încoput cu mîna. Și nici nenorocirea asta nu s-ar fi întîmplat dacă rămînoam acasă în '915. Eram prea bătrîn pentru militarie. Dar am plecat voluntar...

Maestrul îl ațintește cu privirea și-l întrebă molcom:

— Voluntar?

Dar nu mai aude răspunsul. Se gîndește la el însuși. El a rămas de bunăvoie aici, în această închisoare.

— Războiul mi-a luat mîna. Asta a fost primul necaz. Dar s-ar fi putut întîmpla și o nenorocire mai mare. Așa cel puțin am rămas în viață și am putut să fiu de folos fiului și nepotului meu. Căci, domnule, lucrul cel mai de seamă este locuința! Iar eu aveam locuință. E drept că sub scară, la poartă, un soi de pivniță; dar am încăput cîteși trei. Fiul meu, copilul și eu. Mama băiețașului a murit la naștere. Asta a fost marea nenorocire. Nenorocirea fiului meu și a copilului. Aveam fiecare necazul nostru, așa că am încăput cu toții. Vreo cîteva ani nu ne-a mers prea rău. Apoi pe fiul meu l-au concediat. Și, domnule, mă

bucuram că-s ciung, pentru că astfel aveam asigurată postul de portar și locuința, iar fiul meu avea cel puțin unde să se aciuiască și să îmbrace câte ceva după zilele lungi în care umbla să-și caute de lucru. Băiețușul îmi ajuta la curățenie. Iar când Jean-Baptiste — așa îl chema pe fiul meu — era acasă, deretica și el, și astfel făceam tustrei pe portarii. Doar cunoașteți casa noastră. Intotdeauna a fost curată ca o farmacie.

Maestrul făcu o mișcare. Moș Michu observă.

— Termin îndată. Iertați-mă, domnule.

— Povestește în voie. Mă interesează foarte mult ceea ce spui, găsește maestrul și zîmbește politicos.

— De data asta, la Marna n-au fost lupte mari, urmă Moș Michu, dar pe fiul meu l-au trimis tocmai acolo, unde mi-am pierdut eu mina în '915. Și poate că Jean-Baptiste zace sub iarba aceluiasi câmp în care mi-au îngropat-o. Cândva, fiind se vor face acolo săpături, vor da de un schelet cu trei mâini. Jean-Baptiste semăna atât de mult cu mine, domnule, încît pînă și aici, pe unghia degetului mijlociu de la mîna stîngă — și Moș Michu arată cu dreapta undeva în gol lîngă șoldul stîng — avea o pată ca și mine. Din păcate nu pot să vă dovedesc, căci — precum vedeți — mîna asta îmi lipsește. Așa dar vor găsi acolo un om cu trei mâini. Fac prinsoare că oasele mîinilor fiului meu sînt aidoma cu oasele mîinii mele moarte. Deci, a treia nenorocire a fost că mi-a murit feciorul.

Am rămas doi. Nepotul și eu, bătrînul Michu. Pe nepotul meu, vă rog, îl cheamă Lucien. Onomastica lui se serbează la 7 ianuarie, a dona zi de bobotează. Și, da... fiul meu, Jean-Baptiste, ne-a lăsat în grijă niște porumbei. Nouă porumbei. I-a botezat pe toți. Pe unul Bolivar, pe altul Garibaldi, pe-al treilea Juarez, pe-al patrulea Robespierre, mă rog Maximilien, pe-al cincilea Danton... Asta era șirul... Tot nume de revoluționari. Numai numele lui Lenin nu l-a dat nici unui porumbel. Lenin era un nume sfînt pentru el. Știți, domnule, fiul meu era cel mai apropiat tovarăș de muncă al tînarului Chanton, pe care nimeni nu-l mai poate întîlni azi pe scări. Și porumbelul acesta — vedeți, domnule, cît e de moțat și cît i-s de împerate picioarele? — acesta-i Juarez.

Moș Michu desfăcu pachetul cu singura-i mîină. În fața maestrului zăcea un porumbel mort. Un porumbel alb ca zăpada.

— L-au sugrumat — zise Moș Michu. Nimi-cesc porumbeii, îi sugrumă. De asta n-ați auzit?

— Ba da, răspunse maestrul politicos.

— Așadar, acesta-i Juarez, domnule! Aseară, în amurg, Lucien s-a urcat pe acoperiș ca să mai înalțe în zbor porumbeii lui taică-său. Jean-Baptiste îi ținea în pod, într-o colivie de lemn. Acolo, în pod, am dreptul la cinci metri pătrați. Dreptul meu de portar. Eu îngrijeam mult porumbeii. Sînt porumbei de rasă. Și ce frumos gînguresc! Au niște glasuri ca de privilegiat... Dar Lucien, după moartea tatălui său, și mai ales de cînd nemții sînt aici, s-a încăpățînat să nu mai stîrnească porumbeii cu un șervet alb, ca nu cumva să-și închi-putie nemții că și noi ne predăm — adică eu și Lucien. Dar noi nu ne vom preda niciodată. Așadar, a legat la capătul unei prăjini o maramă roșie. Aveam acasă un steag roșu. Știți, doar, omul trebuie să se gîndească la toate... Cît a trăit Jean-Baptiste nu s-a despărțit de acest steag. Lucien a rupt din el o bucată mărișoară și s-a urcat pe acoperiș. Seda lîngă coș și-și flutura stegulețul. L-am rugat să n-o facă. Mi-a răspuns că flutura steagul în amintirea lui taică-său, că nu face semn oamenilor ci porumbeilor, și că pentru asta n-are de ce să se teamă. Știți, domnule, cum e copilul, mai ales cînd e încăpățînat ca tatăl său... ori ca mine.

Ieri, înainte de-a se însera, s-a urcat în pod. A luat cheile și stegulețul și a dispărut. Peste cîteva minute cineva sună la ușa mea. Era parcă

un sunet de alarmă. Mă uit afară. La ușă erau oameni cu puști și căști. Veniseră cu motocicletele. Nici nu auzisem zgomotul motoarelor, deși am auzul bun. Răcnesc la mine, cerîndu-mi să-i conduc în pod, dar repede, pentru că am de-a face cu poliția nemțească. Ei, mi-aș fi dat eu seama de asta și fără să-mi spună ei... Unul o rupea o lecățu pe franțuzește. Zic: „Nu-s cheile la mine”. — „Unde sînt?” Le-am dat unui locatar și nu le-am primit înapoi. — „Cui?” Nu știam, dar ei nici nu m-au mai descusut. Mi-au ordonat doar: „Marș în pod!”.

M-au minat înainte. Ușa la pod era deschisă. Geamul de la chepeng de asemenea. Unul din cei de la gestapo își scoate capul prin deschizătură și-i poruncește lui Lucien să coboare. Lucien îl ascultă. Iși dă drumul în pod cu picioarele înainte. Iată-l în fața celor doi copii strîngînd în mîini, ca pe o lance, prăjina steagului roșu. Privea încruntat drept înainte. Mă uit la el și-l rog din ochi să fie politicos. Dar Lucien nu înțelege.

— Ce zdreanță-i aia de pe prăjină?

— Un steag roșu! — răspunde Lucien.

— De ce fluturi steagul roșu în fața porumbeilor?

— Dacă nu-l pot flutura în fața oamenilor, îl flutur măcar în fața porumbeilor.

— Știi că asta-i interzis?

— Știu.

— Atunci de ce o faci?

— Pentru că cel puțin așa pot arăta cît de mult vă urăsc.

Cel mai tînar dintre zbiri se năpusti asupra lui Lucien și-l lovi peste gură. Il năpădi sîngele în obraji, dar nu spuse un cuvînt. Doar se clătina puțin. Deodată prin fereastra acoperișului intrară în pod, flîind, porumbeii lui Jean-Baptiste. Se întorceau la colivie. Erau atât de cumiți, atât de drăgălași! Dar văzînd oameni străini, porumbeii plecară din nou. Rămase în colivie numai Juarez, privind atent la tot ce se întîmplă. Ochii săi de pasăre nu văzuseră încă asemenea ispravă. Dar nici ochii mei de om.

— Nu-ți ceri iertare? urlă gestapistul cel tînar.

— Nu! Spuse Lucien.

— De ce să-l mai cărăm cu noi? zise cel mai în vîrstă. Și-l apucă pe Lucien de mijloc.

Amîndoi izbucniră în hohote de rîs. L-au ridicat pe Lucien și, pînă să-mi vin în fire și să înțeleg ce se întîmplă, capul și trupul îi

și dispăruseră prin fereastra acoperișului. Lucien se zbătea. M-am repezit la cei doi zbiri, i-am scuturat de umeri, i-am lovit în spate cu singurul meu pumn; i-am implorat. Nici nu mă luau în seamă. Picioarușele goale ale lui Lucien erau afară și am auzit apoi cum i se rostogolește trupul pe acoperiș. Dar nu scoase o vorbă.

Cei doi din Gestapo priveau prin fereastră și rideau cu poftă. Nu înțelegeam de ce rîd. M-am ridicat în vîrfurile picioarelor și am privit afară. L-am văzut pe Lucien atîrnînd în gol cu degetele încleștate în marginea jgheabului de tablă al acoperișului. Ii văd și acum fața drăgălașă — leit a lui Jean-Baptiste — și privirea încordată, concentrată. Avea gura deschisă, de parc-ar fi vrut să strige; dar nu striga...

Dar pe urmă, copilul, gemînd, a strigat: „ajutor!”

Sub greutatea lui, marginea jghiabului se desfăcuse.

— Să-i ajutăm, spuse gestapistul cel tînar. Iși scoase cu grijă casca, o agăță într-un cui din grindă, scoase pușca prin acoperiș, își făcu vînt prin fereastră și porni să coboare încet, prevăzător, spre margine. Trebuie să fi fost tînchigi, pe vremuri, cînd lucra o meserie cinstită, căci se pricepea să meargă pe panta acoperișului.

Cel mai în vîrstă îl urmărea mulțumit. Stăteam acolo, lîngă el, ușurat: acum îl apucă pe copil de mîină și-l trage sus. Numai să nu fie o povară prea grea Lucien, copilul meu.

Și, știți domnule, ce-a făcut? A întors pușca cu patul în jos și a început să lovească rar, cu migală, degetele lui Lucien încleștate în marginea jghiabului. Nici nu înjura, nici măcar nu i s-au înroșit obraji. Tăcea și lucra. Cu pricepere, atent să nu alunece. Loviturile îi erau destul de puternice.

Am amețit. M-am prăbușit pe podea și am izbucnit în plîns.

A durat destul pînă s-a întors gestapistul. I-au apărut întii bocancii țintuiți, apoi pușca și pe urmă tot corpul. Și-a luat casca din cui și și-a pus-o pe cap. Din doi pași a fost lîngă colivie, a vîrît mîinile și i-a sucit gîtul lui Juarez. De mine nici nu s-a sinchisit. Nu știau desigur, că sînt hunicul lui Lucien.

Bătrînul tăcu. Lacrimile îi curgeau de-a lungul obrazilor. Apoi vorbi din nou. Azi dimineață m-am mai urcat odată în pod. Nu s-au mai întors. Nici Bolivar, nici Garibaldi, nici Danton, nici unul. Au zburat poate după copilul pe care fasciștii l-au dus cu duba morgii. Cînd l-au ridicat strigau: „Cine-a mai auzit? Oamenii n-au grijă de copii; nu-i de mirare că se prăbușesc de pe acoperiș și se zdrobesc!” Au risipit mulțimea adunată.

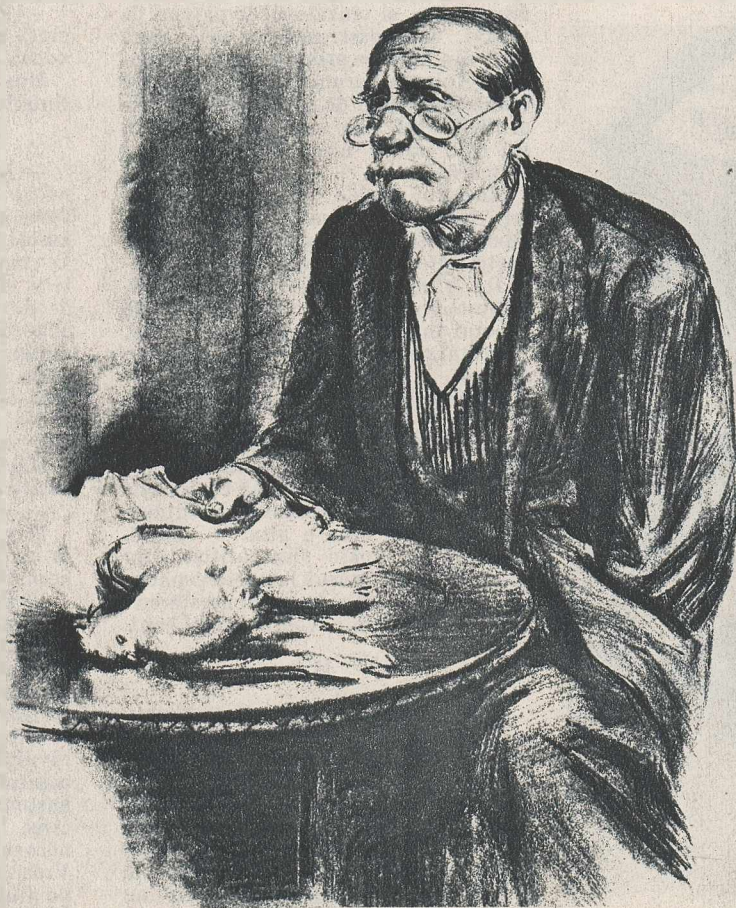
După această nenorocire, a patra, mi-a rămas bucată asta de steag, pe care o fluturasem Lucien. O cos înapoi în steagul cel mare, pe care odată și-odată tot am să-l arborez. Nu se va supăra nimeni că are o cusătură... Apoi, mai am aici fotografia lui Lucien. Și acum vă rog frumos, domnule pictor, desenați-mi-l pe Juarez, ca amintire! Nu mă veți refuza, nu-i așa? Cred că asta nu vă obosește prea tare... Vă rog mult...

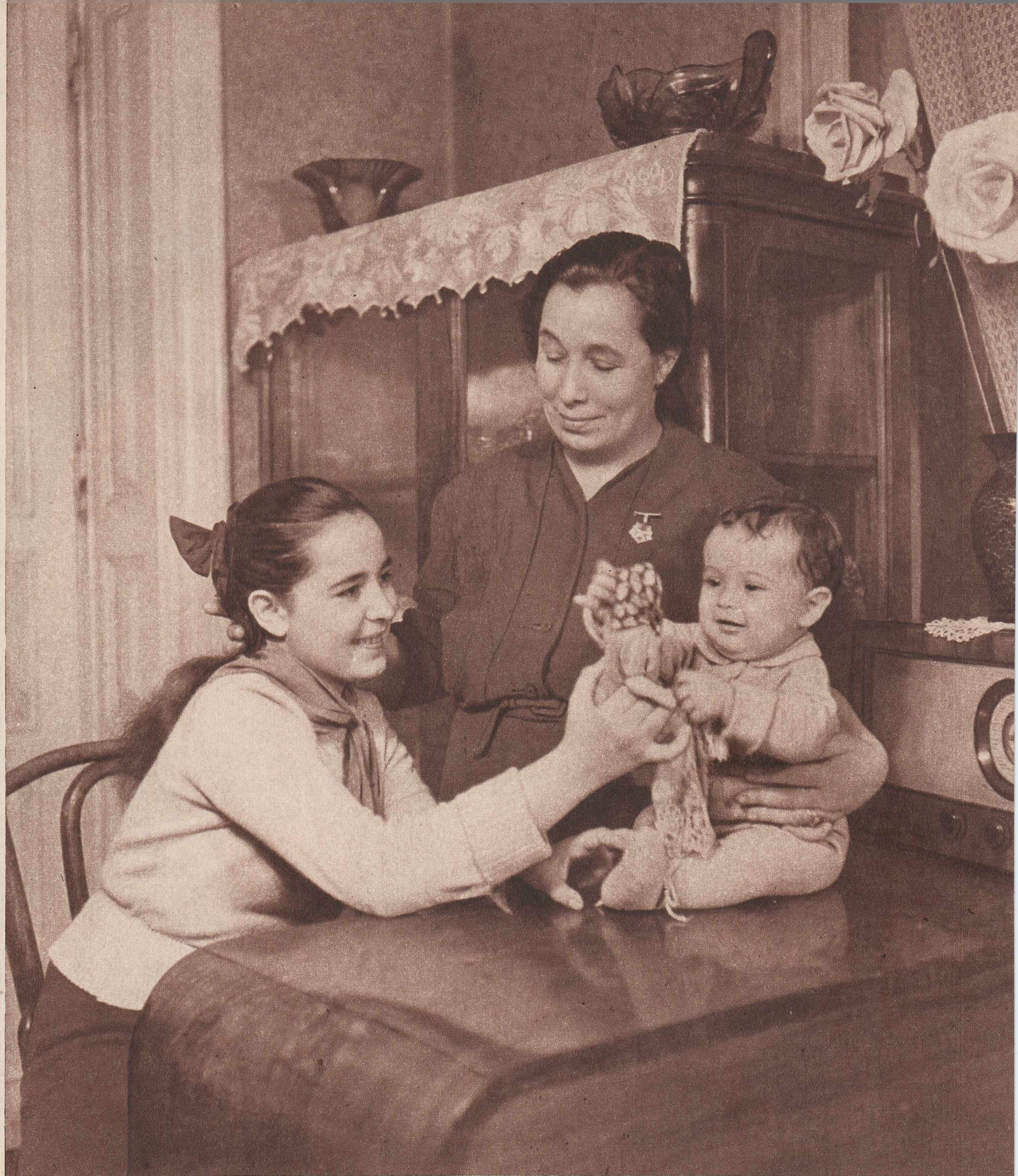
În dosul grațiilor pe care le trăsese mai înainte pe hîrtie, Pablo Picasso desenă porumbelul cel alb ca zăpada. Dar n-a desenat un porumbel mort, ci unul viu, viu și zglobiu ca însăși viața, asemenea bucuriei, asemenea zborului de porumbel sub cerul azuriu, asemenea soarelui, asemenea fericii, asemenea păcii...

IV.

Cînd — după opt ani — în vara lui patruzeci și nouă, s-a întrunit la Paris Consiliul Mondial al Păcii, Pablo Picasso și-a adus aminte de Moș Michu, de Jean-Baptiste și de Lucien. Și a desenat din memorie pe Juarez, porumbelul. Tabloul l-a dăruit apoi celor din inima cărora au zburat milioane de asemenea păsări albe spre toate colțurile pămîntului, în lupta dusă pentru liniștea lumii.

În romînește de Remus LUCA

- Nu trage păușă, c-o doare!... Sub privirile pline de căldură ale mamei, pioniera Constanța - al șaselea din cei doisprezece copii ai Mariei Bolovan - se joacă cu micul Nicușor, primul nepoțel al familiei. Intreaga familie a controlorului tehnic Gh. Bolovan de la Fabrica de Confecții „Gheorghe Gheorghiu-Dej” din București este mândră că Maria e mamă-eroină. Iar mama simte deopotrivă dragostea copiilor ei, ca și grija statului democrat-popular: ea a primit de două ori premii în bani, capătă cu regularitate ajutorul familial de stat și i s-a repartizat un apartament confortabil, în strada Dr. Pasteur din București.

Biblioteca Centrală
Region 5
Hunedoara-Deva

„E bine filtrat parfumul...” Tov. Congoli Carol, șeful secției filtrare și macerajă de la Industria Chimico-Farmaceutică nr. 11 din București, este mulțumit de munca tovarășelor Aurelia Ralea (stînga) și Garofița Cismaru (dreapta). Acum fabrica va putea livra consumatorilor noi sorturi de parfumuri sintetice de bună calitate.

Pentru CAMPANIA AGRICOLĂ de PRIMĂVARĂ

La S.M.T.-uri, gospodarii agricole de stat și colective, pregătirile pentru campania agricolă au început de mult. La laboratorul stațiunii de ameliorare a plantelor al regiunii Cluj, au sosit semințele trimise de gospodăriile colective și de stat și de bazele de recepție, care au sarcina de a face schimb de semințe cu țărani muncitori din sectorul individual.

În laboratorul de la Cluj s-au făcut în ultimele două luni peste 300 analize, privind puritatea semințelor, puterea lor de germinație, greutatea hectolitică, umiditatea etc. Aci au trimis semințe colectivității din

comunele Râșeruci și gospodăriile agricole de stat din Cojocna, Luduș și Bădeni. Colectivității, țărani întovărășiți și țărani muncitori din regiune vor avea posibilitatea — mulțumită muncii

acestui laborator — să însămânțeze cu semințe de bună calitate.

În fotografie: un aspect de muncă în laborator.

V. TRIFU
corespondent

S O Ţ I I

Pe această stradă își purtau pașii pe vremuri doi mari prieteni: Eminescu și Creangă. Pe atunci locuiau aici, în vile luxoase, mai marii lașului. Echipele înzoronate treceau ducându-i spre casele unde huzureau fără griji...

Copoul, ca și în iernile de demult, s-a acoperit și acum de mantii groase de zăpadă. Strada freacă de oameni — însă alții decât moșierii și bancherii de odinioară. Sint oameni ai muncii și mai ales studenți tineri și gălăgioși care se îndreaptă spre facultăți.

Pe același drum merg zi de zi și soții Nadolu, pe care i-am cunoscut nu de mult la Facultatea muncitorească.

Cu câțiva ani în urmă, și Dumitru Nadolu, ca și soția sa, Tecla, erau muncitori textiliști. S-au cunoscut cu prilejul înființării primei echipe artistice a fabricii lor în 1946. Muncau atunci cot la cot, ajutându-se în toate ocaziile.

— Acest ajutor reciproc și înțelegerea deplină — povestește Dumitru Nadolu — au dus la căsătorie. Și după căsătorie am continuat să muncim împreună, ca activiști pe frontul muncii culturale.

Munca practică dusă zi de zi a pus în fața tinerilor soți problema însușirii unei înalte calificări științifice.

Soții Nadolu își pregătesc împreună temele, în biblioteca Facultății.

„Am luat hotărârea să ne apucăm să învățăm. Amîndoi, colegi de bancă, avînd aceleași studii, 4 clase, am urmat cursurile absolvînd 7 clase cu succes. Atunci dorința noastră de a învăța mai departe a devenit și mai puternică. Intrucît statul nostru democrat-popular ne-a creat condiții optime pentru aceasta, iată-ne azi studenți la Facultatea muncitorească... Munca nu ne pare chiar așa de grea. Studiem ca și în anii trecuți împreună. Rezultatele: la examenele trecute am primit numai note bune...”

Ca toți tinerii, și soții Nadolu au planuri de viitor. Vor să ajungă ingineri. Și cu siguranță această dorință va fi împlinită pentru că ei trăiesc într-o țară unde cele mai îndrăznețe visuri se pot realiza.

I. VIȘINOVSCHI
corespondent

CE NE SPUN CIFRELE?

lensă pentru ridicarea nivelului de trai al poporului.

Iată, bunăoară, povestea unei cifre: 503. Ea indică numărul cetățenilor din Hunedoara, care și-au cumpărat mobilă nouă din ianuarie și pînă la începutul lui decembrie 1953. Cifra aceasta simplă vorbește despre cinci sute trei apartamente plătute mobilate, în care cinci sute trei familii duc o viață tot mai tibnită... Ea arată sporirea puterii de cumpărare a celor ce muncesc, grija partidului de a le asigura condiții cât mai bune de viață.

Unul dintre cei cinci sute trei cetățeni este prim-topitorul stahanovist de la cuptorul Siemens-Martin nr. 4, Costache Vasile. El este inițiatorul mișcării patriotice pornită pentru a da țării mai mult oțel prin folosirea maximă a cuptorului Siemens-Martin, prin tot mai multe șarje rapide. În fotografie îl putem vedea pe stahanovistul Costache Vasile în noul dormitor, împreună cu familia — soția sa Maria și cei doi copii: Luminița și Gheorghe.

Mobilă nouă și-a cumpărat și prim-topitorul Vasile Cazan de la furnalul nr. 6. Dar nu numai mobilă îi este nouă, ci și apartamentul în care s-a mutat de curînd și care e situat în noul oraș muncitoresc.

Oțelarii de la uzinele siderurgice „Gheorghe Gheorghiu-Dej” din Hunedoara, ca și toți oamenii muncii din țara noastră, simt zi de zi grija partidului și guvernului, îndreptată spre creșterea permanentă a bunăstării a poporului.

Iată cîteva lucruri despre care poate vorbi o cifră...

(După o corespondență a tov. M. Neagu)

O TÎNĂRĂ CERCETĂTOARE

Ing. Lucia Condurache

Aplicarea îngrășămintelor suplimentare s-a făcut cu multă grijă.

După ce a absolvit Institutul agronomic, utemista Lucia Condurache a fost repartizată la una din secțiile gospodăriei de stat din comuna Hălăucești, din raionul Pașcani. Aci i s-a pus la dispoziție un teren în suprafață de un hectar, care urma să fie cultivat cu cartofi.

De cîte ori întîmpina vreo greutate se sfătua cu colectivul de conducere al gospodăriei. Erau oameni cu experiență și Lucia Condurache prețuia recomandările lor. În urma acestor consfătuiri a început să studieze mult mai atent condițiile solului și climatei. În perioada de vegetație a cartofilor, tînăra absolventă a administrat culturilor însemnate cantități de potasiu, ca îngrășămint suplimentar. Pămîntul, astfel hrănit, devenea mai fertil.

Tînăra absolventă studia cu pasiune manualele sovietice de specialitate și totdeauna a găsit ajutor în aceste cărți...

După sfatul ei s-a făcut cea de a 4-a prașilă și afinarea printre intervale, și s-au stropit culturile împotriva manei.

La culesul cartofilor, tuberculii de săpunari cîntăreau fiecare cîte 100—150 grame.

Muncitorii gospodăriei, cîntărind grămezile de cartofi, au rămas uimiți de rezultat: 10.300 kg. la hectar; cu aproape 2.600 kg. cartofi la hectar, mai mult decît orice recoltă obișnuită în această gospodărie după metodele obișnuite și cu 4.000 kg. mai mult decît maximum obținut de țărani muncitori din raion!

B. LAZĂR
corespondent

PERSPECTIVELE DESCHISE DE CONFERINȚA DE LA BERLIN

Sosește delegația sovietică, în frunte cu V. M. Molotov. În ciuda gerului năprasnic, pe tot parcursul, mii de cetățeni din Berlinul occidental s-au înșiruit de-a lungul trotuarelor pentru a saluta delegația sovietică.

Rod al puternicei mișcări mondiale pentru reglementarea pe calea tratativilor a tuturor litigiilor internaționale, conferința de la Berlin a miniștrilor afacerilor externe ai U.R.S.S., Franței, Angliei și S.U.A., ca și rezultatele ei, au confirmat odată mai mult și pe deplin justetea ideii ce călăuzește politica Uniunii Sovietice: că, în prezent, nu există problemă internațională, oricât de arzătoare și spinoasă, care să nu poată fi soluționată pe calea tratativilor.

Adversarii colaborării internaționale, interesați în scindarea lumii în grupări de forțe potrivnice una alteia, au încercat în fel și chip să torpileze conferința de la Berlin, proocind la toate răspântiile „eșecul sigur” al acesteia. Dar și de astă dată socotilele cercurilor agresive au ieșit pe dos.

Datorită eforturilor neobosite depuse de delegația U.R.S.S. și propunerilor concrete prezentate de V. M. Molotov, precum și sub presiunea puternică a opiniei publice mondiale, la conferința de la Berlin s-au realizat o serie de acorduri a căror valoare și însemnătate nu pot fi subestimate nici măcar de cercurile conducătoare din Occident. Dimpotrivă, ele sînt nevoite să recunoască faptul că tratativele de la Berlin reprezintă un pas înainte pe calea spre destinderea în relațiile internaționale.

Oamenii simpli din lumea întreagă au salutat cu satisfacție faptul că, în urma propunerii prezentate de Uniunea Sovietică în chestiunea reducerii generale a înarmărilor, guvernele celor patru puteri au căzut de acord să ia măsuri pentru a contribui la rezolvarea problemei dezarmării sau cel puțin pentru reducerea însemnătății a înarmărilor.

Cu aceeași simpatie a fost primit de popoare acordul cu privire la convocarea la Geneva a unei conferințe, menită să contribuie la rezolvarea definitivă a problemei coreene și să examineze totodată problema restabilirii păcii în Indochina, la care să participe reprezentanții S.U.A., Franței, Angliei, U.R.S.S. și Republicii Populare Chineze, precum și ai țărilor direct interesate în problemele respective.

Fără îndoială, conferința s-ar fi terminat și cu alte rezultate pozitive dacă miniștrii de externe occidentali nu s-ar fi opus propunerilor sovietice, menite să ducă la rezolvarea justă și satisfăcătoare a problemelor germană și austriacă.

Încercările pe care le face în prezent propaganda americană — de a bate moneda pe tema că la Berlin nu s-a realizat un acord în aceste două probleme și de a lăsa impresia prin aceasta că reuniunea celor patru miniștri de externe nu ar fi rezolvat în general nimic — fac parte din același șir de manevre de sabotare a oricărei acțiuni menite să contribuie la continua micșorare a încordării internaționale.

Cert este însă că celor trei puteri occidentale le revine răspunderea pentru faptul că la Berlin nu s-a ajuns la un acord în problemele germană și austriacă. Aceasta nu înseamnă totuși că aceste probleme, strîns legate de menținerea păcii și securității în Europa, nu pot fi rezolvate în viitor pe calea tratativilor directe și în primul rînd cu ajutorul însuși al poporului german. Conferința de la Berlin are tocmai meritul de a fi dovedit că există azi această posibilitate reală. Ea a deschis noi perspective luptei pentru realizarea unei destinderi internaționale.

SPRECHER DES FRIEDENS

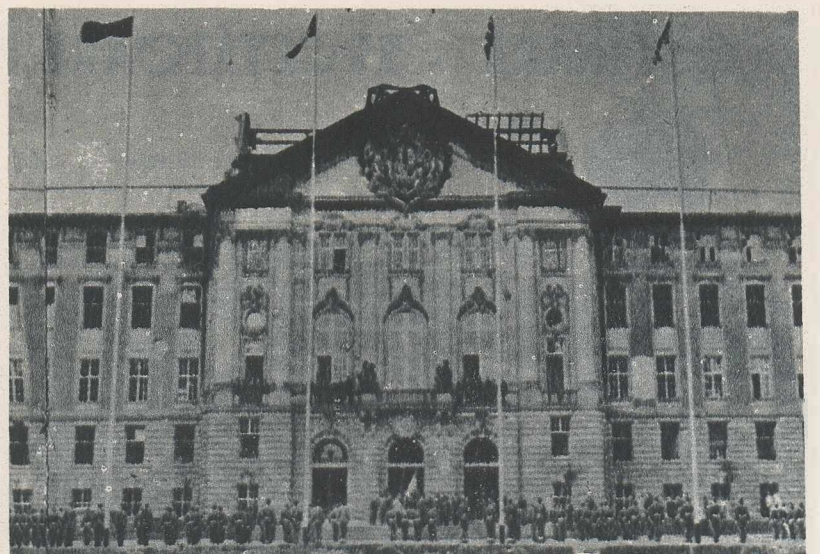
Der sowjetische Außenminister W. M. Molotow begibt sich in Begleitung Gromykos zur Sitzung

Și la conferința de la Berlin reprezentantul Uniunii Sovietice și-a ridicat glasul în apărarea cauzei păcii, exprimînd odată mai mult năzuința fierbinte a popoarelor de a se ajunge la o destindere a încordării internaționale. Pe bună dreptate, revista germană „Neue Berliner Illustrierte” — care a publicat pe coperta întâia instantaneul fotografic al sosirii lui V. M. Molotov și A. A. Gromiko la sediul conferinței — îl numește pe conducătorul delegației sovietice, crainic al păcii.

După cum se stabilise în prealabil, începînd din cea de a doua săptămînă a dezbaterilor conferința de la Berlin a continuat la reședința Institutului Comisar al U.R.S.S. în Germania în monumentală clădire de pe Unter den Linden, în Berlinul democrat.

În această clădire de pe Potsdammerstrasse (Berlinul occidental), acolo unde în urmă cu cîțiva ani țși avea sediul fostul Consiliu Aliat de Control pentru Germania, s-au ținut primele ședințe ale conferinței miniștrilor afacerilor externe ai U.R.S.S., S.U.A., Angliei și Franței.

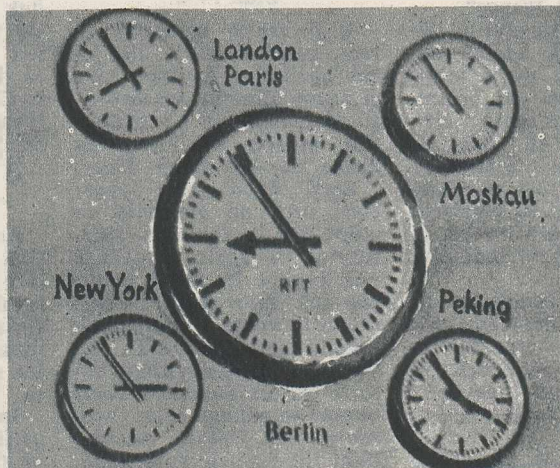

Reprezentanții poporului german nu și-au putut spune cuvântul la conferința de la Berlin cu toate că delegația sovietică a cerut în repetate rânduri ca trimiterea Germaniei de est și de vest să fie ascuțită. Dar în ciuda rezoluțiilor delegațiilor occidentale, glasul poporului german s-a făcut auzit. Prin mitinguri de masă, prin demonstrații publice și prin milioane de cereți scrise, germanii cinștiți și-au manifestat dorința fermă de a se reglementa cât mai grabnic problema germană, în interesul asigurării păcii, atât pentru poporul german cât și pentru celelalte popoare europene. În fotografie: o parte din apelurile cu cele aproape 12 milioane de semnături ale germanilor care cer rezolvarea problemei germane, crearea unei Germanii unite, democratice și iubitoare de pace.

„Sintem sătui de război! Vrem ca problema germană să fie grabnic rezolvată!” — iată ce cer toți germanii cinștiți. În fotografia noastră: invalidul de război Gustav Ecker, gospodina berlineză Hedwig Grolle și muncitorul Willi Müller de la uzina Klingenberg din Berlin, semnând apelul pentru rezolvarea pașnică și democratică a problemei germane.

În fiecare seară, sute de ziaristi din toate țările lumii veneau la conferințele de presă organizate de delegația sovietică într-o clădire din piața Thälmann, pentru a primi cele mai obiective informații asupra lucrărilor conferinței. La oficiul poștal din această clădire, un ceas internațional cu 5 cadrane indica ora Berlinului, Moscovei, Pekinului, Londrei și New-Yorkului, astfel ca ziaristii să-și poată da seama dacă informațiile trimise vor ajunge în timp util la destinație.

În întâmpinarea alegerilor pentru Sovietul Suprem al U. R. S. S.

Pe tot cuprinsul Uniunii Sovietice, campania de masă în vederea alegerilor pentru Sovietul Suprem este în toi. În cinstea marului eveniment ce va avea loc la 14 martie se fac intense pregătiri. În fabrici și uzine, în întreprinderi și colhozuri, în institute de învățământ și în unități militare, oamenii sovietici se pregătesc să întâmpine cu noi și însemnate succese în muncă sărbătoarea alegerilor, această măreață expresie a înaltelor principii ale democrației sovietice.

În condițiile unui puternic avânt politic, în toată țara au loc adunări în cadrul cărora oamenii muncii își desemnează candidații la titlul de deputat în Sovietul Suprem al U. R. S. S.

În aceste zile o vie activitate domnește în sutele de mii de puncte de agitație de pe tot întinsul Țării Sovietice. Aici vin alegătorii să asculte referate politice sau să participe la convorbiri cu candidații, să vizioneze filme sau să citească reviste.

Manifestările de la punctele de agitație se desfășoară într-o atmosferă de însuflețire, în cadrul cărora alegătorii sovietici își exprimă cu căldură atașamentul lor față de gloriosul Partid Comunist al Uniunii Sovietice, care prin lupta sa plină de abnegație pentru fericirea oamenilor muncii și-a câștigat dragostea și stima întregului popor sovietic.

Strâns unit în jurul Partidului Comunist și al Guvernului Sovietic, poporul sovietic duce o luptă dâră pentru înflorirea și mai departe a Patriei Socialiste, pentru traducerea în viață a hotărârilor celui de al XIX-lea Congres al P. C. U. S., a măsurilor luate de Partid și Guvern, îndreptate în spre un nou și puternic avânt al economiei țării, pentru creșterea bunăstării materiale a oamenilor muncii.

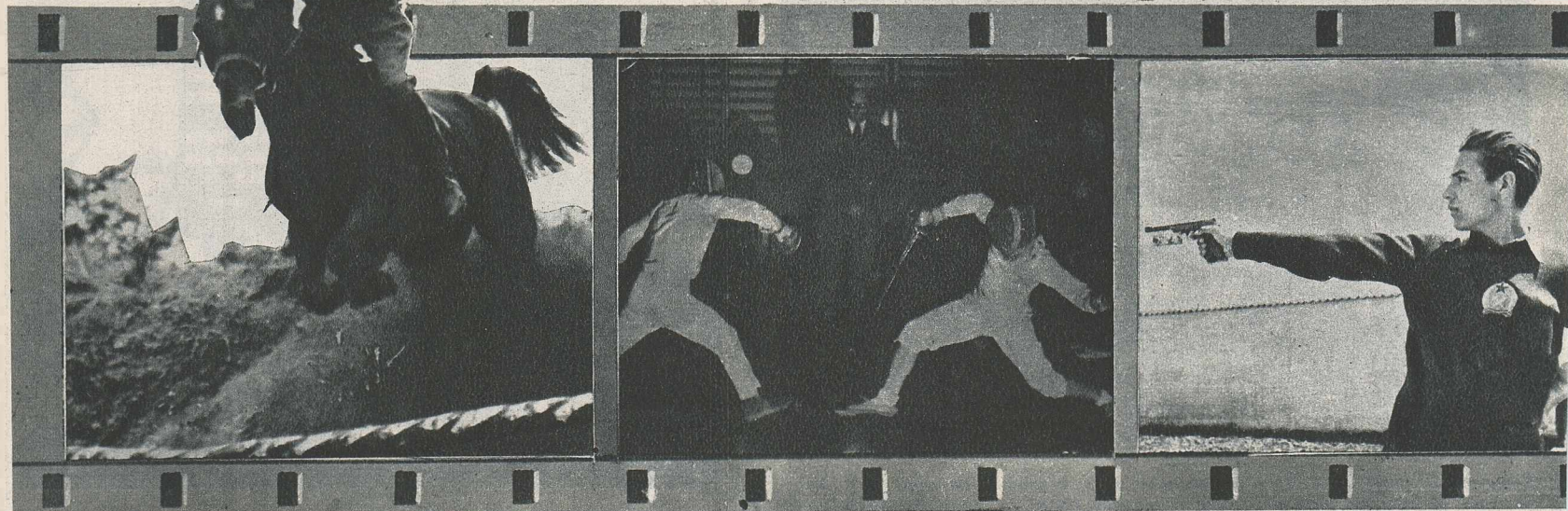
Ca și în celelalte campanii electorale, în alegerile de la 14 martie, Partidul Comunist al U. R. S. S. se prezintă în bloc cu cei fără de partid, ca expresie a unității de monolit a întregului popor, constructor al comunismului.

În fotografie: la unul din punctele de agitație din Moscova s-a adunat un grup de tineri spre a asculta un referat asupra apropiaților alegeri. Unii dintre acești tineri, care urmăresc cu atenție expunerea agitatorului, sînt cetățeni sovietici care la 14 martie vor vota pentru prima oară.

Expoziția „Cartea pentru copil din R. P. R.” la Leningrad

La filiala „Casa cărții pentru copii” din Leningrad, a fost deschisă expoziția „Cărți pentru copii din R. P. R.”. S-au expus peste 200 de cărți pentru copii, între care și opere ale clasicii române. Mii de elevi și studenți din orașul care poartă numele lui Lenin au vizitat cu interes această expoziție originală, exprimând aprecieri elogioase asupra ei. În fotografie: elevale școlii nr. 216 răsfoind cărți și reviste românești pentru copii.

Călărie — scrimă — tir — înnot — cros! Cinci probe, și totuși una singură: pentatlonul modern, încă prea puțin cunoscut publicului nostru, dar nu și unui număr de sportivi din diferite asociații, care se pregătesc intens pentru competițiile de acest fel ce se organizează anul acesta pentru prima oară în țara noastră.

Prin varietatea de ramuri sportive pe care le cuprinde, pentatlonul modern se numără printre cele mai complexe și mai grele probe din domeniul sportului. Ca să-l înțelegem mai bine, să pornim, dragi cititori, înapoi pe crugul vremii, și să călătorim pe aripile închipuirii până în Finlanda, unde în luna august 1952 s-au desfășurat întrecerile din cadrul celei de a 15-a ediții a Jocurilor Olimpice de vară...

Ziua I-a

Ne aflăm în apropiere de orașelul Hameelinna, unde

se desfășoară concursul de pentatlon modern. Concursul începe cu proba de călărie. Caii sînt trași la sorti, apoi împărțiți sportivilor veniți din 19 țări. Un cadran uriaș indică secundele care-l despart pe fiecare concurent de clipa plecării: 30...10... 5... 4... 3...2... 1... start: Arbitrul a coborât fanionul și călărețul a țîșnit înainte pe drumul presărat cu tot felul de obstacole, drum pe care participanții nu-l cunoscuseră decît în ajun.

Spectatorii adunați în jurul punctului de sosire aflau din vreme în vreme timpurile înregistrate la diferite distanțe de călărețul care urca și cobora povișurile, se strecura pe poteci de pădure înguste și întortochiate, sărea peste fel de fel de obstacole: trunchiuri de copac așezate de-a curmezișul drumului, garduri, șanțuri, bărci răsturnate, un zid de piatră, și chiar un fel de restaurant în aer liber, cu mese pe care

se găseau sticle și butoaie printre care trebuia să se strecoare cu mare băgare de seamă.

Ziua II-a

Astăzi are loc proba de scrimă cu spada. Fiecare participant trebuie să întâlnească pe toți ceilalți concurenți încă în cursul aceleiași zile. Timp de 10 ore sportivii vin pe planșe rînd pe rînd, luptînd pînă la înregistrarea primului tuș (impunsătură).

Spectatorii au urmărit cu încordare întîlnirea dintre sportivul sovietic Igor Novikov și Mac Arthur, cel mai bun dintre sportivii din echipa Statelor Unite. Pînă la această întîlnire cele două reprezentative își împărțiseră victoriile: 4—4. Cui îi va reveni a 9-a întîl-

nire, cea care hotăra victoria? Publicul așteaptă cu nerăbdare și emoție. Au trecut mai mult de patru minute de cînd cei doi sportivi continuă să se studieze cu atenție. Deodată, pierzîndu-și calmul, nord-americanul se aruncă la atac. Novikov îi răspunde liniștit, precis, calculat și cîștigă.

Ziua III-a

Potrivit regulamentului, aceasta este ziua consacrată probei de tir. Mîinile care au ținut în ajun spada iau acum pistolul, îl îndreaptă spre siluetele negre așezate la 25 de metri distanță și așteaptă semnalul focului.

Concurenții au de tras fiecare cîte 20 de focuri în serii de cîte 5. Mai întîi pornesc cele două focuri de reglaj. Siluetele, care sînt acționate mecanic, stau cu fața spre trăgător doar timp de 3 secunde; pe urmă se întorc cu muchea, pentru ca numai după alte 10 secunde să revină cu fața.

Poligonul răsună de împușcături, ore în șir. Pe tablele de rezultate apar noi cifre: 181, 187, 188...

Ziua IV-a

E o vreme mohorîtă și rece, însă tribunele din jurul bazinului de înnot sînt și acum pline de spectatori. Participanții la pentatlonul modern se întrec în proba de 300 metri liber.

Serii după serii, sportivii urcă pe blocurile de start, sar la comanda startului în bazin și străbat apa fiecare în stilul care-i convine mai mult. Acele cronometrelor marchează rezultatele și, odată cu ele, punctele corespunzătoare valorii performanțelor. Aceste puncte se adaugă celor acumulate de fiecare participant în probele anterioare.

Ziua V-a

Ultima probă a concursului de pentatlon modern; cros pe distanța de 4.000 de metri. Participanții nu știu încă pe ce traseu vor alerga. Așa prevede regulamentul.

Mai este numai o oră pînă la plecarea primului concurent. Abia acum sportivii primesc schița traseului și caută să descifreze, în liniile curbe și drepte ale desenului, drumul pe care vor porni îndată, unul cîte unul.

Ora plecării. Cel dintîi participant a luat startul. Peste un minut urmează al doilea. Și apoi, tot mereu așa, pînă cînd și ultimul sportiv a plecat pe drumul cu urcușuri abrupte și coborîșuri repezi, pe poteci de pădure sau printr-un teren mlăștinos.

La sosire se premiază echipele. Locul întîi a revenit echipei R.P. Ungare. Pe cea mai înaltă treaptă a podiumului urcă trei tineri: Gábor Benedek, Istvan Szondy, Aládar Kovácsi. În clasamentul individual, cel dintîi s-a situat suedezul Hall. Lui îi revine titlul de campion olimpic. Gábor Benedek s-a clasat al doilea, iar Szondy al treilea. Dar n-a trecut decît un an și la Rocas Santo Domingo, în Chile, Benedek și-a luat revanșa, cucerind titlul de campion mondial.

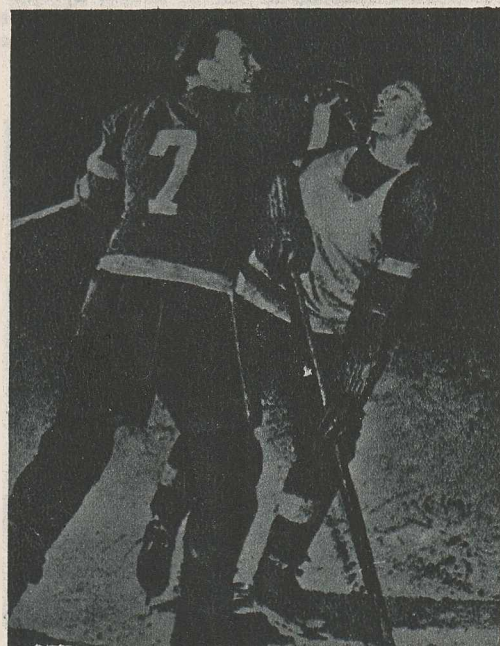
*

Această disciplină sportivă este în plină dezvoltare în toate țările lagărului socialist, în frunte cu Uniunea Sovietică — unde numărul secțiilor de pentatlon modern a ajuns aproape la 7000.

În aceste secții sînt pregătiți numeroși tineri, atrași de frumusețea acestui sport

Pentatlonul

„HOCHEIUL — UN JOC PERICULOS“

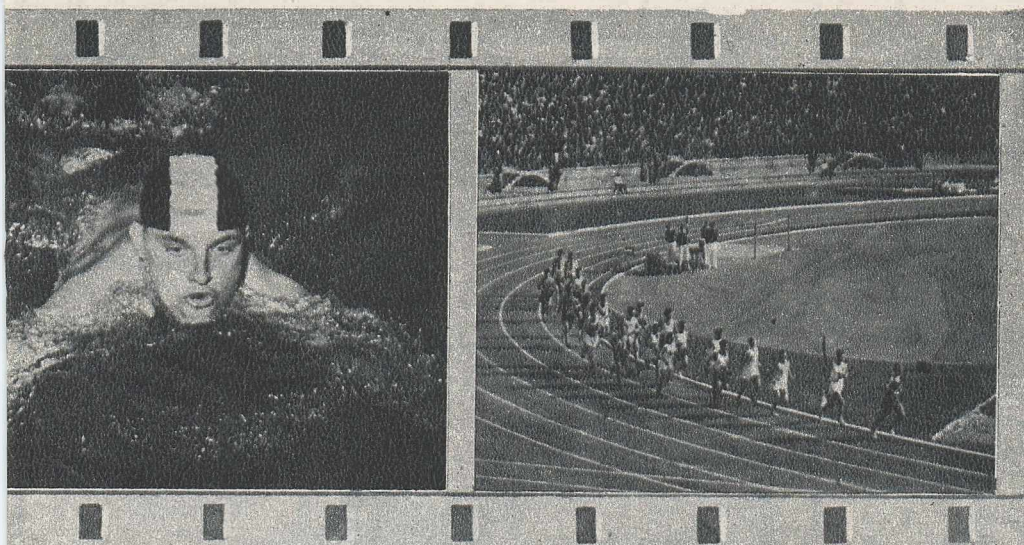

Sub acest titlu, cititorii revistei americane „Life” — o revistă pe cît de luxoasă pe atît de reactionară — au putut citi un amplu reportaj fotografic înfățișînd aspecte de la antrenamentul uneia dintre cele mai cunoscute echipe de hochei din S.U.A. — „Red Wings”.

Textul care însoțește imaginile lămurăște pe cititori că Jack Adams, antrenorul echipei, îi învață pe membrii echipei diferite metode de joc brutal. Deoarece n-ar fi fost exclus ca unii cititori — deși familiarizați cu aspectele degenerării sportului în S.U.A. — să-și pună întrebarea: „ce rost are acest joc brutal?”, revista a ținut să precizeze că „hocheiul profesionist este un joc în care brutalitatea este o artă indispensabilă și de un înalt nivel”.

Fotografia alăturată reprezintă pe Jammes Connagher, unul dintre jucătorii echipei „Red Wings”, demonstrînd cum se aplică o lovitură cu cotul în maxilarul adversarului. Acesta nu este însă decît unul din procedeele care alcătuiesc „măiestria jocului brutal”.

B. SĂULESCU

modern

Călărie, scrimă, tir, înot, cros — iată cele cinci probe ale pentatlonului modern.

complex, și unii dintre ei au și ajuns la un înalt nivel tehnic. Cu prilejul Jocurilor Olimpice s-a remarcat Novikov. El s-a clasat pe locul trei la scrimă, pe locul patru la tir și tot pe locul patru la înot, unde a realizat timpul remarcabil de 4: 16,9 min. Printre pentatoniștii frun-

tași ai Uniunii Sovietice se mai numără Poliakov, un foarte bun trăgător, care are la activ o performanță de 192 puncte; Jdanov, care a înotat 300 metri în excelentul timp de 4: 02,9 minute și Rakitianski, care a alergat 13,51 minute pe distanța de 4000 metri.

După cum am arătat mai

sus nu va mai trece așadar multă vreme pînă cînd pentatlonul modern va fi cunoscut, îndrăgit și practicat de tot mai mulți tineri din patria noastră, pînă cînd vom putea aplauda și noi pe temerarii participanți la această grea dar interesantă întrecere sportivă.

S. BONIFACIU

ȘAH — ȘAH — ȘAH — ȘAH

TREI SACRIFICII DE TURN

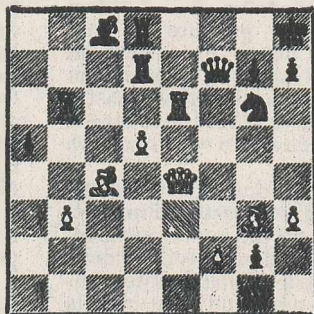
Campionatul R. Cehoslovace, de altfel ca și campionatul țării noastre, nu a dat de la început un singur învingător; doi jucători, cunoscuții maeștri internaționali Ludek Pachman și Miroslav Filip, s-au clasat pe primul loc, la egalitate de puncte, și au trebuit să mai dispute un meci suplimentar între ei pentru titlul de campion.

Lupta în acest meci a fost aprigă și numai ultima partidă a adus victoria (cu 3¹/₂: 2¹/₂) lui Ludek Pachman. Partida aceasta decisivă a fost foarte frumos jucată de către noul campion al R. Cehoslovace.

Elementul estetic caracteristic al acestei partide îl formează ingeniosul procedeu de accentuare a avantajului alb, care se bazează pe sacrificiul repetat, ca un leit-motiv, al turnurilor albe și care decide în cele din urmă jocul

12. g3 f5, obținînd un joc egal. Maestrul Filip încearcă să aplice o altă metodă de joc pentru negru, care însă nu se arată satisfăcătoare) 10...Ce4 11. b3 f5 12. Nb2 Nf6 13. Cc3 C:c3 14. N:c3 (După eliminarea calului negru din e4, albul a obținut avantaj în centru. Negrul încearcă o diversivune pe aripa regelui, care este însă ușor respinsă) 14... De8 15. Te1 Dg6 16. Nf1 Cc6 17. Tc1 Ce7 18. d5! (Cu mutarea aceasta albul ia conducerea jocului, începînd atacul în centru) 18... e: d5 19. Ce5! N:e5 20. T:e5 Dd6! (Negrul se apără inventiv, dar speranța sa de a obține compensații prin eventuala cîștigare a pionului a3, se arată irealizabilă) 21. Te3! Tf7 (Nu mergea 21... D:a3 din cauza 22. b4! urmat de Ta1. Mu-

tarea turnului parează amenințarea 22. Nb4) 22. e: d5 a5 (Din nou nu mergea 22... D:a3 din cauza 23. b4, nici 22... N:d5 din cauza 23. Nb4, nici 22... C:d5 din cauza 23. Nc4) 23. Nc4 Cg6 (Nu se poate lua la d5 din cauza legării prin Td3. Negrul renunță la ideea de a lua pionul d5) 24. Dd4! f4 25. Te6! (Primul sacrificiu de turn! Dacă acum 25... d:e6, atunci 26. d:e6 D:d4 27. e:f7 + și albul rămîne în cele din urmă cu un pion în plus și poziție cîștigătoare) 25... D:a3 (Negrul n-are nimic mai bun) 26. Nb2! (Mai tare decît 26. Ta1, la care negrul ar mai fi putut obține unele contrașanse prin 26... D:a1 27. N:a1 d:e6 28. d:e6 Te7) 26... Df8 27. T:b6 d6 28. Na3 (Incepe atacul punctului slab d6) 28... Td8 29. Te1! Nc8 30. Te6! (Al doilea sacrificiu de turn, pe același cîmp ca și primul! Dacă acum 30... N:e6 31. d:e6 urmat de e:f7 +) 30... Tf7 31. De4 (Acum pionul d6 nu mai poate fi apărut, deoarece albul amenință 32. Tb: d6! T:d6 33. N:d6 T:d6 34. Te8, etc.) 31... Df7 32. h3 f3 33. N:d6 f:g2 34. Ng3! Rh8 (Se amenințase 35. T:g6 urmat de d5—d6 cu cîștigul damei. Acum decide însă al treilea sacrificiu de turn!) 35. T:g6! h:g6 36. Dh4 + și negrul a cedat deoarece pierdea dama (36... Rg8 37

INDIANA DAMEI
Alb: L. PACHMAN Negru: M. FILIP
1. d4 Cf6 2. c4 e6 3. Cf3 b6 4. e3 Nb7 5. Cc3 Nb4 (Prin intervertire de mutări s-a ajuns la o poziție cunoscută, dar din altă deschidere: apărarea Nimzovici) 6. Nd3 0-0 7. 0-0 c5 8. Ca4 c:d4 9. a3 Ne7 10. e:d4 (Pînă aici la fel ca în partida 5-a a meciului Botvinnik-Bronștein, pentru campionatul mondial, disputat în 1951. Bronștein a continuat cu 10... Dc7 11. b4 Cg4

CHIPUL FEMEI LUPTĂTOARE OGLINDIT

IN FILATELIE

Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, desființînd exploatarea, a ridicat nivelul social, politic și economic al femeii, asigurîndu-i condițiuni egale de lucru și de viață cu cele ale bărbatului.

Chipul luminos al femeii sovietice, pildă de muncă rodnică și creatoare, și-a găsit prăjitură și în filatelie.

În seria de timbre uzuale din 1929, două valori (de 40 și 50 copeici) reprezintă femei muncitoare.

În anul 1939 a apărut a serie

La noi, în țară, lupta și munca femeii au fost popularizate prin emisiunile ocazionale de evenimente de seamă aniversate în ultimii ani.

Seria de timbre U.F.A.R. din 1946, compusă din 5 valori, și timbrul de 3 lei din emisiunea U.T.M. (1948) prind în câteva imagini munca femeii de la țară.

de trei valori (de 15, 30 și 60 copeici), închinată temerarelor aviatoare Polina Ossipenko, Marina Raskova și Valentina Grisodubova, care au realizat celebrul zbor Moscova-Orientul îndepărtat.

Figura luminoasă a eroiceii partizane Zoia Kosmodemi-anskaia este ilustrată pe două timbre (30 copeici și 1 rublă) dintr-o serie apărută în anul 1942 și pe un timbru (30 copeici) din 1943.

Ziua Internațională a Femeii ocazionează în 1947 o emisiune compusă din două valori (15 și 30 copeici), prima emisiune din lume închinată acestei zile. Doi ani mai tîrziu apare o emisiune de 7 valori ce reprezintă femeia muncitoare în diverse activități profesionale (tesătoare, colhoznică etc.) femeia-mamă, în viața politică, în știință și în mișcarea sportivă.

Un timbru de 1 rublă, apărut în 1950, înfățișează portretul partizanei lituaniene Maria Melnikaitė.

În toate emisiunile uzuale începînd din anul 1948, figurează timbre înfățișînd femeia colhoznică. Ordinele și medalii: mama eroină, ordinul mamei și medalia maternității au fost popularizate printr-o frumoasă serie de 6 valori (1945).

Filatelii țărilor de democrație populară a urmat exemplul filateliei sovietice, emițîndu-se și în aceste țări diferite serii de timbre ilustrînd figuri de femei.

Centenarul Revoluției din 1848 a fost sărbătorit printr-o emisiune de timbre, în care găsim valoarea de 5 lei, reprezentînd, alături de alți fruntași ai revoluției, și figura luptătoare Ana Ipătescu.

În anul 1950, în emisiunea ocazională de Congresul Comitetelor de luptă pentru pace, valoarea de 11 lei, înfățișează o femeie cu un copil în brațe, semnînd Apelul pentru pace.

De asemenea, seria emisă cu ocazia centenarului Teatrului Național „I. I. Caragiale” din București, a ocazionat emiterea unui timbru al cărui desen reproduce, alături de alți fondatori ai teatrului românesc, și portretul celebrei actrițe Aristida Romanescu.

MUZEUL FABRICII

Foileton

de N. VĂLMARU

Auzind că la uzină s-a înființat o secție de producere a obiectelor de larg consum, ne-am grăbit s-o vizităm, nu fără o firească emoție. Ce ne-am zis noi? O secție ca asta, într-o mare uzină, care a realizat multe lucruri frumoase pînă acum, trebuie să prilejuiască o vizită extrem de interesantă. Fotoreporterul care ne însoțea făcea ipoteze amănunțite: motoare moderne care duceau de-ți asurzesc urechile, aparate complicate, strunguri impunătoare — mă rog, cîte și mai cîte. Bietul om se căina chiar că becurile electrice, magneziul și nu mai știu ce alte accesorii fotografice, nu ar fi în măsură să redă în toată splendoarea imaginile care, peste o jumătate de oră, aveau să ne lase cu gura căscată, pretinzînd că tehnica fotografică este încă într-un stadiu rudimentar.

Tovarășul nostru își întrerupsese însă aceste meditații pesimiste, în momentul cînd deschisese poarta de fier a uzinelor. Atunci începu să privească avid încoace și încolo, căutînd să descopere astfel pavilionul cel mai măjestos al uzinei, în presupunerea naivă că acolo avea să fie secția care ne provocase, cu anticipație, atîtea aprinse entuziasme. Dar vai, instinctul profesional al tovarășului fotoreporter dădu de astă dată greș. Însoțitorul nostru, care se oferise să ne conducă de cum intrasem în uzină, ne spuse că secția care ne pricinuia atîta interes este instalată într-o fostă magazie de materiale. No dezum-

flarăm puțin, dar aproape îndată moralul ni se ridică la 100, în speranța că o magazie de materiale renovată și adaptată noilor cerințe poate să fie, la urma-urmei, un adăpost ideal pentru o secție înură ca aceea care ne atrăsese acolo.

Mergeam, așadar, însoțiți de un tovarăș foarte politicoș și ne făceam tot felul de planuri: Cu ce să începem, mai întîi? Cu marile strunguri? Cu o vedere de ansamblu sau, dimpotrivă, cu o subtilă surprindere a unei priveliști caracteristice din marea „hală” — un om la o mașină automată, să zicem?

Tot făcîndu-ne asemenea socotelii roze, ne trozirăm în scurtă vreme în fața unei uși părăginate. Parcă era intrarea unui monument funerar din antichitate. Apăsărăm pe clanță cu sfială și teamă, și ne simțirăm dintr-odată coplesii de noua și neașteptata noastră misiune. Devenirăm, pur și simplu, arheologi!

Mai întîi, ne privirăm cu un aer buimac. Unde ne aflăm, oare? Epoca lui Ramses nu putea cu siguranță să fie, și nici cea a lui Nabucodonosor. Mai degrabă priveliștea ne evoca o manufactură medievală, deși, și în privința asta, puteau să fie unele rețineri și șovăieli. Trei bancuri și nu mai știu cîte menghine se înșirau de-a lungul unei teșchele, iar la teșchea lucrau șase sau șapte tineri dintre care cel mai vîrstnic părea să aibă optsprezece ani. Încolo, nu văzurăm deocamdată nici una din uneltele pe care mintea omenească le-a născocit în ultimele secole, presupunînd că ciocanele pe care tinerii le mînuiau cu multă dexteritate erau cunoscute și pe vremea lui Pepin cel Scurt.

În fața acestor fapte neprevăzute, țîmurăm un mic consiliu pentru a lua hotărîrile de rigoare. Părerea tovarășului meu era că direcția uzinelor înființase secția de bunuri de larg consum exclusiv din dorința de pitoresc. Probabil că direcția, susținîndu-l, a avut intenția să facă — în însăși incinta uzinelor — o reconstituire istorică a vechii industriei manufacturiere.

Interesul pentru istorie și zelul deșus în această direcție de către tovarășii de la conducerea uzinelor,

CANOTAJ INTR-UN BAZIN ACOPERIT

În timpul lungi de iarnă să-și întrerupă activitatea, deoarece nu aveau la dispoziție o bază sportivă potrivită pentru a putea practica sportul lor favorit și în acest sezon.

De curînd, însă, această problemă a fost rezolvată: sub tribuna „B” a stadionului „30 Decembrie” din Arad s-a construit un bac modern special amenajat pentru canotajul de iarnă.

De la darea în folosință a bacului de iarnă, vîslașii arădani fac aci antrenamente.

În fotografie: aspect din timpul antrenamentului.

Vasile GRĂDINARU
correspondent

și se părua de-a dreptul mișcătoare. În definitiv de ce muzicele ar trebui să fie situate exclusiv în afara locului de producție? Oare în apropierea sau chiar în interiorul întreprinderilor nu s-ar putea crea muzee? Aici, la uzină, de pildă, — omul ieșea din producție la ora patru după masă, să zicem, și pînă la cinci are vreme să viziteze muzoul, să studieze piesele conservate cu atîta grijă acolo și să beneficieze astfel de o lecție vie asupra organizării birourilor și asupra altor probleme de seamă.

Tocmai ne gîndeam că asta era la urma-urmei și o acțiune culturală demnă de toată lauda, cînd fără vrere ochii noștri se pironiră asupra unor mijloace de producție din epoca noastră. Într-adevăr, într-un colț al magherniței — iertată să nu fie expresia — văzurăm un strung și o raboteză, care ședeau făcute și umile, asemenea unor oameni bolnavi incurabili și bătrîni, care se roselează să nu prea fie luați în seamă. Ne apropiarăm intrigăți de aceste mașini moderne, care aduceau o notă bizară în încăperea și ne predispuceau la reculegere și la studiu. Pipăind emoționați strungul (lucru care fu posibil după îndepărtarea stratului istoric de praf) bagarăm de seamă că el era o mașină autentică și nu o iluzie a ochilor noștri buimăciți de spectacolul neprevăzut peste care dăduserăm. Atunci șezurăm de vorbă cu oamenii care lucrau în atelier și ei ne lămuriră că mașinile nu fuseseră aduse decît pentru decor, pentru că, după o lună și jumătate de reparație, nici una din ele nu funcționa. Apreciarăm încă o dată preocuparea de ordin estetic a direcției uzinelor, care nu preocupă nici un efort ca secția să se prezinte cît mai frumos din punct de vedere al decorului industrial, și ne gîndirăm chiar, dacă regiunile marilor noastre teatre n-ar putea să facă cu tovarășii conducători de aci un rodnic schimb de experiență.

În cele din urmă cercetarăm pe îndelete produsele secției și înregistrară, și în privința asta, unele rezultate. Tovarășii din secție dădău bătălia pentru confecționarea săniuțelor. M-am gîndit atunci la miile de copii cu obraji rumeniți

de ger, la chiotele lor vesele, la bucuria lor de a aluneca în viteză pe derdeluș. Nu prea înțeleseserăm însă de ce, cine știe ce tovarăș cu imaginație din administrația uzinelor, le botezase... „săniute muncitorești”, deoarece ele semănau leit cu toate săniutele din lume, indiferent de apartenența de clasă a celor care le trag de hățuri pe pîrțile înzăpezite. Erau săniute obișnuite, făcute din lemn, și la care toată contribuția de ordin metalurgic, ca să zicem așa, era prinderea șinelor de tălpiții înguști.

Este drept că se mai fabricau aici grătare pentru sobole de teracotă, console pentru puțuri, precum și balamale, — dar, oare se achitase direcția uzinelor numai cu atîta desarcinile sale? Probabil că, spre a face mai impunător numărul sortimentelor, se fabricau aici două soluri de console „niște scripeți pe care alunecă lanțul de care atîrnă ciutura pentru apă”; într-adevăr ni se arătară console „pentru la țară” și console „pentru la București”, acestea din urmă fiind mai masive și avînd un aer pe jumătate impertinent, pe jumătate semeț (mă rog, erau pentru puțurile din București!).

Nimic de zis, toate acestea sînt importante. Există lucruri mici care la prima vedere par neînsemnate. Totuși, așa mici cum sînt, și săniutele, și consolele, și grătarele, își au rostul lor, sînt utile și cerute de cetățeni. Asta nu ne-a împiedicat însă să ne punem, fără să vrem, cîteva întrebări delicate. Ne întrebăm, astfel, de ce tovarășii din conducerea uzinelor — să le spunem convențional „Craterul” — se complac în acest formalism cras, bagatelizînd hotărîri așa de importante ale partidului nostru ca cea privitoare la producția bunurilor de larg consum — și transformînd sarcinile de seamă care le reveneau, în niște caricaturi? Oare o secție de obiecte de larg consum trebuie neapărat să fie reconstituirea istorică a unui atelier medieval? Oare mecanizînd această secție (și nu numai confecționîndu-i un decor ad-hoc) nu s-ar putea produce sortimentele mai numeroase și mai utile, nu s-ar reduce prețul de cost și nu s-ar obține multe alte avantaje?

„Nici o scofală cu mașinile astea! Așa și-a ținut angajamentul direcția?” Maistrul Nedelea și brigadierul Zancu din noua secție a uzinei se uită cu omărăciune la mașinile defecte ce li s-au reparatizat.

Numeroși cititori, printre care și tovarășii Ștefan Nedelcu din București și Avram Oargă din Alba-Iulia, ne-au cerut să arătăm cum se dezleagă jocurile distractive publicate în revistă, pentru a putea participa și ei la concursurile noastre.

Prin articolul de față răspundem acestei dorințe a lor.

CUM SE DEZLEAGĂ JOCURILE DISTRACTIVE?

Jocurile distractive sînt cunoscute de vreme îndelungată tuturor popoarelor lumii. Și la noi, ca pretutindeni, genul scriitor și multilateral al creatorilor populari anonimi a creat așa sumedenie de întrebări, probleme și ghicitori, adesea pline de tîle, care fac parte din folclorul național și pe care le-am cunoscut încă din copilărie.

În secolul XX compunerea și dezlegarea jocurilor distractive — enigmistica — a depășit cadrul creației populare, luînd un mare avînt. Foarte mulți oameni de cultură au început să se ocupe de jocuri, compunînd monoverbe, careuri de cuvinte încrucișate, aritmogrife, șarade, criptografii etc. jocuri care, prin cuvintele folosite, prin definiții și prin tematică, îmbogățesc cunoștințele cititorului, îi dezvoltă răbdarea și perseverența.

Compunătorii de jocuri burghozi au împărțit enigmistica în două părți: cea majoră (sector în care nu intrau decît careurile de cuvinte încrucișate) și cea minoră (unde intrau toate celelalte jocuri). Această împărțire era cu totul arbitrară. De fapt singura apreciere științifică este aceea că toate jocurile „majore” sau „minore”, sînt la fel de interesante și instructive, lăca — și așa e cheia întregii probleme — au un conținut bogat în idei înalțate. Deci, nu forma (caren, romb, patrat, triunghi etc.) sau genul (joc de cuvinte încrucișate, rebus, criptogramă, monoverb, aritmogrif etc.) este ceea ce contează, ci tema, fondul de cuvinte întrebunțate, formularea definițiilor.

Se cunosc multe feluri de jocuri distractive, însă în analiza noastră nu vom trece în revistă decît pe cele mai des întîlnite.

JOCUL DE CUVINTE INCRUCIȘATE este o suprafață geometrică (dreptunghi, patrat, paralelogram, romb, triunghi etc.) împărțită în pătrățele (spații) egale prin linii drepte, verticale și orizontale, trasate la intervale regulate. Cele mai multe spații sînt goale (albe). În acestea se înscriu cuvintele corespunzătoare definițiilor date, înfîndu-se seama ca în fiecare spațiu alb să fie înscrisă doar o singură literă și ca încrucișarea cuvintelor înscrise pe rîndurile verticale să se înbuine per-

fect cu a celor înscrise pe orizontale. Din loc în loc careul are și spații pline (negre). Fiecare spațiu plin marchează sfîrșitul unui cuvînt și începutul celui următor. În spațiile negre nu se înscriu litere. Trebuie spus că un caren este socotit cu atît mai bun, cu cît este mai mic numărul spațiilor negre și cu cît este mai ridicat numărul de cuvinte la temă pe care le conține.

În mod obișnuit jocul de cuvinte încrucișate are dimensiuni între 10—20/10—20 spații. Cînd este mai mic, de 6—8/6—8 spații, el poartă denumirea formei pe care o are: patrat, romb, triunghi și, de obicei, nu mai conține spații negre. Încrucișarea pe verticale și orizontale poate fi diferită ori chiar aceeași. De exemplu:

C	A	L	A	R	E
O	L	A	R	I	
L	I	N	A		
H	A	T			
O	T				
Z					

Z	A	R	Z	A	R
A	L	O	I	S	
R	O	N	D		
Z	I	D			
A	S				
R					

Pentru dezlegarea acestora se procedează ca și la careul obișnuit (mare).

Există și jocuri de cuvinte încrucișate (mari sau mici), așa zise silabice. Un exemplu este cel publicat în „Flacăra” nr. 4/954 („Silabe încrucișate”). Acestea se dezleagă scriîndu-se în fiecare spațiu alb, nu o singură literă, ci un grup de litere, o silabă, conform definițiilor date.

În sfîrșit, uneori în caren se încrucișează și numere. Jocul intitulat „Cifre grăitoare”, publicat în „Flacăra” nr. 3/954 este un astfel de caren. Dezlegarea se face introducînd în spațiile albe cifre în loc de litere, cite una pentru fiecare spațiu.

MONOVERBUL este un joc care cere dezlegătorului să afle un anumit cuvînt corespunzător cheii totdeauna indicate. Cheia este alcătuită din două cifre separate printr-o liniuță sau alt semn ortografic (două puncte, punct și virgulă etc.). Prima parte a cheii (prima cifră) indică din cîte părți se compune cuvîntul

care trebuie găsit, iar a doua parte a cheii (a doua cifră) cîte litere are în întregime acest cuvînt. De exemplu:

N	A
—	—
R	

Avînd cheia (3—5) și dezlegarea PE — R — NA. Toată dibăcia dezlegătorului constă în a găsi rapid elementul morfologic (prepoziție, conjuncție, verb, adjectiv, adverb etc.) care îl ajută să afle soluția corectă.

Monoverbul poate avea aspect literal (ca în exemplul de mai sus), cifric, ilustrat sau mixt. Toate se dezleagă în același fel, în afară de trei cazuri speciale: monoverbul cu încastru, monoverbul cu întars și monoverbul anagramat. Acestea se prezintă ca niște desene peste care s-au scris unele litere.

MONOVERB CU INCASTRU (xxxoox)

U	R
---	---

MONOVERB CU INTARS (xoxox)

MONOVERB ANAGRAMAT (2—4)

2

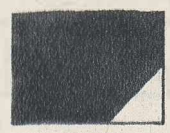
Dupa cum se poate observa mai sus, la aceste genuri de monoverbe cheile sînt indicate altfel decît

la monoverbele obișnuite. La monoverbul cu încastru cheia arată că trebuie găsit un cuvînt de patru litere (corespunzător desenului și celor patru X din cheie), în care sînt introduse apoi, într-un singur loc (cel indicat în cheie prin cei doi O) cele două litere înscrise pe desen. Cititorii pot observa ușor că acest desen reprezintă o ramă, un cadru.

Dacă în cuvîntul RAMA se introduc cele două litere U și R în locul indicat de cheia (XXXOOX) se găsește dezlegarea corectă: RAMURA. La monoverbul cu întars dezlegarea se găsește în același mod, cu deosebirea că literele din desen nu sînt introduse în cheie într-un singur loc ca la monoverbul cu încastru, ci în mai multe locuri, corespunzător numărului lor și cheii indicate. În exemplul de mai sus desenul reprezintă o față. Dacă în cuvîntul FATA introducem literele R și N conform cheii (XOXOX) căpătăm dezlegarea FRANȚA.

Pentru monoverbul anagramat se procedează în felul următor: se caută mai întîi cuvîntul corespunzător desenului, pe urmă se adaugă acestuia litera indicată și se amestecă toate literele între ele, căutînd să se afle un alt cuvînt corect, corespunzător cheii. Și aci cheia are două părți, ca și la monoverbele obișnuite, însă cu o semnificație puțin deosebită: prima cifră reprezintă numărul de silabe, iar a doua numărul total de litere al cuvîntului — dezlegare ce trebuie găsit. În exemplul nostru desenul reprezintă cifra 2. Adăugînd cuvîntului DOI litera L și anagramîndu-se (amestecîndu-se literele între ele) se găsește conform cheii (2—4), dezlegarea I-DOL. În încheiere trebuie spus că, datorită elementelor pe care le conțin (desene, litere, cifre, chei), monoverbele sînt jocuri distractive ale căror soluții se găsesc destul de ușor.

În același fel se dezleagă BIVERBUL, TRIVERBUL și CRIPTOGRAFIA, care nu sînt de fapt decît o succesiune de monoverbe: două cuvinte (biverb), trei cuvinte (triverb) ori o frază întregă (criptografie). La asemenea jocuri cifrele din chei indică numărul literelor din care e alcătuit fiecare cuvînt din dezlegare. Exemple:

Cu cheia (4—3) și dezlegarea COLȚ ALB (biverb)

CU

Cu cheia (3—2—5) și dezlegarea ALB CU NEGRU (triverb)

D → + D/IN

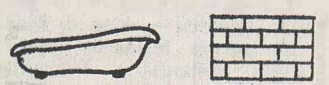
Cu cheia (2—2—0—4—7—2—2—3—2—3) cu dezlegarea: DE LASTINGA SPRE DREAPTA ȘI DE SUS ÎN JOS (criptografie).

REBUSUL este un joc totdeauna ilustrat, în care, în afară de imagini, intervin tot felul de elemente: litere, cifre, semne de ortografie, semne aritmetice etc. De obicei el este înfățișarea pictografică a unui proverb sau fragment de poezie. Nu are cheie, dar se indică totdeauna ce reprezintă: proverb, strofă de poezie etc. Se dezleagă căutînd cuvintele care corespund elementelor pe care le conține jocul. Exemplu:

cu dezlegarea: CAP—RA S—AR—E MASA, IADA SA—RE CASA.

REBO este un joc asemănător monoverbelor ilustrate, dar în a cărui alcătuire nu intră decît desene — literele, cifrele, ori alte semne nefiind admise. Soluția se găsește căutînd cuvintele corespunzătoare fiecărei imagini din desen și aîndu-le pentru a forma un nou cuvînt (compus), corect și mai lung. Dezlegarea este mult ajutată de cheie, care arată cîte litere are fiecare cuvînt. De exemplu:

cu cheia (4+3) și dezlegarea BAIĂ — ZID

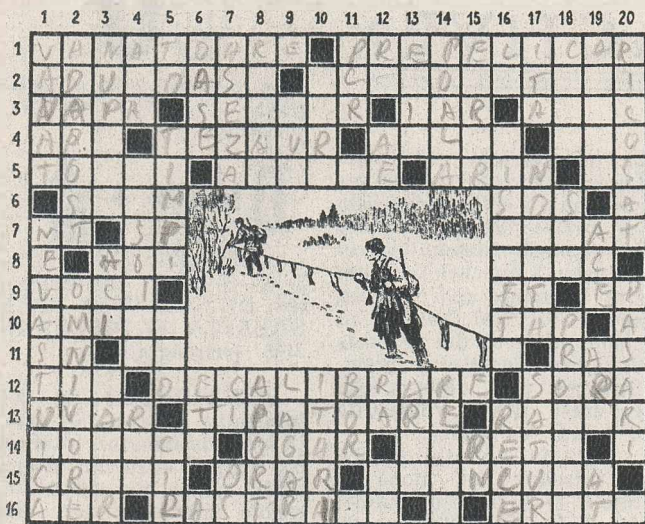
ENIGMA face parte din categoria jocurilor redactate de obicei în versuri. Se prezintă ca o problemă sau o ghicitoare, pe care dezlegătorul trebuie s-o afle găsînd un anumit cuvînt (soluția corectă), fără să utilizeze vrece cheie oarecare, conducîndu-se numai după definițiile date. Iată un exemplu:

Drum îmi deschid prin stîncă la vale,
Cu rîul cel iute cobor către mare
Sub formă de abur mă-nalț către soare,
Nu-i zid, nici barieră să m-aprească
din cale!

Soluția corectă este APA.
(continuare în nr. viitor)

LA VÎNĂTOARE

20 puncte

ORIZONTAL :

1. Constituie un excelent mijloc de întărire fizică și de recreare sufletească — Un câine bun pentru vînatul mic.
 2. Plină de grăsime — Cîini cărora li se cere să străbată mărăcinșurile, tufșurile, stihul, să scoată vînatul din ascunziș, să-l urmărească dacă este rănit și să-l apor-teze.
 3. Plantă din grupa leguminoaselor, rudă bună cu fasolea, mazărea, bobul și lintea — Cîine de vîna-toare cu părul lung — Din nou — La ce servesc uneori coarnele cerbului.
 4. Inceputul unei luni de primăvară — Co-moara din subsolul unei bănci de emisiune — Primesc cu strigăte de bucurie — Nu-mele suedez al orașului Turku din Finlanda.
 5. A țîrgui (mold.) — Momește vînatul — Arbore de luncă, al cărui lemn dacă este țînut în apă nu putrezește, ci dim-potrivă devine mai rezistent și care se folosește din a-ceastă cauză la construcția picioarelor de poduri — Neîn-trecut.
 6. Numele vechi al Tailandei — Preparată cu o astfel de zeamă, carnea de iepure are un gust delicios.
 7. Nota traducătorului — Ște-fan Popescu — Ales.
 8. Auxi-liar pentru formarea perfec-tului compus — Primejdie posibilă.
 9. Glasuri — Și în franțuzește — Jumătate din Epir.
 10. Prieten — Soțul cap-rei.
 11. Cositor — Diftong — Animal din pădurile noas-tre care se cațără ca o veve-riță, sare ca un tîgru și vede ca un vultur.
 12. Jumătate din bătaia unei pendule — Deformarea țevii unei arme prin uzare din cauza încăr-căturilor mărite de pulbere — Rudă apropiată.
 13. Roman de Mihail Sadoveanu — In-strument cu ajutorul cărui imităm strigătul păsărilor sau animalelor pe care voim să le aducem în bătaia armei — Rîndunică de mare.
 14. Mare care udă coastele Italiei de sud — Un cîine de vîna-toare

a cărui înfățișare trădează calitatea sa de bun alergător — Stîrc alb.
 15. Este un pește îndeobște cunoscut, ob-iect de seamă al pescuitu-lui comercial (pl.) — Pro-gram — Pasăre mull răspîn-dită la noi, numită în unele părți ale țării și cioară gule-rată.
 16. Amestec de gaze al-cătuind atmosfera — Prin-de-rea în undiță a acestui pește de munte constituie un frumos trofeu al pescuitului — Pa-să-re răpitoare foarte cunoscută.

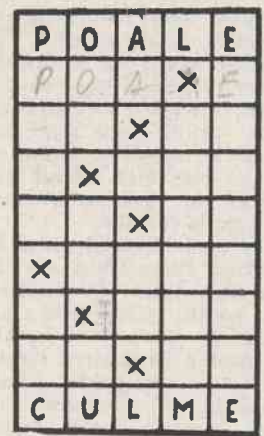
VERTICAL :

1. Lupul sau iepurele pen-tru vîna-tori — Un fel de di-hor mic și stîngeros, care tre-buie nrmărit și ucis, deoarece cauzează pagube importante în vînat.
 2. Ceea ce este în fond viziuna pentru vulpe — Ani-male care se hrănesc atît cu carne cît și cu vegetale.
 3. Asemănătoare vidrei, ceva mai mică decît aceasta, dar cu blana mai valoroasă (pl.) — În acest loc — Pasăre cîntătoare.
 4. Capabil — Bău-tură alcoolică — În pripă !
 5. Aproape tot ! — În muzică alcătuiesc măsuri, în produc-ție se mai întîmplă uneori să fie și morți, ceea ce este dăunător. — Pui de căprioară — Prelungire a protoplasmei.
 6. Formează scheletul — Li-teră grecească.
 7. Punea în-tr-un loc — Conjunție adver-sativă — Dacă este de iepure, cîinele îl roade cu mai multă plăcere.
 8. Un foc de armă care nu și-a atins ținta — Aducerea vînatului împușcat de către cîine.
 9. Plimbare scurtă — Organ de mașină pe care se sprijină de obicei o axă.
 10. Culcușul de iarnă al plantelor fragile — Pan-talon țărănești.
 11. Petre C. Rădulescu — Metaloid.
 12. Altă literă grecească — In-ceput de aerisire — Soarele vechilor egipteni — Pronume posesiv.
 13. Privitor la mor-ală — Oprirea specifică a cîinelui de vîna-toare cînd simte vînatul în fața lui.
 14. Partea de jos a unei rochii

Al doilea concurs de jocuri al „FLACĂRII”

ALPINISM

(Golf de cuvinte)
5 puncte

Urcăți-vă de la poalele mun-tului pînă sus pe culmea lui, țînînd seama de... marcaj, adică de stelutele care arată unde se schimbă cîte o literă din cuvîntul precedent.
 Cei care vor găsi o cale mai scurtă, dar tot corectă, vor obține 5 puncte în plus.

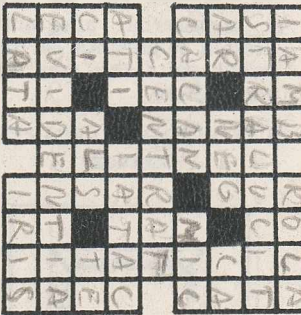
MAI MULT, MAI BUN

7 puncte

Se dau cuvînto de cîte patru litere corespunzătoare următoarelor semnificații:
 1. Perdea groasă
 2. Semne muzicalo
 3. A învîrți
 4. Lipici
 5. Program
 6. Pronume
 7. Subiecte
 Dacă se adaugă fiecăruia din ele cîte o literă și se anagramează, se vor obține alte șapte cuvînto, după cum urmează:
 1. A pronunța
 2. Unul din popoarele sovietice
 3. Grăbit
 4. La avioane și vapoare
 5. Meșteșugar care face și repară roți
 6. Locatarul de alături
 7. Pune în circulație
 Literele inițiale și finale ale acestor noi cuvînto, ci-tite în continuare, indică un important factor de sporire a producției și pro-ductivității muncii.

ȘTIȚI SĂ COMPUNEȚI CUVINTE ÎNCRUCIȘATE ?

8 puncte

Se dau următoarele cuvînto:
 ACEL — AȚI — ATAC — AR — ALS — ATRACTIVA — ADA — BANAN — CALAN — CENTRAT — CEAS — CI — CA — IAMB — IATAC — ISAC — IT — IRIS — LEN-TILE — LATA — LICITATII — MR — MAT — NEG — OC — RUG — ROLA — RĂȘNI — STRALUCIT — TE — TR.
 Introduceți-le în careul alăturat, în așa fel încît să obțineți o încrucișare perfec-tă. Dacă vă mai lipsesc două, trei cuvînto, puneți-le de la dumneavoastră. Doar sînteți compunători!

JOCUL SINONIMELOR

Se dau următoarele zece sinonime ale cuvîntului „flacără”: pilpîială, foculeț, bijă de foc, foc, vilvătaie, pară, bobot, văpaie, vilvoare și bilbără.
 Se cere dezlegătorilor să găsească și alte sinonime ale acestui cuvînt. Pentru fie-care sinonim găsit se acordă cîte un punct.

DOUĂ CRIPTOGRAFII TEATRALE

6 puncte
(8 - 2 - 7)

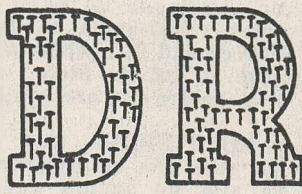
1954 a + LEA PE

tttt

MONOVERB PROBLEMĂ

2 puncte
(5 - 10)

Imaginea de mai sus prezintă capul mărit al un insecte. Folosindu-vă de mănunchile anatomice specifice, se cere să găsiți ca anume.

REDACȚIA : BUCUREȘTI Căsuța Poștala 56

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la secțiile raționale de difuzare a presei.

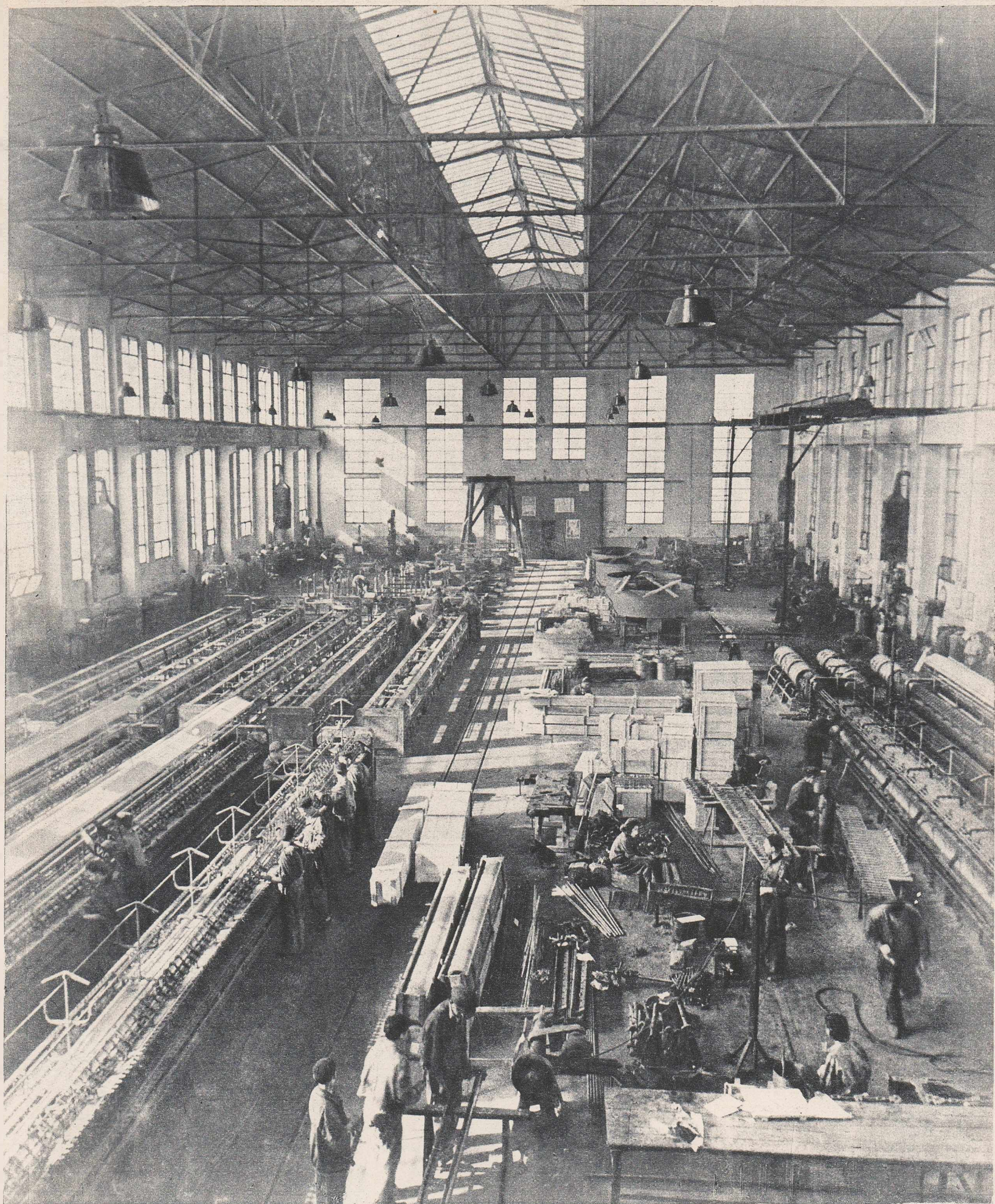
PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni : 9 lei
6 luni : 18 lei
un an : 36 lei

Tipărit la Combinatul Poligrafic Casa Școltilor „I. V. Stalin”.

Stringeți bonușul de participant și trimiteți-le toate odată cu dezlegările, la sfîrșitul concursului.

Al doilea concurs „FLACĂRA”
Seria IV-a
BON DE PARTICIPANT Nr. 4

Pentru ca oamenii muncii să primească cantități din ce în ce mai mari de bunuri de larg consum, industria noastră metalurgică produce tot mai mult utilaj necesar industriei ușoare. În fotografie: un aspect din noua hală de montare a ringurilor pentru filaturi, dată recent în funcțiune la uzinele metalurgice „Unirea” din Cluj.

